

บทที่ ๘

การดำเนินคดีแรงงาน

การฟ้องคดีต่อศาลแรงงาน คนหางานสามารถฟ้องคดีด้วยตนเองต่อศาลแรงงานได้เอง ไม่จำเป็นต้องว่าจ้างทนายความดำเนินคดีแทนโดยคนหางานไปฟ้องที่ศาลที่คนหางานมีภูมิลำเนาอยู่ หรือศาลที่อีกฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่หรือศาลที่มูลคดีเกิด คนหางานไม่ต้องเสียเงินค่าฤชาธรรมเนียมใดๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าขึ้นศาล ค่าอรรถาธิบาย หรือค่าธรรมเนียมใดๆ การดำเนินคดีในศาลแรงงานไม่ซับซ้อนยุ่งยาก และใช้เวลาในการดำเนินคดีสั้นกว่าการดำเนินคดีในศาลแพ่ง การอุทธรณ์ก็อุทธรณ์ได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น และอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา (มิใช่ศาลอุทธรณ์) การพิจารณาพิพากษาคดีมีองค์คณะเป็นไตรภาคี ประกอบด้วยผู้พิพากษา ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการ ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้าง

คดีที่จะฟ้องร้องยังศาลแรงงานได้นั้น ต้องเป็นคดีแรงงานเท่านั้น คดีอย่างอื่นฟ้องที่ศาลแรงงานไม่ได้ และคดีแรงงานก็ฟ้องยังศาลอื่นไม่ได้

คดีแรงงาน หมายถึง คดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างและบุคคลที่ซึ่งกฎหมายแรงงานได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ไว้

คดีแรงงานที่จะฟ้องต่อศาลได้ ต้องเป็นคดีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคลหรือเป็นคดีที่ต้องใช้สิทธิทางศาลตามที่กฎหมายกำหนด

คดีมีข้อพิพาท หมายถึง ข้อขัดแย้งกันระหว่างบุคคลสองฝ่ายขึ้นไป ข้อขัดแย้งนั้นมีผลทำให้สิทธิหรือประโยชน์ของฝ่ายหนึ่งต้องเสียไป และไม่อาจแก้ไข หรือดำเนินการด้วยประการอื่นอันชอบด้วยกฎหมายได้ จำเป็นต้องฟ้องเพื่อขอศาลบังคับให้

คดีแรงงานที่จะนำไปฟ้องศาลแรงงานได้ มี 8 ประเภท

1. คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน
2. คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

3. คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
4. คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์
5. คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
6. คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์
7. คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์
8. คดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่าง นายจ้างกับลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน

แบบพิมพ์ที่ใช้ในศาลแรงงาน

แบบพิมพ์คำฟ้องที่ใช้ในศาลแรงงานได้มี 2 แบบ คือ แบบพิมพ์ ของกระทรวงยุติธรรม หมายเลข (4) และ (5) และแบบพิมพ์ที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางกำหนด (รง.1) ถ้าคำฟ้องนั้นกระทำเป็นคำฟ้องร้องก็อาจใช้ได้ 2 แบบ คือแบบพิมพ์ของกระทรวงยุติธรรมหมายเลข (7) และแบบพิมพ์ที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางกำหนด (รง.2) ส่วนแบบพิมพ์อื่นๆ นั้นใช้แบบพิมพ์ของกระทรวงยุติธรรม

สำหรับการฟ้องคดี ถ้าหากเป็นคดีที่ต้องบรรยายฟ้องยืดยาว หรือข้อเท็จจริงสลับซับซ้อน ต้องลำดับเรื่องเป็นชั้นเป็นตอน หรือเป็นคดีที่ฟ้องเรียกร้องหลายข้อหาควรใช้แบบพิมพ์คำฟ้อง ของกระทรวงยุติธรรมหมายเลข (4) และ (5) แต่ถ้าเป็นคดีที่ไม่ต้องบรรยายฟ้องมากนัก หรือฟ้องเรียกร้องเพียงหนึ่งหรือสองข้อหาควรใช้แบบพิมพ์ (รง.1) จะสะดวกกว่า

ใบมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนแบบพิมพ์ (รง.6) ใช้เฉพาะการมอบอำนาจระหว่าง สมาชิกสหภาพแรงงานกับสหภาพแรงงานสมาชิกสมาคมนายจ้างกับสมาคมนายจ้างและลูกจ้างกับพนักงานเจ้าหน้าที่ (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน) เท่านั้น หากนายจ้างหรือลูกจ้างประสงค์จะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาดำเนินคดีแทน ต้องทำหนังสือมอบอำนาจแบบธรรมดาทั่วไป ไม่มีแบบพิมพ์ของศาลโดยเฉพาะ (ใบมอบฉันทะแบบพิมพ์หมายเลข (10) นั้น ไม่ใช่ใบมอบอำนาจให้มาดำเนินคดีหรือต่อสู้คดีในศาล)

แบบพิมพ์ที่ใช้อยู่ในศาลดังกล่าวทุกประเภท ผู้ฟ้องหรือผู้ถูกฟ้อง หรือคู่ความ จะทำขึ้นใช้เองโดยวิธีอัดสำเนาถ่ายเอกสาร หรือด้วยวิธีอื่นใดไม่ได้ โดยเฉพาะชุดต้นฉบับที่ยื่นต่อศาลนั้น จะต้องใช้กระดาษ และแบบพิมพ์ของทางราชการดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น ส่วนชุดที่เป็นสำเนาเพื่อส่งให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้น อาจใช้กระดาษอย่างอื่นหรือใช้วิธีถ่ายเอกสารจากชุดต้นฉบับที่ยื่นต่อศาลก็ได้

ในกรณีที่กรอกแบบพิมพ์แต่ละประเภทเต็มร่องว่างหรือเต็มเส้นประแล้วยังมีข้อความที่จะต้องกรอกหรือบรรยายต่อไปให้ใช้กระดาษแบบพิมพ์หมายเลข (40ก.) ซึ่งใช้ในคดีแพ่งทั่วไป จะใช้กระดาษธรรมดาอื่นใดไม่ได้

การทำคำคู่ความ

การทำคำคู่ความซึ่งได้แก่ คำฟ้อง คำให้การ ฯลฯ รวมทั้งคำร้องและเอกสารต่างๆ ที่จะยื่นต่อศาลนั้น มีข้อควรปฏิบัติ 4 ประการ คือ

1. **ต้องให้อ่านออก** โดยปกติมักใช้วิธีพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ แต่ถ้าจะเขียนก็ต้องเขียนด้วยหมึกและควรเขียนด้วยตัวบรรจงและขนาดโตพอสมควร ผู้ใดรู้ว่าตนเองลายมือไม่ดี หรือเขียนตัวเล็ก (ขนาดความสูง

ของตัวอักษรต่ำกว่า 3 มิลลิเมตร) ก็ควรให้ผู้อื่นเขียนให้

การพิมพ์หรือเขียนข้อความในแบบพิมพ์ ให้พิมพ์หรือเขียนเฉพาะบนบรรทัดที่มีจุดไข่ปลาหรือมีเส้นประเท่านั้น จะพิมพ์หรือเขียนแทรกระหว่างบรรทัดเพื่อประหยัดไม่ได้ และจะพิมพ์หรือเขียนเกินหรือออกนอกเส้นประก็ไม่ได้เช่นกัน หากมีการพิมพ์หรือเขียนระหว่างบรรทัดหรือเกินจากเส้นประ ต้องถือว่าเป็นถ้อยคำที่ตกเติม ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการตกเติม

ในกรณีพิมพ์หรือเขียนผิด ห้ามมิให้ชุดหรือลบออก แต่ให้ใช้วิธีฆ่าข้อความนั้นแล้วเขียนใหม่ การขีดฆ่าไม่ควรขีดหลายเส้นจนดูสกปรก ควรขีดเพียงเส้นเดียวให้ชัดเจนแล้วลงชื่อไว้ที่ริมกระดาษตรงบรรทัดที่ขีดฆ่า (ไม่ใช่ลงชื่อตรงที่ขีดฆ่า) ส่วนการตกเติมก็เช่นเดียวกัน ผู้ตกเติมต้องลงลายมือชื่อ หรือลงชื่อย่อไว้เป็นสำคัญ (42)

ถ้อยคำในคำคู่ความและเอกสารต้องทำเป็นภาษาไทยเสมอ เอกสารใดที่เป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีคำแปลเป็นภาษาไทยกำกับไว้ด้วย

2. ต้องอ่านได้เข้าใจ ถ้อยคำที่ใช้ในคำคู่ความต้องเป็นถ้อยคำสุภาพและเป็นภาษาธรรมดาที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ถ้อยคำไม่กล่าววากวน ฟุ่มเฟือย เพ้อเจ้อ และไม่เสียดสีบุคคลหนึ่งบุคคลใด

อนึ่ง ถ้อยคำที่ใช้ในคำคู่ความนั้น จะต้องไม่ใช่คำย่อ ให้ใช้คำเต็มทุกครั้ง เช่น น.ส.ให้ใช้ นางสาว แทน ร.ต.ท. ให้ใช้ ร้อยตำรวจโทแทน ป.พ.พ. ม. 35 ให้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 35 แทน ร.ส.พ. ให้ใช้องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์แทน เป็นต้น

3. ต้องมีจำนวนครบตามที่กฎหมายกำหนด คำคู่ความและเอกสารที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะยื่นต่อศาลนั้น จะต้องยื่นชุดที่เป็นต้นฉบับต่อศาล และต้องมีสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องเท่าจำนวนของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งแนบไปด้วยเสมอ เพื่อที่ศาลจะได้สั่งให้ส่งสำเนานั้นให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบด้วย เช่น โจทก์ฟ้องจำเลย 3 คน ก็ต้องมีสำเนาคำฟ้อง 3 ฉบับเป็นต้น ทั้งนี้ เว้นแต่การยื่นคำร้องในบางเรื่อง การยื่นใบมอบฉันทะ หรือการยื่นบัญชียานครั้งแรก

4. คำร้อง คำขอ หรือคำแถลงต่างๆ ที่ยื่นต่อศาลนั้น มีหลักในการเรียบเรียงถ้อยคำ ดังนี้

ก. เริ่มกล่าวถึงความเป็นไปในคดีนั้นว่า คดีนั้นอยู่ในระหว่างขั้นตอนใดจะมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปอย่างไร หรือศาลสั่งให้ดำเนินการอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ศาลได้ทราบถึงความเป็นไปในคดีโดยไม่ต้องตรวจสอบสำนวนมาก สามารถออกคำสั่งให้รวดเร็ว ผู้ยื่นคำร้องฯ ก็ทราบคำสั่งศาลได้เร็วโดยไม่ต้องรอนานด้วย

ข. กล่าวถึงเรื่องที่เป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำร้องฯ ต้องดำเนินการอย่างไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร โดยอ้างเหตุผลหรือเหตุจำเป็นที่ยื่นคำร้องฯ ต่อศาลด้วย

ค. ข้อความตอนท้ายนั้นต้องประกอบด้วย

1. คำนวณท้ายตามแบบที่นิยมกัน (ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด)
2. ลายมือชื่อผู้ยื่นคำร้อง
3. ถ้อยคำว่าเป็นผู้เรียง และลายมือชื่อผู้เรียง
4. ถ้อยคำว่าเป็นผู้เขียนหรือพิมพ์ และลายมือชื่อผู้เขียนหรือพิมพ์

ผู้ที่เรียงถ้อยคำในคำฟ้อง คำให้การ และคำร้องฯ ได้นั้น จะต้องเป็นตัวแทนหรือผู้รับมอบอำนาจ หรือทนายความเท่านั้น จะให้ผู้อื่นเรียงและลงชื่อเป็นผู้เรียงมิได้ เพราะผิดพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.

2508 มาตรา 36 หากให้ผู้อื่นเป็นผู้เรียงคำฟ้อง คำให้การ และคำร้องฯ นั้นย่อมมิชอบด้วยกฎหมาย

การมอบอำนาจ

โดยปกติโจทก์และจำเลยควรจะไปดำเนินคดีในศาลแรงงานด้วยตัวเอง แต่ในกรณีที่โจทก์และจำเลยไม่สามารถไปดำเนินคดีได้ เพราะเหตุมีความจำเป็นบางประการก็อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปดำเนินคดีแทนได้ ดังนี้

1. **ทนายความ** โดยการกรอกข้อความลงชื่อแต่งตั้งทนายความตามแบบพิมพ์ใบแต่งตั้งทนายความของกระทรวงยุติธรรม (9) สำหรับลูกจ้างอาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ข้อ 6 (เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน) เป็นทนายความได้ด้วย

2. **ผู้รับมอบอำนาจ** โดยการลงชื่อในหนังสือมอบอำนาจที่มีข้อความถูกต้องและครบถ้วนตามกฎหมายมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดที่รู้ข้อเท็จจริงในคดีนั้นไปดำเนินคดีแทน

การฟ้องคดี

การฟ้องคดีในศาลแรงงาน กระทำได้ 2 วิธี คือ ฟ้องวาจาและฟ้องเป็นหนังสือ

การฟ้องคดีด้วยวาจานั้น ภาษากฎหมายเรียกว่า แถลงข้อหาด้วยวาจาต่อหน้าศาล

การฟ้องวาจานั้น หมายถึงไปฟ้องคดีด้วยปาก ซึ่งเป็นวิธีฟ้องที่ง่ายที่สุด เหมาะสำหรับลูกจ้างที่ไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ แต่ผู้ที่จะฟ้องด้วยวาจานั้น จำเป็นต้องรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ที่จะถูกฟ้อง และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟ้อง เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วทั้งผู้ฟ้องและศาล

ผู้ที่จะฟ้องคดีด้วยวาจานั้น จะต้องไปฟ้องด้วยตนเอง ถ้าเป็นคดีที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ ให้ไปที่ศาลแรงงานกลาง ส่วนจังหวัดอื่นนอกนั้น จะไปฟ้องคดีที่ศาลแรงงานกลางหรือศาลจังหวัดที่เกิดเหตุคดีนั้นก็ได้

เมื่อไปถึงศาลแรงงานกลางหรือศาลจังหวัดแล้ว ควรไปพบเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของศาล แจ้งความประสงค์ว่าจะฟ้องคดีต่อศาล แล้วเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของศาลนั้น จะแนะนำให้ดำเนินการต่อไป

ในทางปฏิบัติที่ศาลแรงงานกลางนั้น เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จะแนะนำให้พบนิติกร ซึ่งศาลแรงงานกลางได้จัดไว้เพื่อช่วยเหลือแนะนำในการดำเนินคดีแก่ผู้ไปติดต่อศาลแรงงานกลาง ไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย

นิติกรจะสอบถามข้อเท็จจริง และแนะนำข้อกฎหมาย หากผู้ฟ้องไม่สามารถเขียนหนังสือ หรือเขียนไม่ได้ดี นิติกรก็จะบันทึกข้อเท็จจริงโดยย่อเสนอต่อผู้พิพากษา และพาตัวผู้ฟ้องไปพบผู้พิพากษาเฝ้ารับฟ้องต่อไป

ผู้พิพากษาจะสอบถามและบันทึกคำฟ้องลงในแบบพิมพ์ร.1 บันทึกเสร็จแล้วก็จะอ่านให้ผู้ที่จะฟ้องว่าถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องก็แก้ไข แล้วให้ผู้ฟ้องลงลายมือชื่อในช่องโจทก์ไว้ ก็เป็นอันเสร็จสิ้นการรับฟ้องด้วยวาจา แต่โจทก์ต้องรอฟังว่า ศาลนัดพิจารณาเมื่อใด วันและเวลาใด และต้องลงชื่อทราบนัดด้วย เมื่อลงชื่อทราบนัดแล้ว ก็กลับบ้านได้รอไปศาลในวันนัดพิจารณาอีกครั้ง

การฟ้องเป็นหนังสือ

การฟ้องเป็นหนังสือ นั้น หมายถึงการพิมพ์หรือเขียนฟ้องลงในกระดาษแบบพิมพ์คำฟ้องแล้วนำไปยื่นศาล

ได้กล่าวแล้วว่า แบบพิมพ์คำฟ้องที่ใช้ในคดีแรงงานมี 3 แบบ คือ แบบพิมพ์ของกระทรวงยุติธรรม หมายถึงการพิมพ์หรือเขียนฟ้องลงในกระดาษแบบพิมพ์คำฟ้องแล้วนำไปยื่นต่อศาล

ได้กล่าวแล้วว่า แบบพิมพ์คำฟ้องที่ใช้ในคดีแรงงานมี 3 แบบ คือ แบบพิมพ์ของกระทรวงยุติธรรม หมายเลข (4) และ (5) และแบบพิมพ์ตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางกำหนด (รง.1) ผู้ฟ้องจึงอาจเลือกใช้ได้ตามความต้องการ

สำหรับทนายความนั้น ควรใช้แบบพิมพ์คำฟ้องของกระทรวงยุติธรรม เพราะเคยใช้ในการฟ้องคดีแพ่งทั่วไปอยู่แล้ว การร่างคำฟ้องและการบรรยายฟ้องก็กระทำเช่นเดียวกับคดีแพ่งธรรมดาทั่วไป

ส่วนลูกจ้างหรือนายจ้างที่มีความรู้สามารถพิมพ์หรือเขียนหนังสือได้ดี หากประสงค์จะฟ้องคดีเป็นหนังสือ ก็ควรใช้แบบพิมพ์ (รง.1) จะสะดวกเพราะมีถ้อยคำที่เกี่ยวกับคดีอยู่แล้ว ผู้ฟ้องบรรยายข้อเท็จจริงอีกไม่มากนักก็เป็นคำฟ้องได้แต่การบรรยายข้อเท็จจริงในฟ้องนี้จะต้องได้ความครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด คือ

1. **หน้าแรก** เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ชื่อและที่อยู่ของโจทก์และจำเลย ต้องกรอกข้อความให้ครบถ้วนทุกบรรทัด ยกเว้นช่อง คดีหมายเลขดำที่...../25.....และช่อง (ศาลจังหวัด.....) ให้เว้นไว้สำหรับเจ้าหน้าที่ศาล

2. **หน้าที่สอง** เป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่จะต้องกล่าวในฟ้อง เป็นตอนสำคัญที่สุดของคำฟ้อง เพราะศาลจะรับคำฟ้องหรือรับคดีไว้พิจารณาพิพากษาหรือไม่ ก็อยู่ที่การบรรยายคำฟ้องของโจทก์ในหน้านี้เป็นสำคัญ การทำคำฟ้องในหน้านี้ เริ่มต้นโจทก์จะต้องทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ตามข้อหาที่โจทก์จะฟ้อง ☐ จำเลยได้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม

- ☐ สัญญาจ้างแรงงาน
- ☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน
- ☐ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
- ☐ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
- ☐ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

แล้วจึงบรรยายฟ้องต่อไปตามแบบพิมพ์นั้น เช่น

กล่าวคือ เมื่อวันที่ 1 เดือน มกราคม พ.ศ. 2530 ถึงวันที่ 3 เดือนมกราคม พ.ศ. 2531 จำเลยได้จ้างโจทก์เข้าทำงานเป็นลูกจ้างประจำตำแหน่งหน้าที่ครั้งสุดท้ายเป็น พนักงานเก็บเงิน ค่าจ้างเดือนละ 3,000 บาท

การบรรยายฟ้องมีหลักที่ควรยึดถือดังนี้ คือ

ก. จะต้องบรรยายถึงฐานะของโจทก์และของจำเลย หรือความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์จำเลยก่อน คดีแรงงานส่วนใหญ่เป็นคดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ดังนั้น จึงต้องเริ่มบรรยายฟ้องดังเช่นที่ยกตัวอย่างข้างต้น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวันเริ่มเข้าทำงานตำแหน่งหน้าที่การงานและอัตราค่าจ้างสุดท้ายของลูกจ้างจึงมีความสำคัญ และถ้าเรื่องที่จะฟ้องนั้นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเรื่องใด ก็จะต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นด้วย เช่น

ฟ้องเรื่องเลิกจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าตามกฎหมาย ก็จะต้องกล่าวถึงกำหนดจ่ายสินจ้างหรือ

วันที่จ่ายค่าจ้างด้วย ทั้งนี้เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 582 กำหนดว่า การบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานนั้น ให้บอกก่อนหรือเมื่อถึงกำหนดจ่ายสินค้าคราวใดคราวหนึ่ง เพื่อให้มีผลเป็นการเลิกสัญญาจ้างเมื่อถึงกำหนดจ่ายสินค้าคราวถัดไปข้างหน้า

ฟ้องเรื่องให้ทำงานล่วงเวลาแล้วไม่จ่ายค่าล่วงเวลาตามกฎหมาย ก็จะต้องกล่าวถึงเวลาทำงานปกติ วันและเวลาที่ทำงานล่วงเวลา จำนวนชั่วโมงที่ทำงานล่วงเวลาในแต่ละวันอัตราค่าจ้างปกติต่อชั่วโมง อัตราค่าล่วงเวลาต่อชั่วโมง และจำนวนเงินค่าล่วงเวลาทั้งสิ้นที่มีสิทธิได้รับ

นอกจากบรรยายถึงฐานะหรือความสัมพันธ์ของโจทก์และจำเลยแล้ว โจทก์จะต้องบรรยายต่อไปด้วยว่า โจทก์มีสิทธิอย่างใดบ้างที่จะเรียกร้องเอาจากจำเลย สิทธิที่โจทก์จะเรียกร้องเอากจากจำเลยนั้นมีมูลฐานหรือมีที่มาพอสรุปได้ 2 ประการ คือ

1. **สิทธิที่เกิดจากกฎหมายกำหนดให้** เช่น สิทธิที่จะได้ค่าชดเชยหรือค่าทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน สิทธิที่จะได้ค่าเสียหายเนื่องมาจากละเมิดตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2. **สิทธิที่เกิดจากข้อตกลงของคู่กรณี** เช่นสิทธิที่จะได้รับโบนัสตามสัญญาจ้าง สิทธิที่จะได้เงินค่าครองชีพตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง เป็นต้น

ถ้าโจทก์ไม่บรรยายว่า โจทก์มีสิทธิอย่างไร และไม่ได้กล่าวอ้างว่าสิทธินั้นมีมูลฐานหรือมีที่มาอย่างไรแล้ว แม้โจทก์จะขอให้ศาลบังคับให้ตอนท้ายฟ้อง คำฟ้องในส่วนนี้ก็ไม่ชอบศาลไม่อาจบังคับให้

การบรรยายถึงฐานะของโจทก์และของจำเลย หรือความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์จำเลย ตลอดจนสิทธิของโจทก์และหน้าที่ของจำเลยนั้น ก็เพื่อที่จะแสดงให้เห็นความเป็นมาของเรื่องที่จะฟ้อง ภาษากฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 172 เรียกว่า ข้ออ้าง

ข. เมื่อบรรยายข้ออ้างซึ่งได้แก่ความเป็นมา ตลอดจนสิทธิของโจทก์และหน้าที่จำเลยแล้ว ก็ต้องกล่าวถึง การกระทำของจำเลยซึ่งเป็นประปักษ์ หรือโต้แย้งสิทธิ หรือทำให้เกิดความเสียหายต่อโจทก์โดยกล่าวถึงเวลา (วัน เดือน ปี) ที่กระทำ พฤติการณ์ที่กระทำโดยย่อ แล้วบรรยายให้เห็นว่า โจทก์เสียสิทธิอย่างใดไป หรือเสียหายอย่างใดเป็นมูลค่าเท่าใด เช่น

ลูกจ้างฟ้องเรียกค่าชดเชยจากนายจ้าง ก็ต้องระบุว่า เมื่อ วัน เดือน ปีใดนายจ้างได้เลิกจ้างหรือได้กระทำการใดที่ถือว่าเป็นการเลิกจ้างตามกฎหมาย นายจ้างอ้างว่าอย่างไรเป็นจริงตามที่นายจ้างอ้างเพียงใด นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด และนายจ้างได้จ่ายแล้วหรือไม่ ถ้าจ่ายแล้วครบถ้วนตามกฎหมายหรือไม่

การบรรยายถึงการกระทำของจำเลยอันเป็นประปักษ์ หรือโต้แย้งสิทธิ หรือทำให้โจทก์เสียหายก็เพื่อที่จะแสดงถึงความทุกข์ร้อนของโจทก์อันเกิดจากการกระทำของจำเลยซึ่งเป็นเหตุให้โจทก์ต้องนำคดีไปฟ้อง ภาษากฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 172 เรียกว่า ข้อหา

3. **หน้าที่สาม** เป็นเรื่องความประสงค์ของโจทก์ที่จะขอให้ศาลบังคับจำเลยให้ปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ตามที่สัญญา ข้อตกลง หรือกฎหมายกำหนดไว้ หรือตามจำนวนความเสียหายที่โจทก์ประสงค์ ข้อความที่จะต้องกรอกในหน้านี้มีความสำคัญมาก เพราะถ้าโจทก์ไม่กรอกไว้หรือกรอกไว้ไม่ครบ ศาลก็ไม่อาจบังคับจำเลยได้ หรือไม่อาจพิพากษาเยียวยาความทุกข์ที่โจทก์มีอยู่ (แต่มิได้ขอให้ศาลแก้ไขไว้) ได้

ถ้อยคำที่โจทก์ต้องกรอกไว้ในหน้าที่สามนี้หรือหน้าที่สี่ตอนบน นั้น ภาษากฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 172 เรียกว่า คำขอบังคับ

คำขอบังคับ จะต้องเป็นเรื่องที่ศาลมีอำนาจสั่งได้โดยชอบด้วยกฎหมายด้วย คำขอบังคับที่ศาลแรงงานไม่อาจสั่งให้ได้ เช่น

- ขอให้ศาลว่ากล่าวและอบรมจำเลยให้พุดจากับโจทก์ตามมารยาทผู้ดี
- ขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์
- ขอให้พิพากษาว่าโจทก์เป็นนายจ้างที่ดี

4. **หน้าที่สี่** ท้ายคำขอเกี่ยวกับเรื่องละเมิด เป็นที่สำหรับลงลายมือชื่อโจทก์คำฟ้องทุกแบบต้องมีลายมือชื่อหรือลายเซ็นของโจทก์เสมอ ไม่ว่าฟ้องวาจาหรือฟ้องเป็นหนังสือ ในกรณีที่มีโจทก์จำนวนมากและมีผู้แทนโจทก์หรือมีผู้รับมอบอำนาจ ผู้แทนโจทก์หรือผู้รับมอบอำนาจ ก็ลงชื่อแทนได้

เมื่อโจทก์ลงชื่อแล้ว ก็เป็นอันเสร็จสิ้น ส่วนที่เหลืออยู่ในหน้าที่สี่เป็นที่สำหรับผู้พิพากษาที่จะลงลายมือชื่อ และสั่งฟ้อง

5. ในกรณีที่โจทก์กรอกข้อความลงในช่องว่างของแบบพิมพ์ (รง.1) หรือ (รง.2) เต็มแล้ว ยังมีข้อความที่โจทก์ประสงค์จะบรรยายหรือกล่าวต่อไปอีก ให้ใช้กระดาษแบบพิมพ์ต่อของกระทรวงยุติธรรม แบบ (40 ก.) พิมพ์หรือเขียนต่อได้

6. ในกรณีที่โจทก์มีจำนวนมากกว่า 2 คน ควรทำ บัญชีรายชื่อ อายุ ที่อยู่และลายมือชื่อ และบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ค่าจ้างอัตราสุดท้าย วันเริ่มเข้าทำงาน วันออกจากงานหรือวันที่นายจ้างเลิกจ้าง รายละเอียดของข้ออ้างและข้อหาของโจทก์แต่ละคน ตลอดจนรายการเกี่ยวกับคำขอบังคับที่โจทก์เรียกร้องด้วย

หลักสำคัญในการฟ้องคดี

1. **คำฟ้องต้องแจ้งชัด ไม่เคลือบคลุม** แม้หลักการในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พงศ. 2522 จะกำหนดให้การดำเนินคดีในศาลแรงงานเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม และการฟ้องคดีควรกระทำได้ง่ายๆ ทำนองผู้ฟ้องแจ้งความประสงค์ถึงข้อทุกข์ร้อนต่อศาล และขอให้ศาลบำบัดให้ ก็น่าจะพอ แต่เท่าที่ผ่านมา การฟ้องคดีในศาลก็ยังคงปฏิบัติตามกฎหมายหลักในการพิจารณาคดีของศาลทั่วไป คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการบรรยายฟ้องจึงต้อง “แสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาของโจทก์และคำขอบังคับ ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นนั้น” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 172) ถ้าผู้ฟ้องมีข้อเท็จจริงอะไรที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะฟ้องก็ต้องกล่าวไว้ให้ชัดเจนโดยเฉพาะข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนสำคัญในการจะเรียกร้องจากผู้ถูกฟ้อง เช่น

การเรียกค่าล่วงเวลา ก็จะต้องระบุให้ชัดแจ้งลงไปว่า เวลาทำงานปกติเริ่มตั้งแต่เมื่อใด เลิกเวลาใด หยุดพักเวลาใด รวมเป็นกี่ชั่วโมงต่อวัน แล้วนายจ้างให้ผู้ฟ้องทำล่วงเวลาวันที่เท่าใดถึงวันที่เท่าใด เดือนปีใด เริ่มทำล่วงเวลาตั้งแต่เวลาใดถึงเวลาใด รวมทั้งสิ้นกี่ชั่วโมง ผู้ฟ้องได้ค่าจ้างปกติเท่าใด จะได้ค่าล่วงเวลาตามกฎหมายชั่วโมงละเท่าใด รวมทั้งหมดแล้วจะได้ค่าล่วงเวลาเป็นจำนวนเท่าใด

การเรียกค่าเสียหายเนื่องจากการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม ก็ควรระบุไว้ให้ชัดแจ้งลงไปว่า ผู้ฟ้องเสียหายอะไรบ้าง ค่าเสียหายนี้ผู้ฟ้องจะต้องเป็นฝ่ายนำสืบ สืบให้ศาลเห็นถึงความเสียหายได้มากเท่าใดก็มีโอกาสได้รับค่าเสียหายมากขึ้นเท่านั้น แต่จะสืบได้ก็ต่อเมื่อได้กล่าวอ้างในคำฟ้องด้วย

2. คำฟ้องต้องตรงกับพยานหลักฐาน ในการฟ้องคดีนั้น ผู้ฟ้องจะชนะคดีได้ก็ต่อเมื่อผู้ฟ้องสามารถนำพยานหลักฐานมาสืบแสดงให้ศาลเห็นได้ตรงที่ได้กล่าวไว้ในฟ้อง ดังที่กล่าวกันว่า “สืบได้สมฟ้อง” แต่ถ้าผู้ฟ้องนำพยานมาสืบแล้วได้ข้อเท็จจริงแตกต่างกับฟ้อง หรือ “สืบได้สมฟ้อง” แม้คดีนั้น จำเลยจะขาดนัดไม่มาสู้คดีเลยก็ตามผู้ฟ้องก็ต้องแพ้คดีไป ข้อเท็จจริงที่จะกล่าวอ้างในฟ้องทุกเรื่องจึงต้องเป็นเรื่องจริงและสามารถนำพยานหลักฐานมาสืบได้ความตรงกันด้วย หากในคำฟ้องกล่าวข้อเท็จจริงไว้อย่างหนึ่ง และในการสืบพยานได้ข้อเท็จจริงอีกอย่างหนึ่งผู้ฟ้องก็ยอมแพ้คดี

3. คำฟ้องต้องให้ครบคราเดียว ในการฟ้องคดี ถ้าผู้ฟ้องมีข้อพิพาทอย่างใดกับผู้ถูกฟ้อง หรือมีสิทธิเรียกร้องอย่างใด มากน้อยเพียงใด ก็ต้องรวบรวมฟ้องเสียคราวเดียวพร้อมกันไป จะฟ้องทีละเรื่องหรือฟ้องชิมलगยังเชิงดูบางเรื่องก่อนไม่ได้ เพราะมีกฎหมายห้ามไว้ว่า “คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่ความเดียวกันรื้อร้องฟ้องกันอีก ในประเด็นที่วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน...” (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148) ดังนั้น ถ้าได้ฟ้องคดีบางเรื่องไว้แล้ว จะฟ้องคดีเรื่องอื่นที่ยกไว้หรือที่เพิ่งทราบว่ายังมีเรื่องอื่นอีกภายหลัง ดังนี้ ศาลอาจไม่พิจารณาคดีให้เนื่องจากขัดต่อข้อห้ามของกฎหมายดังกล่าว ซึ่งนิยมเรียกคดีประเภทที่ฟ้องคราวหลังนี้ว่า “ฟ้องซ้ำ” มีคดีตัวอย่างมากมายที่ผู้ฟ้องไม่ได้ฟ้องรวมไว้ในคดีแรกมาฟ้องภายหลังจึงเป็น “ฟ้องซ้ำ” ทำให้เสียสิทธิที่ตนคิดว่าควรจะได้รับไป คำพิพากษาฎีกาที่ 1292/2526 ฟ้องเรียกค่าชดเชย คดีถึงที่สุดแล้ว มาฟ้องเรียกค่าเสียหายเพราะการเลิกจ้างไม่เป็นธรรมอีกเป็นฟ้องซ้ำ

การยื่นคำฟ้อง

เมื่อทำคำฟ้องเสร็จแล้ว ให้นำไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับฟ้องของศาลพร้อมสำเนาคำฟ้องซึ่งมีจำนวนเท่ากับจำนวนจำเลยในคดีนั้น ยื่นแล้วรอฟังคำสั่งศาลด้วย

ถ้ายื่นฟ้องที่ศาลแรงงานกลาง ศาลจะสั่งรับฟ้องหรือไม่รับฟ้องในวันนั้น

ในกรณีที่ศาลสั่งรับฟ้อง ศาลจะกำหนดวันนัดพิจารณา โจทก์จะต้องลงชื่อทราบวันนัดก่อน แล้วจึงกลับบ้านได้ รอไปศาลครั้งต่อไปในวันนัดพิจารณา

ในกรณีที่ศาลสั่งไม่รับฟ้อง โจทก์ต้องลงชื่อรับทราบคำสั่ง หากโจทก์ไม่เห็นด้วยก็อาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลฎีกาได้ภายในกำหนด 15 วัน โดยทำเป็นหนังสือยื่นที่ศาลแรงงานกลาง

ถ้ายื่นฟ้องที่ศาลจังหวัด ศาลจังหวัดจะสั่งให้คำฟ้องนั้นไปยังศาลแรงงานกลางเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องต่อไป โจทก์จึงยังไม่ทราบว่า ศาลแรงงานกลางจะสั่งรับฟ้องหรือไม่และจะนัดพิจารณาเมื่อใด โจทก์จะทราบคำสั่งของศาลแรงงานกลางภายหลัง โดยศาลแรงงานกลางจะมีหนังสือแจ้งหรือมีคำสั่งเรียกไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ขณะเดียวกันหลังจากยื่นฟ้องแล้วราว 10 วันขึ้นไป โจทก์ก็ควรไปติดต่อที่ศาลจังหวัดเพื่อขอทราบผลด้วย เพราะศาลแรงงานกลางจะแจ้งให้ศาลจังหวัดทราบเสมอ

การแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง

เมื่อโจทก์ฟ้องหรือยื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว ต่อมาหากเห็นว่าข้อความในคำฟ้องของโจทก์บกพร่อง ไม่ครบถ้วน หรือเกินเลยไป โจทก์ก็อาจขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ เช่นการขอเพิ่มหรือลดจำนวนเงินที่เรียกร้องไว้ หรือขอสละข้อกล่าวหาบางเรื่อง หรือขอเพิ่มเติมข้อความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นต้น

หลักการขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง ก็คือ

1. การขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องนั้น จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฟ้องเดิม เช่น เดิมฟ้องเรียกค่าชดเชย เนื่องจากนายจ้างเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดไว้ ต่อมาจะฟ้องเพิ่มเรียกสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า เนื่องจากนายจ้างเลิกจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าด้วยก็ได้เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมคือเกิดจากกรณีที่นายจ้างเลิกจ้างครั้งเดียวกัน เป็นต้น

2. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาล ขออนุญาต แก้ไข หรือเพิ่มเติม โดยในคำร้องระบุให้แน่ชัดว่า จะแก้ไขข้อความในคำฟ้องเดิมหน้าใด บรรทัดใด จากข้อความอย่างไรเป็นข้อความอย่างไร หรือจะเพิ่มเติมข้อความใหม่ที่ใด คำร้องประเภทนี้ต้องมีสำเนาเท่าจำนวนจำเลยแนบไปพร้อมด้วย

3. ต้องยื่นก่อนวันชี้สองสถานหรือวันสืบพยานฝ่ายแรก หรือยื่นก่อนวันที่ศาลมีคำพิพากษาในกรณีที่ไม่มีวันสืบพยานในคดีนั้น

โดยปกติ ในศาลแรงงานจะไม่มีวันชี้สองสถาน แต่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ว่า ในวันนัดพิจารณา หากจำเลยมาศาลและให้การ ถ้าศาลได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทและกำหนดให้โจทก์จำเลยนำสืบ วันนัดพิจารณานั้นก็จะเป็นวันชี้สองสถาน หากโจทก์จะขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องต้องขอแก้ไขเพิ่มเติมก่อนวันดังกล่าว

การถอนฟ้อง

เมื่อโจทก์ฟ้องหรือยื่นคำฟ้องแล้ว หากต่อมาโจทก์ไม่ประสงค์จะดำเนินคดีนั้นต่อไป ไม่ว่าเพราะเหตุใดก็ตาม โจทก์ถอนคำฟ้องได้โดย

1. ถ้าจำเลยยังไม่ได้ให้การหรือยื่นคำให้การต่อศาล โจทก์จะแถลงขออนุญาตต่อศาลในวันนัดพิจารณาก็ได้ หรือจะไปยื่นคำบอกกล่าว (ใช้แบบพิมพ์คำร้อง โดยขีดฆ่าคำว่า “คำร้อง” แล้วเขียนหรือพิมพ์ใหม่ว่า “คำบอกกล่าว” แทน) อ้างเหตุและความประสงค์ขออนุญาตถอนฟ้องต่อศาลก็ได้ โดยปกติศาลจะอนุญาตทันที

2. ถ้าจำเลยให้การหรือยื่นคำให้การแล้ว โจทก์อาจแถลงขออนุญาตต่อศาลในวันนัดสืบพยานหรือวันที่ศาลนั่งพิจารณาวันใดวันหนึ่งก็ได้ หรือจะไปยื่นคำร้อง (ต้องแนบสำเนา) อ้างเหตุผลและความประสงค์ขออนุญาตถอนฟ้องก็ได้ ยกเว้นกรณีที่โจทก์ถอนคำฟ้อง เพราะได้ตกลงหรือประนีประนอมยอมความกับจำเลยแล้ว

ในกรณีที่โจทก์และจำเลยตกลงกันได้เองก่อนวันนัดสืบพยานคราวใดคราวหนึ่ง หากประสงค์จะขอถอนฟ้องและให้ศาลสั่งอนุญาตทันทีโดยไม่ต้องรอไปฟังคำสั่งในวันนัดซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมาศาลอีก โจทก์ควรทำคำร้องขออนุญาตถอนฟ้องดังกล่าวข้างต้น เมื่อทำเสร็จแล้วก็นำคำร้องดังกล่าวไปให้จำเลยบันทึกแถลงต่อท้ายคำร้องของโจทก์ว่า จำเลยได้ทราบคำร้องขอถอนฟ้องของโจทก์แล้ว ไม่คัดค้านแต่ประการใด แล้วลงชื่อจำเลยไว้ เมื่อโจทก์นำคำร้องเช่นนี้มายื่นต่อศาล ศาลก็จะสั่งอนุญาตได้ทันที โจทก์และจำเลยก็ไม่ต้องมาศาลในวันนัดสืบพยานอีก

การรับหมายเรียก

หมายเรียกจำเลยจะมีสำเนาคำฟ้องแนบไปด้วยเสมอ หมายเรียกฉบับใดที่ไม่มีสำเนาคำฟ้องแนบ ก็แจ้งร่างกายแห่งข้อหาและคำขอบังคับให้จำเลยทราบ

เมื่อเจ้าหน้าที่ศาลแรงงานไปส่งหมายเรียก ให้ลงชื่อรับไว้เพื่อที่จะได้ทราบและศึกษาคดีนั้น

การปฏิเสธไม่รับหมายเรียกของศาลแรงงาน มีแต่จะเกิดโทษแก่จำเลย เพราะศาลจะสั่งให้ไปส่งอีกครั้งหนึ่ง ถ้าหากไม่รับอีก เจ้าหน้าที่ศาลจะปิดหมายเรียกนั้นไว้ และถือว่าจำเลยได้รับหมายเรียกนั้นแล้ว ในวันนั้นการปิดหมายในศาลแรงงาน จำเลยจะไม่ได้ประโยชน์ในเรื่องระยะเวลาเหมือนคดีแพ่งธรรมดา (ในคดีธรรมดา ถ้ามีการส่งหมายเรียกโดยวิธีอื่น เช่น การปิดหมาย จะถือว่าจำเลยได้รับหมายเรียกนั้นแล้ว ก็ต่อเมื่อระยะเวลาล่วงพ้นไป 15 วัน) เนื่องจากระยะเวลาในการนัดพิจารณาคดีสั้นมาก การส่งหมายครั้งที่สองจึงทำให้จำเลยเหลือเวลาอีกเล็กน้อยที่จะเตรียมตัวต่อสู้คดี และศาลมักจะไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีเพราะเหตุนี้ด้วย การรับหมายเรียกในครั้งแรก จึงเป็นประโยชน์แก่จำเลยมากกว่า

การให้การ

ถ้าจำเลยหรือผู้ถูกฟ้องพิจารณาคำฟ้องแล้ว เห็นว่าควรต่อสู้คดี ก็ควรเตรียมทำคำให้การทันที

คำให้การ คือ คำกล่าวแก้ข้อหาตามฟ้องของโจทก์ (หรือคำแก้ตัวของจำเลย) โดยเล็งเห็นว่าหากเป็นไปตามคำให้การแล้ว จำเลยจะชนะคดี

การทำคำให้การจึงเป็นการต่อสู้คดี ดังนั้น ถ้าจำเลยไม่ประสงค์จะต่อสู้คดีก็ไม่ต้องทำคำให้การ

การให้การในคดีแรงงานแตกต่างจากคดีแพ่งประเภทอื่น เพราะในคดีแรงงานจำเลยอาจให้การได้ 2 วิธีคือ

(ก) ให้การด้วยวาจา หมายถึง ให้การด้วยปากเปล่า โดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือโดยวิธีแถลงต่อศาลในวันนัดพิจารณา ซึ่งปกติศาลมักจะถามคำให้การจำเลย เมื่อได้ใกล้เคียงแล้วโจทก์และจำเลยไม่ตกลงหรือประนีประนอมกัน ในกรณีที่จำเลยให้การด้วยวาจา ศาลจะจดคำให้การของจำเลยไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาของศาล (หรืออาจจดคำให้การของจำเลยลงในแบบคำให้การจำเลย (แบบ ๑๑ ก.) อ่านให้จำเลยฟังแล้วให้จำเลยลงชื่อไว้ก็ได้)

ข้อดีของการให้การด้วยวาจาก็คือ จำเลยไม่ต้องเรียงถ้อยคำ ไม่ต้องเขียนหรือพิมพ์ ไม่ต้องหาแบบพิมพ์มากรอกคำให้การ ไม่ต้องว่าจ้างผู้ใดให้มาทำแทนให้ แต่ข้อเสียก็คือจำเลยจะไม่มีสำเนาคำให้การเก็บไว้เป็นหลักฐาน และอาจต่อสู้คดีได้ไม่ละเอียดหรือไม่เต็มที่ตั้งเช่นคำให้การเป็นหนังสือ ดังนั้น หากคดีมีข้อเท็จจริงละเอียดสลับซับซ้อน จำเลยควรยื่นคำให้การเป็นหนังสือจะสะดวกและสู้คดีได้เต็มที่

(ข) ให้การเป็นหนังสือ หมายถึง ให้การโดยวิธีเขียนหรือพิมพ์ข้อความที่จะให้การลงในแบบพิมพ์คำให้การจำเลย (แบบ ๑๑ ก.) แล้วนำไปยื่นต่อศาลก่อนวันนัดพิจารณาหรือในวันนัดพิจารณาเมื่อศาลถามคำให้การจำเลย

โดยสรุป เมื่อจำเลยพิจารณาคำฟ้องของโจทก์แล้ว หากตัดสินใจสู้คดี ก็ควรรีบร่างและพิมพ์คำให้การไว้ให้พร้อม และนำไปศาลด้วยในวันนัดพิจารณา หากคดีไม่ตกลงกันจะได้ยื่นคำให้การต่อศาลได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาหรือต้องให้การด้วยวาจาแทน

ดังได้กล่าวแล้วว่า การทำคำให้การคือการต่อสู้คดี

การต่อสู้คดีมีหลักการต่อสู้อยู่ด้วยกันสองอย่างคือต่อสู้คดีในปัญหาข้อเท็จจริงและการต่อสู้คดีในปัญหาข้อกฎหมาย จำเลยจะต่อสู้เพียงอย่างหนึ่งอย่างใด หรือจะต่อสู้ทั้งสองอย่างก็ได้แล้วแต่รูปคดีในเรื่องนั้น

ปัญหาข้อเท็จจริง

การต่อสู้คดีในปัญหาข้อเท็จจริง ก็คือ การต่อสู้ว่า เรื่องราว เหตุการณ์ ข้ออ้าง ข้อกล่าวหา หรือ ข้อความอย่างหนึ่งอย่างใดในคำฟ้องของโจทก์ไม่เป็นความจริง โจทก์นำความเท็จมากล่าวอ้าง ความจริงเป็นอีกอย่างหนึ่ง เมื่อคำฟ้องของโจทก์ไม่เป็นความจริงแล้ว โจทก์ก็ไม่มีทางชนะคดีจำเลยได้

หลักสำคัญในการต่อสู้ปัญหาข้อเท็จจริงก็คือ

1. คำฟ้องของเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญในคดีนั้น หากไม่เป็นความจริงจำเลยต้องปฏิเสธให้ชัดเจนว่าข้อความใดเป็นเท็จ และกล่าวว่าความจริงในเรื่องนั้นเป็นอย่างไร ข้อเท็จจริงใดที่โจทก์ฟ้องและจำเลยไม่ปฏิเสธ ตามกฎหมายให้ถือว่าจำเลยยอมรับข้อเท็จจริงตามที่โจทก์ฟ้องนั้น จะสืบพยานหลักฐานหรือกล่าวอ้างภายหลังไม่ได้อีก

2. คำฟ้องของโจทก์เรื่องใดเป็นความจริงหรือนำเชื่อถือเป็นความจริง ก็ยอมรับหรือไม่ปฏิเสธในเรื่องนั้น ทั้งนี้ เพื่อทำให้คำให้การของจำเลยมีน้ำหนักและเป็นการแสดงถึงความมีมารยาทที่ดีในการดำเนินคดีในศาลด้วย ทั้งทำให้ข้อพิพาทหรือประเด็นจุกจิกในคดีลดน้อยลงหรือหมดไป จำเลยควรสู้คดีเฉพาะในปัญหาข้อเท็จจริงที่สำคัญเท่านั้น

ปัญหาข้อกฎหมาย

การต่อสู้คดีในปัญหาข้อกฎหมาย ก็คือ การต่อสู้ว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้นโจทก์ไม่มีทางชนะคดีได้ เพราะมีกฎหมายกำหนดไว้ เช่น โจทก์ฟ้องจำเลยไม่ได้ โจทก์ฟ้องจำเลยผิดศาล โจทก์มาฟ้องเมื่อล่วงเวลาที่จะฟ้องได้แล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้อง หรือจำเลยได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามที่โจทก์เรียกร้อง เป็นต้น

หลักการสำคัญในการต่อสู้ปัญหาข้อกฎหมาย ก็คือ

1. ข้อกฎหมายใดที่จะทำให้จำเลยมีโอกาสชนะคดี จำเลยจะต้องยกขึ้นกล่าวอ้างไว้ในคำให้การให้ชัดเจนว่า มีข้อกฎหมายใด กำหนดไว้อย่างใดในเรื่องที่โจทก์ฟ้องร้องนั้น โดยจะอ้างข้อกฎหมาย เลขมาตรา วรรคตอน หรือเลขคำพิพากษากฎีกาด้วยหรือไม่ก็ได้ นอกจากจะต้องกล่าวให้ชัดเจนแล้ว จะต้องกล่าวให้ครบถ้วนโดยระบุแยกให้เห็นเป็นข้อๆ ว่า มีข้อกฎหมายใดบ้างที่จำเลยจะชนะคดี หากจำเลยไม่ยกขึ้นกล่าวอ้างไว้ในคำให้การ ศาลก็จะไม่หยิบยกขึ้นมาวินิจฉัยให้ แม้ในการพิจารณาศาลจะทราบถึงข้อกฎหมายก็ตาม (ทั้งนี้ยกเว้นข้อกฎหมายบางข้อ ที่ศาลอาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเอง) นอกจากศาลจะไม่หยิบยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นวินิจฉัยให้เองแล้ว ข้อกฎหมายที่จำเลยมีได้หยิบยกขึ้นต่อสู้ไว้ในคำให้การ จำเลยก็ไม่มีสิทธิยกขึ้นเป็นข้ออุทธรณ์เมื่อตนต้องแพ้คดีด้วย ถึงหากจะอุทธรณ์ขึ้นไป ศาลฎีกาก็จะไม่รับวินิจฉัยให้

2. ข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นกล่าวอ้างในคำให้การจะต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่กล่าวไว้ในคำฟ้องของโจทก์ หรือกล่าวไว้ในคำให้การของจำเลย โดยปกติจะต้องมีข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วจึงจะอ้างข้อกฎหมายเพื่อปรับเข้ากับข้อเท็จจริงนั้น แต่บางครั้ง อาจสับสนว่า เรื่องนั้นเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย เช่น เรื่องอายุความซึ่งอาจจะเป็นทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสุดแต่เป็นปัญหาในส่วนไหน

ถ้ามีปัญหาว่ เรื่องนั้นเกิดขึ้นวันเดือนปีใด โจทก์ทราบเรื่องนั้นเมื่อใด โจทก์เรียกร้องได้ตั้งแต่วันที่ใด นับถึงวันฟ้องเป็นระยะเวลาเท่าใด อย่างนี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

แต่ถ้ามีปัญหาว่า เมื่อเรื่องเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่เท่านั้นถึงวันที่เท่านั้นและโจทก์ก็อยู่ในที่เกิดเหตุตลอดเวลา นั้น จะถือว่าโจทก์ทราบเมื่อใด (ในวันเริ่มที่เกิดเรื่องหรือวันสุดท้ายที่เกิดเรื่อง) จะเริ่มนับอายุความกันตั้งแต่ไหน หรือกฎหมายได้กำหนดอายุความในเรื่องนั้นเป็นระยะเวลาเท่าใด อย่างนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

การแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ

เมื่อจำเลยให้การหรือยื่นคำให้การต่อศาลแล้ว ต่อมาหากเห็นว่า ข้อความที่จำเลยให้การไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน จำเลยก็อาจขอแก้ไขคำให้การเดิมได้ เช่น ยกข้อต่อสู้ขึ้นใหม่ เป็นข้อแก้ข้อหาของโจทก์ตามคำฟ้องเดิม หรือคำฟ้องที่โจทก์ขอแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงข้อต่อสู้ หรือยกเหตุผลเรื่องใหม่ เพื่อสนับสนุนข้อต่อสู้หรือเพื่อหักล้างข้อหาของโจทก์ เป็นต้น

หลักการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ ก็คือ

1. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลขออนุญาตแก้ไขหรือเพิ่มเติม โดยในคำร้องระบุให้แน่ชัดว่าจะแก้ไขข้อความในคำให้การเดิมหน้าใด บรรทัดใด จากข้อความอย่างไร เป็นข้อความอย่างไร หรือจะเพิ่มข้อความใหม่ที่ใด คำร้องประเภทนี้ต้องมีสำเนาเท่าจำนวนโจทก์แนบไปพร้อมด้วย
2. ต้องยื่นก่อนวันสืบพยานหรือวันสืบพยานฝ่ายแรก (ซึ่งหมายถึงวันที่มีการสืบพยานปากแรกจริงๆ ถ้าศาลนัดแล้ว ไม่ได้สืบ ต้องเลื่อนไป ดังนี้ วันที่นัดไว้ นั้น ไม่ถือเป็นวันสืบพยานในความหมายนี้)

การจำหน่ายคดี

หากโจทก์ไม่ไปศาลในวันนัด และไม่ได้แจ้งเหตุให้ศาลทราบถึงเหตุที่ไม่ไปศาล กฎหมายถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ที่จะดำเนินคดีต่อไป ศาลแรงงานจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ

คำว่า “จำหน่ายคดี” หมายความว่า ศาลไม่พิจารณาคดีนั้นต่อไป เท่ากับคำฟ้องของโจทก์ที่ฟ้องไว้ นั้น ศาลไม่พิจารณาพิพากษาให้อีก

สำหรับโจทก์ที่พลาดพลั้งไม่ได้ไปศาลในวันนัดพิจารณา หรือไปแต่ช้ากว่าเวลานัดมากจนศาลสั่งจำหน่ายคดีไปแล้วดังนี้ โจทก์มีทางที่จะแก้ไขเพื่อขอให้ศาลได้พิจารณาคดีของตนได้อีก ดังนี้

1. ยื่นคำแถลง (ใช้แบบคำร้อง โดยขีดฆ่าคำว่า “ร้อง” แล้วใส่คำว่า “แถลง” แทน) ให้ศาลทราบถึงความจำเป็นที่ไม่อาจไปศาลได้ ทั้งนี้ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ศาลสั่งจำหน่ายคดี

“ความจำเป็น” หมายถึง มีเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้โจทก์ไม่สามารถไปศาลได้หรือไปถึงศาลช้ากว่ากำหนด เช่น เจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาล มีอุบัติเหตุหรือมีเหตุขัดข้องในการเดินทางและไม่สามารถไปโดยทางอื่นได้อีก เป็นต้น

ความหลงลืมหรือธุระส่วนตัวอย่างอื่น ไม่ถือว่าเป็น “ความจำเป็น”

เมื่อโจทก์ยื่นคำแถลงขอให้ศาลหยิบยกคดีเดิมขึ้นมาพิจารณาใหม่แล้ว ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานว่า โจทก์มีความจำเป็นจริงหรือไม่ หากศาลเห็นสมควร ศาลก็จะนัดไต่สวน โจทก์จะต้องนำพยานหลักฐานไปสืบให้ได้ความต่อไป ถ้าศาลเห็นว่า โจทก์มี “ความจำเป็น” ไม่สามารถไปศาลได้ตามกำหนดนัด ศาลจะมีคำสั่งเพิกถอน “คำสั่งจำหน่ายคดี” นั้นเสีย และหยิบยกคดีของโจทก์ขึ้นพิจารณาใหม่ให้ต่อไป

2. ฟ้องคดีนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถ้าคดีของโจทก์ยังไม่ขาดอายุความฟ้องร้องและหากศาลนัดพิจารณาคดีใหม่ ก็ต้องไปศาลให้ได้ทันในวันเวลานัด อย่าให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยอีก

การขาดนัด

หากจำเลยไม่ไปศาลในวันนัด และไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ศาลทราบถึงเหตุที่ไม่ไป ศาลแรงงานจะมีคำสั่งว่าจำเลยขาดนัด และจะพิจารณาชี้ขาดตัดสินคดีของโจทก์ไปฝ่ายเดียว

คดีที่ศาลพิจารณาชี้ขาดตัดสินคดีของโจทก์ไปฝ่ายเดียวนั้น โจทก์ก็ยอมชนะคดีแน่นอน เพราะโจทก์อ้างพยานฝ่ายเดียว สืบพยานฝ่ายเดียว

สำหรับจำเลยที่พลาดพลั้งไม่ได้ไปศาลในวันนัดพิจารณา จนศาลสั่งขาดนัดไปแล้ว ไม่ว่าคดีนั้นศาลจะพิพากษาคดีให้จำเลยแพ้คดีไปแล้วหรือไม่ จำเลยอาจแก้ไขความพลาดพลั้งนั้นได้โดยยื่นคำแถลง (ใช้แบบคำร้อง) ให้ศาลทราบถึงความจำเป็นที่ไม่อาจไปศาลได้ ทั้งนี้ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ศาลสั่งว่าจำเลยขาดนัด

ศาลจะพิจารณาคำแถลงขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลยดังกล่าว อาจไต่สวนพยานหลักฐานด้วยหรือไม่ก็ได้ หากศาลเห็นว่าจำเลยมีความจำเป็นจนไม่สามารถไปศาลในวันนัดพิจารณาได้จริง ศาลก็จะมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมที่สั่งว่า “จำเลยขาดนัด” นั้นเสียแล้วพิจารณาคดีนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง

แต่ถ้าเหตุที่จำเลยขาดนัดพิจารณา ไม่มี “ความจำเป็น” จำเลยก็หมดโอกาสที่จะแก้ไขได้อีก

การไกล่เกลี่ย

ในวันนัดพิจารณา เมื่อโจทก์และจำเลยไปพร้อมกันแล้ว ศาลจะดำเนินการไกล่เกลี่ยเพื่อที่จะให้ทั้งสองฝ่ายตกลงกันหรือประนีประนอมกัน เพราะคดีแรงงานนั้น เป็นคดีที่ “มีลักษณะพิเศษอันควรระงับลงด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อที่ทั้งสองฝ่ายจะได้มีความสัมพันธ์กันต่อไป”

การไกล่เกลี่ย เป็นวิธีระงับข้อพิพาทแรงงานที่ดีที่สุดเท่าที่ปฏิบัติกันอยู่ในทุกประเทศ เพราะหากการไกล่เกลี่ยได้ผล ก็หมายถึงคู่พิพาทสามารถตกลงกันได้ ข้อตกลงที่เกิดขึ้นก็เป็นไปตามความสมัครใจของคู่กรณี ทำให้คดีหรือข้อพิพาทแรงงานระงับไปไม่มีฝ่ายใดได้ชื่อว่าเป็นฝ่ายแพ้ แต่ถ้าคู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลก็ต้องตัดสินชี้ขาดและเมื่อศาลตัดสินแล้ว ก็ต้องมีฝ่ายหนึ่งชนะและฝ่ายหนึ่งแพ้ เสมอไป

การไกล่เกลี่ยศาลแรงงานจะพยายามกระทำไปจนตลอดการพิจารณาคดีจนกระทั่งศาลมีคำพิพากษา

ประนีประนอมยอมความ

ในกรณีที่โจทก์และจำเลยตกลงกันได้ ถ้าจำเลยยินยอมปฏิบัติตามความประสงค์ของโจทก์และโจทก์พอใจ คดีก็จะเสร็จไปโดยโจทก์ถอนฟ้อง แต่ถ้าจำเลยยังต้องปฏิบัติตามการบางอย่างอยู่ ศาลก็จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความให้และจะพิพากษาให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น

โดยปกติท้ายสัญญาประนีประนอมยอมความมักจะมีถ้อยคำที่แสดงว่าคู่ความไม่ตั้งใจเรียกร้องเงินใดๆ จากกันอีก ดังนั้น หากคู่ความยังตั้งใจจะเรียกร้องเงินอื่นใด ก็ต้องแถลงให้ศาลทราบไว้ด้วย

การสอบคำให้การ

หากศาลไกล่เกลี่ยแล้ว คู่ความไม่อาจตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ ศาลจะถามคำให้การจำเลย จำเลยจะให้การต่อศาลด้วยวาจาหรือจะยื่นคำให้การเป็นหนังสือที่เตรียมมาแล้วต่อศาลก็ได้

การกำหนดประเด็น

ศาลจะตรวจคำฟ้อง คำให้การ และคำแถลงรับของคู่ความ แล้วจะกำหนดประเด็นข้อพิพาท จากนั้นก็จะมีคำสั่งให้คู่ความทั้งสองฝ่ายนำพยานหลักฐานมาสืบต่อไป

ประเด็นข้อพิพาทนั้น หมายถึง ข้อโต้แย้งระหว่างโจทก์และจำเลยในคดีนั้นและข้อโต้แย้งนั้นมีความสำคัญถึงขนาดเป็นเหตุให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแพ้หรือชนะคดี

การกำหนดประเด็นเป็นหน้าที่ของศาล แต่คู่ความต้องทราบ และควรจำหรือขอจดไว้ เพื่อจะได้นำพยานหลักฐานมาสืบตามประเด็นนั้นต่อไปพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทในคดีศาลจะไม่รับฟัง

การยื่นบัญชีพยาน

เมื่อศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทแล้วศาลจะกำหนดวันสืบพยานโดยกำหนดว่าจะให้ฝ่ายใดเป็นฝ่ายนำพยานมาสืบก่อนหลังกัน และศาลจะกำหนดเวลาให้ทั้งสองฝ่ายยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลต่อไป วันยื่นบัญชีพยานนี้ศาลมักจะกำหนดให้ยื่นภายใน 2 วัน หรือวันอื่นก่อนถึงวันสืบพยานก็ได้

บางคดี ศาลอาจสอบถามคู่ความแต่ละฝ่าย แล้วจดรายชื่อและที่อยู่ของพยานบุคคล สภาพ และสถานที่เก็บของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุไว้ในรายงาน กระบวนพิจารณาของศาลแทนการให้คู่ความยื่นบัญชีพยานก็ได้

การทำบัญชีพยานนั้น ต้องนำแบบพิมพ์ บัญชีพยาน (15 ก.) มากรอก แล้วจึงนำไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับฟ้องของศาลต่อไป

หลักการทำบัญชีพยาน มีดังนี้

1. พิจารณาว่า ฝ่ายตนมีพยานบุคคลหรือมีคนเป็นพยานกี่คน มีใครบ้าง แต่ละคนชื่ออะไร นามสกุลอะไร มีที่อยู่ใด และยินยอมมาเป็นพยานให้ได้โดยดีหรือไม่

2. พิจารณาว่า ฝ่ายตนมีพยานเอกสารหรือเอกสารที่มีตัวเลขตัวหนังสืออย่างใดบ้าง เอกสารนั้นอยู่ที่ใด จะเอามาศาลได้หรือไม่ ใครเป็นผู้ครอบครองเอกสารนั้น

3. พิจารณาว่า ฝ่ายตนมีพยานวัตถุหรือสิ่งของอะไรที่เกี่ยวข้องกับคดีบ้าง (รูปถ่ายเป็นพยานวัตถุหรือวัตถุพยาน) จะนำไปศาลได้อย่างไร หรือไม่

4. พิจารณาว่าพยานแต่ละประเภทนั้น มีความสำคัญมากน้อยกว่ากันอย่างไรแล้วกำหนดลำดับความสำคัญไว้

5. กรอกรายชื่อพยานนั้นตามลำดับความสำคัญของแต่ละประเภท โดยเริ่มจากพยานบุคคลก่อน จากนั้นก็พยานเอกสาร และวัตถุพยานตามลำดับ

อย่าลืมว่าพยานบุคคลที่สำคัญที่สุดของฝ่ายโจทก์คือตัวโจทก์ และของฝ่ายจำเลยก็คือตัวจำเลย ซึ่งควรระบุไว้เป็นคนแรก

6. พยานใดที่คู่ความนำไปศาลได้ ก็ให้กรอกในช่องหมายเหตุในบัญชีพยานว่า “พยานนำ” พยานใดไม่สามารถนำไปศาลได้ ต้องขอให้ศาลเรียกมา ให้กรอกในช่องหมายเหตุว่า “หมายเรียก” ถ้าเป็นพยานบุคคล และกรอกว่า “คำสั่งเรียก” ถ้าเป็นพยานเอกสารหรือวัตถุพยาน และพยานใดที่ต้องขอให้ศาลไปสืบหรือตรวจดูถึงที่ ให้กรอกในช่องหมายเหตุว่า “เผชิญสืบ”

บัญชีพยาน ยื่นต่อศาลเพียงฉบับเดียว ไม่ต้องแนบสำเนา

การยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติม

เมื่อยื่นบัญชีพยานไปแล้ว ถ้าภายหลังนึกได้ว่า ยังมีพยานอื่นที่สมควรนำมาสืบเพิ่มเติมอีก คู่ความฝ่ายนั้นก็อาจทำบัญชีพยานยื่นต่อศาลเพิ่มขึ้นอีกได้ แต่อยู่ในหลักการดังต่อไปนี้ คือ

1. ต้องยื่นก่อนที่จะสืบพยานฝ่ายแรกเสร็จ และต้องมีคำแถลง (ใช้แบบพิมพ์คำร้อง) แสดงความประสงค์ขอยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติมโดยมีบัญชีพยานเพิ่มเติมแนบไปพร้อมด้วย (คำแถลงและบัญชีพยานเพิ่มเติมนี้ ต้องมีสำเนาด้วย) บัญชีพยานเพิ่มเติมนั้นจะยื่นกี่ครั้งก็ได้ แต่ควรระบุไว้ด้วยว่า ครั้งที่เท่าใด เพื่อสะดวกแก่การอ้างอิง

2. เมื่อสืบพยานฝ่ายแรกเสร็จแล้ว โดยปกติ จะยื่นบัญชีพยานอีกไม่ได้ แต่ถ้าเพื่ออุปพยานสำคัญเข้าอีก คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลอ้างเหตุผลและขออนุญาตยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติมได้โดยมีบัญชีพยานเพิ่มเติมแนบไปด้วย (พร้อมสำเนา) แต่ศาลจะอนุญาตให้ยื่นได้เฉพาะเมื่อเห็นว่าเป็นพยานสำคัญยิ่งในคดีนั้นและจะทำให้การวินิจฉัยชี้ขาดเป็นไปโดยเที่ยงธรรมเท่านั้น

พยานที่จะนำสืบได้นั้น จะต้องอ้างหรือระบุไว้ในบัญชีพยานเสมอ

การสืบพยาน

เมื่อศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทแล้ว ศาลก็จะสั่งให้คู่ความนำพยานมาสืบโดยจะกำหนดไว้ด้วยว่าจะให้ฝ่ายใดนำพยานมาสืบก่อน

การกำหนดให้ฝ่ายใดนำสืบก่อนนั้น โดยหลักการ ศาลมักจะกำหนดให้ฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ เป็นฝ่ายสืบก่อน โดยปกติก็ได้แก่ฝ่ายโจทก์ แต่ศาลก็อาจกำหนดให้ฝ่ายจำเลยนำสืบก่อนก็ได้

คู่ความแต่ละฝ่ายจะต้องนำพยานมาสืบตามลำดับความสำคัญของพยาน ส่วนใหญ่ก็เริ่มจากตัวโจทก์หรือตัวจำเลยก่อน เพราะมักจะเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์นั้นเป็นอย่างดี

การนำพยานเข้าสืบ

การนำพยานบุคคลเข้าสืบนั้นโดยปกติจะนำพยานปากสำคัญที่รู้ข้อเท็จจริงส่วนใหญ่ในคดีเข้าสืบก่อน ดังนั้น พยานปากแรกก็ได้แก่ ตัวโจทก์หรือตัวจำเลยซึ่งอ้างตนเองเป็นพยานไว้ ในกรณีที่มีทนายความและทนายความเป็นพยานในคดีนั้นด้วย ทนายความก็ควรต้องเบิกความก่อนเป็นคนแรก

หลักการนำพยานบุคคลเข้าสืบ ก็คือ

1. พยานที่จะนำเข้าสืบ ต้องมีรายชื่ออยู่ในบัญชีพยาน ดังนั้น คู่ความฝ่ายที่จะนำพยานเข้าสืบควรแถลงให้ศาลทราบทันทีเมื่อจะเริ่มสืบพยานปากนั้นๆ ว่า พยานที่จะนำเข้าสืบชื่ออะไร นามสกุลอะไร และอยู่ในบัญชีพยานลงวันที่เท่าใด

2. พยานนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือรู้ข้อความเกี่ยวกับเรื่องนั้นด้วยตนเอง หรือที่เรียกว่า ประจักษ์พยาน จึงจะมีน้ำหนักให้ศาลเชื่อถือ ส่วนพยานที่รับฟังคนอื่นกล่าวถึงข้อเท็จจริงนั้นมา โดยพยานไม่รู้เห็น ถือเป็น พยานบอกเล่า มีน้ำหนักให้ศาลเชื่อถือได้น้อยมาก

3. บุคคลที่จะเป็นพยานปากต่อไป จะต้องไม่อยู่ในห้องพิจารณาในขณะที่พยานปากก่อนเบิกความ ดังนั้น เมื่อคู่ความพาพยานไปศาลแล้ว ควรให้พยานรออยู่นอกห้องพิจารณา อย่าให้เข้าไปในห้องพิจารณา

จนกว่าจะถึงคราวที่พยานปากนั้นจะเบิกความ แต่ถ้าพยานใดเบิกความไปแล้ว จะนั่งฟังพยานอื่นเบิกความต่อไปก็ได้

4. พยานที่เห็นเหตุการณ์อย่างเดียวกัน หรือที่เรียกว่า พยานคู่ ควรจะต้องเบิกความต่อศาลต่อเนื่องกันและในวันเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้พยานได้มีโอกาสเล่าข้อเท็จจริงที่เบิกความต่อศาลไว้ให้พยานปากต่อไปฟังได้ (ถ้าไม่นำมาเบิกความต่อเนื่องกัน คู่ความอีกฝ่ายคัดค้านได้)

5. พยานต้องเบิกความด้วยวาจาและด้วยความจำของตนเอง จะเบิกความโดยวิธีอ่านข้อความที่เขียนหรือจดมาไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเนื่องจากมีความจำเป็นเฉพาะคดีนั้น หรือเบิกความรับรองเอกสารหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ

6. พยานจะต้องสาบานตัว หรือปฏิญาณตนก่อนที่จะเบิกความ

สำหรับพยานเอกสารนั้น โดยปกติก็จะนำเข้าสู่สืบพร้อมกับพยานบุคคล โดยเมื่อพยานบุคคลเบิกความถึงเอกสารนั้น ว่ามีอยู่หรือไม่ และมีข้อความที่สำคัญในคดีนั้นว่า อย่างไรแล้ว พยานปากนั้นก็จะต้องรับรองเอกสารดังกล่าว

หลักการนำพยานเอกสารเข้าสืบ ก็คือ

1. ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ แต่ถ้าไม่มีต้นฉบับ สำเนาที่อาจอ้างเป็นพยานได้ ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งยอมรับว่าต้นฉบับเอกสารนั้นมีอยู่จริงและสำเนามีถ้อยคำตรงกับต้นฉบับ

2. เอกสารที่จะนำเข้าสู่สืบนั้น จะต้องส่งสำเนาให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 3 วัน แต่ถ้าคดีนั้น ศาลนัดสืบพยานกระชั้นชิด ไม่มีเวลาพอที่จะจัดส่งตามกำหนด ก็ให้รับส่งและอนุโลมว่าใช้ได้ หรือจะใช้วิธีส่งต้นฉบับต่อศาลแล้วให้อีกฝ่ายหนึ่งตรวจรับรองการมีอยู่และความถูกต้องแห่งเอกสารนั้นก็ใช้ได้

3. เอกสารที่เป็นหนังสือราชการ จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในสถานที่ราชการนั้นรับรองว่าถูกต้องก็ได้

การถามพยาน

การสืบพยานบุคคลในศาลแรงงานแตกต่างจากศาลยุติธรรมทั่วไป

ในศาลยุติธรรมอื่น เมื่อพยานสาบานตัวและตอบคำถามของศาลเกี่ยวกับชื่อ อายุ ที่อยู่ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความแล้ว ศาลก็จะให้คู่ความซึ่งโดยปกติได้แก่ทนายความฝ่ายที่อ้างพยานเป็นฝ่าย ชักถาม ก่อนแล้วจึงให้คู่ความหรือทนายความอีกฝ่ายหนึ่งถามค้านบ้าง เมื่อจบคำถามค้านแล้ว จึงให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานถามตงได้อีกครั้ง

แต่สำหรับการพิจารณาคดีแรงงานนั้น ถือหลักประหยัด รวดเร็ว กฎหมายจึงกำหนดให้ศาลเป็นผู้ชักถามพยานเอง ไม่ว่าพยานนั้นฝ่ายใดจะอ้างมา

ในการชักถามนั้น ศาลอาจให้พยานเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีและศาลจดบันทึกไว้ตามที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับประเด็นข้อพิพาทก็ได้ หรือจะตั้งคำถามต่อพยานเป็นข้อๆ เพื่อหาข้อเท็จจริงไปตามลำดับก็ได้

เมื่อศาลชักถามพยานจบแล้ว คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจแถลงขออนุญาตชักถามพยานได้ ศาลอาจอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ถามก็ได้ ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้ถาม คู่ความจะต้องชักถามพยานนั้นดังเช่นพยานที่ตนอ้างมา ไม่มีการถามค้านหรือถามตงแต่อย่างใด และการถามเช่นว่านี้ ควรเป็นไปเพื่อที่พยานจะ

ได้ให้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์และถูกต้องต่อศาลเท่านั้น

หลักการซักถามพยาน

1. การซักถามพยานที่ฝ่ายตนอ้างมา

การซักถามพยานประเภทนี้ จะต้องถามเพื่อให้พยานตอบให้ได้ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องหรือคำให้การของตนก่อน ถ้าเป็นพยานโจทก์ โจทก์ก็ต้องถามเพื่อให้พยานเบิกความหรือให้การต่อศาลตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวไว้ในคำให้การจึงจะมีโอกาสชนะคดี ถ้าพยานโจทก์เบิกความได้ข้อเท็จจริงผิดไปจากคำฟ้อง หรือพยานจำเลยเบิกความได้ข้อเท็จจริงผิดจากคำให้การ คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นย่อมมีโอกาสแพ้คดี การซักถามพยานยังต้องพิจารณาถึงประเด็นข้อพิพาทที่ศาลกำหนดไว้ด้วย

เมื่อซักถามพยานจนได้ข้อเท็จจริงตามคำฟ้อง หรือคำให้การของตนแล้ว โจทก์หรือจำเลยอาจซักถามพยานของตนเพื่อเบิกความในเรื่องที่อีกฝ่ายอ้างไว้เพื่อให้ศาลฟังว่าข้ออ้างนั้นเป็นความจริงดังที่อ้างไว้หรือไม่ คำเบิกความของพยานดังกล่าวนี้จะเป็นการโต้แย้งหรือหักล้างถ้อยคำพยานของอีกฝ่ายหนึ่งไปด้วยในตัว

2. การซักถามพยานที่อีกฝ่ายหนึ่งอ้างมา

การซักถามพยานอีกฝ่ายหนึ่งนี้ ก็เพื่อทำลายน้ำหนักคำพยานฝ่ายนั้น เพื่อแสดงว่าพยานฝ่ายนั้นเบิกความไม่น่าเชื่อถือ (ในคดีแพ่งทั่วไปเรียกรวมการถามพยานประเภทนี้ว่า ถามค้าน แต่ในคดีแรงงานไม่มีการถามค้าน การตั้งคำถามในคดีแรงงานจึงตั้งคำถามแบบถามค้านไม่ได้ เช่น คำถามนำไม่ได้ เป็นต้น)

การพิพากษาคดี

เมื่อสืบพยานของทุกฝ่ายเสร็จแล้ว ในทางคดีถือว่า การพิจารณาเป็นอันสิ้นสุดเรียกกันทางศาลว่า คดีเสร็จสำนวน ศาลก็จะกำหนดวันและเวลานัดฟังคำพิพากษาทันทีโดยปกติก็จะไม่เกิน 3 วัน นับแต่วันสืบพยานปากสุดท้ายเสร็จ

การทำคำพิพากษา

เมื่อคดีเสร็จสำนวนแล้ว ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะตรวจสำนวน โดยอ่านถ้อยคำในสำนวนนั้นทั้งหมดโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง และนัดผู้พิพากษาสมทบทั้งสองฝ่ายมาร่วมประชุมเพื่อพิเคราะห์คดีต่อไป

เนื่องจากองค์คณะผู้พิพากษาศาลแรงงานประกอบด้วยบุคคลสามฝ่ายหรือที่เรียกว่า ไตรภาคี คือ ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้าง การตัดสินใจคดีผู้พิพากษาทั้งสามฝ่ายในแต่ละคดีจะประชุมกันเพื่อพิจารณาและสอบถามกันว่า ผู้พิพากษาแต่ละฝ่ายมีความเห็นและวินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้นอย่างไร ผู้พิพากษาแต่ละฝ่ายมี 1 เสียง การตัดสินใจคดีถือตามเสียงข้างมาก คะแนนเสียงในการตัดสินใจจึงเป็น 3 ต่อ 0 หรือ 2 ต่อ 1 ผู้พิพากษาที่มีความเห็นฝ่ายข้างน้อย อาจทำความเห็นแย้งในปัญหาข้อกฎหมายได้ แต่คำพิพากษาจะวินิจฉัยและชี้ขาดไปตามเสียงข้างมาก

การอ่านและฟังคำพิพากษา

เมื่อถึงเวลาตามกำหนดนัดฟังคำพิพากษาแล้ว ศาลจะอ่านคำพิพากษาให้ผู้ความฟัง โดยปกติผู้พิพากษาศาลแรงงานจะเป็นผู้อ่าน ในขณะที่อ่านนั้น ผู้พิพากษาสมทบทั้งสองฝ่ายจะไม่นั่งอยู่ด้วยก็ได้

คู่ความควรไปฟังคำพิพากษาเสมอ เพื่อที่จะได้รู้ผลของคดีทันที

แต่ถ้าคู่ความติดธุระจำเป็นอย่างอื่นในวันนั้น และไม่สามารถไปฟังคำพิพากษได้ด้วยตนเองได้ ก็ควรมอบฉันทะให้ผู้อื่นไปฟังคำพิพากษาแทนโดยกรอกข้อความและลงลายมือชื่อในแบบพิมพ์ใบมอบฉันทะ (10) แต่ถ้าคู่ความทราบนัดแล้วไม่ไปฟังคำพิพากษา ศาลจะอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่ไปศาลฟัง และตามกฎหมายถือว่า คู่ความทั้งสองฝ่ายได้ทราบคำพิพากษานั้นโดยชอบแล้ว

ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำเลยแพ้ ศาลจะออกคำสั่งที่เรียกว่า คำบังคับ ให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 30 วัน หรือ 15 วัน แล้วแต่จะเห็นสมควรด้วย

การขอคัดคำพิพากษา

เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาแล้ว ในทางปฏิบัติ ศาลก็จะนำร่างคำพิพากษาไปพิมพ์เพื่อไปเก็บไว้เป็นต้นฉบับคำพิพากษาในสำนวนต่อไป และจะอนุญาตให้คู่ความคัดสำเนาได้เมื่อจัดพิมพ์ ตรวจทานเสร็จ และผู้พิพากษาลงนามแล้ว ซึ่งจะใช้เวลาราว 2-3 วัน นับแต่วันที่อ่านคำพิพากษานั้น

การอุทธรณ์

การอุทธรณ์ คือการยื่นคำคัดค้านคำพิพากษาของศาลแรงงานโดยอ้างเหตุผลและหรือข้อกฎหมายต่อศาลสูง เพื่อให้ศาลสูงพิจารณาคดีนั้น และมีคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงผลคดีที่ศาลแรงงานพิพากษาไว้ ศาลสูงในคดีแรงงาน คือ ศาลฎีกา (แผนกคดีแรงงาน)

หลักในการทำคำอุทธรณ์ มีดังนี้

1. ฝ่ายที่อุทธรณ์จะต้องมีความประสงค์จะให้ศาลฎีกาพิพากษาเปลี่ยนแปลงผลของคดีนั้น
2. ในคำอุทธรณ์จะต้องมีถ้อยคำที่แสดงการคัดค้านคำพิพากษาของศาลแรงงานว่าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับข้อวินิจฉัยของศาลแรงงาน ข้อใดบ้าง เพราะเหตุใด ผู้อุทธรณ์มีความเห็นอย่างไร มีเหตุผลหรือข้อกฎหมายใดสนับสนุนบ้าง
3. ผู้ที่อุทธรณ์ต้องทำอุทธรณ์เป็นหนังสือ อุทธรณ์ด้วยวาจาไม่ได้ และนิติกรของศาลแรงงานก็จะไม่แนะนำข้อที่ผู้อุทธรณ์ควรอุทธรณ์ให้ แต่นิติกรอาจแนะนำถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่นแบบพิมพ์กำหนดเวลายื่นอุทธรณ์ ฯลฯ ได้
4. คดีแรงงานอุทธรณ์ได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้นปัญหาข้อเท็จจริงอุทธรณ์ไม่ได้ แม้ว่าผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงาน จะทำความเห็นแย้งไว้ก็ตาม
เมื่ออุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ คดีใดที่มีแต่ปัญหาข้อเท็จจริง คำพิพากษาศาลแรงงานก็เป็นอันถึงที่สุดไม่มีทางแก้ไขคำพิพากษานั้นได้อีก
ปัญหาข้อเท็จจริง คือ ข้อวินิจฉัยของศาลเกี่ยวกับการกระทำหรือเหตุการณ์ที่คู่ความโต้เถียงกันในคดี หรือความเห็นหรือความเชื่อของศาลในเหตุการณ์อันเป็นข้อเท็จจริงในคดี หรือการคำนวณความเสียหายที่ได้เถียงกันในคดี
5. ปัญหาข้อกฎหมายที่จะอุทธรณ์ได้ จะต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นกล่าวไว้ในคำฟ้อง หรือได้ต่อสู้ไว้ในคำให้การ หรือได้ยกขึ้นกล่าวหรือว่ากันมาแต่ในศาลแรงงานหรือในคำพิพากษาของศาลแรงงานแล้ว

6. ปัญหาข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นกล่าวในอุทธรณ์ต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย
 7. ต้องอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา
 8. ต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ศาลแรงงานอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่ง หากยื่นอุทธรณ์เกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าว ศาลย่อมไม่รับอุทธรณ์
- การนับวันเพื่อยื่นอุทธรณ์ ให้เริ่มนับวันถัดจากวันอ่านคำพิพากษาเป็นวันที่ 1 และนับเรียงไปทุกวันไม่ว่าจะเป็นวันหยุดราชการหรือไม่ จนถึงวันที่ 15 เป็นวันสุดท้ายและในวันสุดท้ายนั้นอาจยื่นอุทธรณ์ต่อศาลได้ตั้งแต่เวลา 08.30 น. จนถึงเวลาเลิกปฏิบัติราชการคือเวลา 16.30 น.

หลักการนับวันยื่นอุทธรณ์ มีดังนี้ คือ

(1) ให้นำเลขจำนวน 15 มาบวกกับเลขของวันที่อ่านคำพิพากษาได้เท่าใด วันที่เท่านั้น คือวันสุดท้ายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้ เช่น

ศาลอ่านคำพิพากษาวันที่ 7 มีนาคม 2531 นำเลข 15 บวกกับ 7 ก็จะได้เท่ากับ 22 ดังนั้น วันที่ 22 มีนาคม 2531 จึงเป็นวันสุดท้ายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้

แต่ถ้าบวกแล้ว ตัวเลขเกินกว่าจำนวนวันในเดือนที่อ่านคำพิพากษานั้น ก็ให้นำเลขจำนวนวันในเดือนนั้นลบออกอีกครั้ง ก็จะได้วันที่ของเดือนถัดไปซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้ เช่น

ศาลอ่านคำพิพากษาวันที่ 22 มีนาคม 2531 นำเลข 15 บวกกับ 22 ก็จะได้เท่ากับ 37 นำเลขจำนวนวันในเดือนมีนาคม คือ 31 ลบออกอีกครั้ง ก็จะได้เท่ากับ 6 ดังนั้น วันที่ 6 เมษายน 2531 จึงเป็นวันสุดท้ายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้

(2) ถ้าวันสุดท้ายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้ตรงกับวันหยุดราชการ ผู้อุทธรณ์จะยื่นในวันเปิดทำการวันแรกถัดจากวันหยุดนั้นก็ได้ เช่น ถ้าวันสุดท้ายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้คือ วันที่ 6 เมษายน 2531 เป็นวันหยุดราชการ (วันจักรี) ก็ยื่นอุทธรณ์ได้ให้วันที่ 7 เมษายน 2531 เป็นต้น

ในกรณีที่คดีที่ศาลแรงงานกลางไปนั่งพิจารณาพิพากษาในศาลจังหวัดใด คู่ความอาจยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแรงงานกลางผ่านศาลจังหวัดนั้นได้ภายในกำหนด 15 วัน และศาลจังหวัดจะรับส่งคำอุทธรณ์ไปให้ศาลแรงงานกลางพิจารณาต่อไป

9. อุทธรณ์นั้นต้องนำไปยื่นที่ศาลแรงงานซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นจะไปยังที่ศาลฎีกาไม่ได้

การขอทุเลาการบังคับ

ดังได้กล่าวแล้วว่า เมื่อศาลแรงงานพิพากษาให้จำเลยแพ้คดีศาลจะออกคำบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาด้วย โดยศาลอาจจะสั่งให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาในวันอ่านคำพิพากษา (ถ้าจำเลยไปฟังคำพิพากษา) หรืออาจจะออกคำบังคับภายหลังก่อโจทก์ร้องขอ ในกรณีที่จำเลยยังไม่ประสงค์ที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลแรงงานเพราะรอผลคำพิพากษาของศาลฎีกา จำเลยอาจยื่นคำขอทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานได้

หลักในการทำและยื่นคำขอทุเลาการบังคับ มีดังนี้ คือ

1. ฝ่ายที่จะยื่นคำขอทุเลาได้ต้องเป็นฝ่ายที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดในคดี บังคับให้ปฏิบัติ

อย่างหนึ่งอย่างใด ในคดีแรงงานส่วนใหญ่ได้แก่ ฝ่ายจำเลยส่วนโจทก์นั้น ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพียงประการเดียว โจทก์ก็ไม่จำเป็นต้องขอทุเลาแต่อย่างใด ดังนั้น ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ถูกบังคับโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานก็ไม่มีเหตุที่จะขอทุเลา

2. ผู้ขอทุเลาจะต้องอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแรงงานด้วยการขอทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ก็เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของฝ่ายที่ถูกบังคับ จะได้ไม่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษานั้นชั่วคราว เพื่อว่าคำพิพากษาของศาลฎีกาจะเปลี่ยนแปลงผลคำพิพากษาของศาลแรงงาน เมื่อไม่มีการอุทธรณ์ โอกาสที่ผลของคดีจะเปลี่ยนแปลงไปก็เป็นอันไม่มี ฝ่ายที่ถูกบังคับก็ไม่อาจขอทุเลาได้ ดังนั้น ในกรณีที่ฝ่ายแพคดียังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาและประสงค์จะขอผ่อนผันเวลาในการปฏิบัติตาม จะใช้วิธียื่นคำร้องขอทุเลาไม่ได้ ฝ่ายแพคดีต้องติดต่อกองกับฝ่ายชนะคดี ขอผ่อนผันกันเอง ถ้าตกลงกันได้ฝ่ายที่ชนะคดีก็จะไม่มาร้องขอให้ศาลดำเนินการบังคับคดี แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้และฝ่ายชนะคดีมาร้องขอให้ศาลบังคับคดี ศาลก็จะดำเนินการบังคับคดีไปตามกฎหมายต่อไป

3. คำขอทุเลาจะยื่นพร้อมอุทธรณ์หรือยื่นในเวลาใดๆ หลังจากยื่นอุทธรณ์ไปแล้วก็ได้

4. คำขอทุเลาต้องทำเป็นหนังสือ ใช้แบบพิมพ์ คำร้อง (7) และต้องมีสำเนาเท่าจำนวนคู่ความฝ่ายที่ชนะคดีแนบไปพร้อมด้วย

5. ผู้ขอทุเลาจะต้องชี้แจงเหตุผลอันสมควร ด้วยว่า มีเหตุจำเป็นใดถึงจะต้องขอทุเลา ซึ่งโดยปกติก็มักจะอ้างเหตุผลและความจำเป็นกันดังนี้

(1) ฝ่ายที่ขอทุเลามีฐานะดี สามารถปฏิบัติตามคำพิพากษาได้เสมอ ไม่มีเจตนาจะหลบเลี่ยง

(2) ฝ่ายที่ขอทุเลามีทางชนะคดีในศาลฎีกา เพราะข้อกฎหมายที่อุทธรณ์นั้นมีเหตุผลสนับสนุนที่จะทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง และ

(3) หากปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานไปแล้ว และศาลฎีกามีคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงผลของคดี ฝ่ายที่ขอทุเลาอาจไม่ได้ทรัพย์สินคืนหรือต้องเสียหายมากเกินสมควร

คำขอทุเลาที่ไม่อ้างเหตุผลอันสมควร ศาลอาจไม่รับหรือไม่อนุญาตให้ทุเลาได้

6. คำขอทุเลาต้องยื่นที่ศาลแรงงานเท่านั้น ศาลแรงงานจะส่งสำเนาให้ฝ่ายที่ชนะคดี ฝ่ายที่ชนะคดีอาจยื่นคำคัดค้านต่อศาลภายในเวลาที่ศาลกำหนดได้ (โดยปกติจะยื่นพร้อมกับคำแก้อุทธรณ์) คำคัดค้านต้องมีสำเนาสำหรับผู้ขอทุเลาด้วย

7. ศาลฎีกาจะเป็นผู้สั่งคำขอทุเลานั้น ในระหว่างที่ศาลฎีกายังไม่สั่ง ศาลแรงงานจะไม่ดำเนินการบังคับคดี โดยจะรอฟังคำสั่งของศาลฎีกาก่อนเสมอ และเนื่องจากศาลฎีกาพิพากษาคดีแรงงานเร็ว จึงมักจะมีคำสั่งมาพร้อมกับคำพิพากษาเสมอ

การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์

เมื่อยื่นอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ต้องรอฟังคำสั่งของศาลแรงงานด้วย ศาลแรงงานจะตรวจอุทธรณ์ว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ แล้วจะสั่งรับอุทธรณ์หรือไม่รับอุทธรณ์

ถ้าศาลแรงงานเห็นว่า อุทธรณ์นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เช่น เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง) ก็สั่ง “ไม่รับอุทธรณ์” หากผู้อุทธรณ์เห็นว่า อุทธรณ์ของตนชอบด้วยกฎหมาย (หรือไม่ใช่ปัญหาข้อเท็จจริง) ก็อาจร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับอุทธรณ์นั้นได้อีกโดย

- (1) ทำเป็นคำร้อง ใช้แบบพิมพ์ คำร้อง (7) ควรมีสำเนาเท่าจำนวนคู่ความอีกฝ่ายด้วย
- (2) ต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้น
- (3) คำร้องทุกข้อต้องยื่นต่อศาลแรงงานซึ่งสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้น
- (4) ถ้าผู้อุทธรณ์เป็นฝ่ายแพ้คดีและต้องชำระเงินให้แก่ฝ่ายชนะคดี ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินมาชำระตามคำพิพากษา โดยวางเงินดังกล่าวต่อศาล หรือผู้อุทธรณ์จะหาประกันให้ไว้ต่อศาลก็ได้
- (5) เมื่อศาลแรงงานได้รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งแล้ว จะรีบส่งคำร้องอุทธรณ์ คำสั่ง คำอุทธรณ์ คำพิพากษาศาลแรงงาน พร้อมด้วยสำนวนคดีนั้น ไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งต่อไป ศาลฎีกาอาจสั่งยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งหรือสั่งรับคำอุทธรณ์ก็ได้

การแก้อุทธรณ์

ถ้าศาลแรงงานเห็นว่า อุทธรณ์นั้นชอบด้วยกฎหมาย ก็จะสั่ง “รับอุทธรณ์” และจะสั่งให้ส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งแก้อุทธรณ์นั้น

เมื่อฝ่ายที่ชนะคดีและไม่ได้อุทธรณ์ ได้รับสำเนาอุทธรณ์แล้ว มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

(1) พิจารณาดูว่า สมควรที่จะยื่นคำแก้อุทธรณ์หรือไม่ ถ้าเห็นว่าเหตุผลที่ศาลแรงงานวินิจฉัยให้ตนชนะคดีนั้นดีอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องยื่นคำแก้อุทธรณ์ แต่ถ้าเห็นว่าตนมีเหตุผลอื่นที่คิดว่าดีกว่าที่ศาลแรงงานวินิจฉัย หรือผู้อุทธรณ์ยกปัญหาอื่นที่ศาลแรงงานไม่ได้วินิจฉัยไว้ขึ้นอ้างใหม่และตนมีเหตุผลที่จะหักล้างปัญหาในอุทธรณ์นั้นได้ ก็ควรยื่นคำแก้อุทธรณ์

(2) การทำคำแก้อุทธรณ์ ให้ทำเป็นหนังสือ ใช้แบบพิมพ์ของกระทรวงยุติธรรม คำแก้อุทธรณ์ (34) และท้ายคำแก้อุทธรณ์ (35)

(3) คำแก้อุทธรณ์ต้องมีสำเนาเท่าจำนวนอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อศาลจะได้ส่งให้อีกฝ่ายหนึ่งต่อไป

(4) คำแก้อุทธรณ์ต้องยื่นภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาอุทธรณ์

(5) ยื่นคำแก้อุทธรณ์ที่ศาลแรงงานซึ่งรับอุทธรณ์นั้น

เมื่อฝ่ายที่รับสำเนาอุทธรณ์แก้อุทธรณ์แล้ว หรือพ้นกำหนดแก้อุทธรณ์แล้ว ศาลแรงงานจะส่งสำนวนไปศาลฎีกาเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา

เมื่อศาลฎีกาได้รับสำนวนคดีแรงงานที่คู่ความอุทธรณ์ไว้แล้ว ก็จะพิจารณาและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยเร็ว

เนื่องจากคดีแรงงานอุทธรณ์ได้เฉพาะข้อกฎหมาย และกฎหมายกำหนดให้ศาลฎีกาถือข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานวินิจฉัยมา ศาลฎีกาจึงพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะข้อกฎหมายเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าศาลฎีกาเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานฟังมายังไม่พอแก่การวินิจฉัยข้อกฎหมาย ศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้ศาลแรงงานสืบพยานเพื่อฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามที่ศาลฎีกาแจ้งไปได้ และมีอำนาจสั่งให้ศาลแรงงานพิพากษาคดีนั้นใหม่ได้ การส่งสำนวนคดีไปให้ศาลแรงงานดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่นี้เรียกกันว่า “ย้อนสำนวน” ดังนั้น จึงไม่มีการสืบพยานเพื่อฟังข้อเท็จจริงกันในศาลฎีกา

ในปัจจุบัน ศาลฎีกาได้ตั้ง “แผนกคดีแรงงาน” ขึ้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานโดยเฉพาะแล้ว

องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานของศาลฎีกาประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลฎีกา 3 นาย เช่นเดียวกับองค์คณะของศาลฎีกาในการพิจารณาพิพากษาคดีอื่นทั่วไป

ศาลฎีกาจะวินิจฉัยชี้ขาดคดีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(1) ถ้าเห็นว่า ศาลแรงงานวินิจฉัยถูกต้องแล้ว หรือวินิจฉัยไม่ถูกต้องแต่ไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง (เช่น ศาลแรงงานพิพากษายกฟ้องโจทก์เพราะข้อกฎหมายอื่นที่จำเลยให้การต่อสู้ แต่ศาลฎีกาเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องมาแต่แรก ผลก็คือ ต้องยกฟ้องโจทก์เช่นเดียวกัน เป็นต้น) ศาลฎีกาก็จะ “พิพากษายืน”

(2) ถ้าเห็นว่า อุทธรณ์ที่ยื่นมานั้นต้องห้ามตามกฎหมาย ศาลฎีกาก็จะ “พิพากษายกอุทธรณ์”

(3) ถ้าเห็นว่า ศาลแรงงานวินิจฉัยคดีไม่ถูกต้องบางส่วน ศาลฎีกาก็จะ “พิพากษาแก้” คำพิพากษาศาลแรงงาน โดยพิพากษาคดีนั้นใหม่ในส่วนที่ไม่ถูกต้องนั้น

การฟังคำพิพากษาศาลฎีกา

เมื่อศาลฎีกาพิจารณาและทำคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแรงงานแล้ว ก็จะส่งของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ซึ่งเป็นความลับ) พร้อมสำนวนคดีไปยังศาลแรงงานที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้นมาแต่แรก

ศาลแรงงานก็จะออกหมายนัดไปยังคู่ความทั้งโจทก์และจำเลย ทั้งผู้ร้องและผู้คัดค้าน เพื่อให้มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาโดยส่งหมายนัดทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยเจ้าพนักงานศาล

ปัญหาที่ศาลแรงงานกลางประสบอยู่ตลอดมา ก็คือ โจทก์มักจะเปลี่ยนที่อยู่ภูมิลำเนาในระหว่างคดีและไม่แจ้งให้ศาลแรงงานกลางทราบ ทำให้ไม่สามารถส่งหมายนัดให้โจทก์ได้ การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาต้องล่าช้าไปเสมอ ซึ่งเป็นผลให้คู่ความทราบผลคดีและหรือได้รับประโยชน์จากผลคดีล่าช้าไปด้วย

คู่ความที่ทราบนัดแล้ว ควรไปฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา

เมื่อศาลฎีกาพิพากษาหรือสั่งแล้ว คดีเป็นอันถึงที่สุด

การบังคับคดี

เมื่อศาลพิพากษาคดีแล้ว หากคดีนั้นคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีจักต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วไม่ยอมปฏิบัติตามโดยดี คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีก็ต้องดำเนินการเพื่อให้ตนได้ผลตามคำพิพากษานั้น

การดำเนินการเพื่อให้ได้ผลตามคำพิพากษา เรียกว่า การบังคับคดี

เมื่อศาลแรงงานพิพากษาคดีแล้ว คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีย่อมดำเนินการบังคับคดีได้ทันที ไม่ว่าคดีนั้นจะอุทธรณ์ต่อไปหรือไม่ แต่ถ้าคู่ความฝ่ายที่แพ้คดียื่นอุทธรณ์และยื่นคำขอทุเลาด้วย ศาลแรงงานจะงดการบังคับคดีไว้รอฟังคำสั่งของศาลฎีกาก่อน

การบังคับคดีนั้น คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีจะต้องร้องขอต่อศาลแรงงานให้ดำเนินการให้ ศาลแรงงานจะไม่ดำเนินการบังคับคดีจนกว่าคู่ความจะร้องขอ

การขอออกคำบังคับ

ถ้าคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีไปฟังคำพิพากษา ศาลแรงงานก็จะออกคำบังคับโดยเขียนคำบังคับไว้ที่ปกสำนวนหรือรายงานกระบวนการพิจารณา แล้วอ่านให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีทราบและปฏิบัติตาม

คู่มือการดำเนินคดี

แต่ถ้าคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีไม่ได้ไปฟังคำพิพากษา คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีอาจขอให้ศาลแรงงานออกคำบังคับและส่งให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีทราบ

การขอให้ศาลแรงงานออกคำบังคับ ต้องทำเป็นหนังสือ โดยยื่นคำขอ ใช้แบบคำร้อง (7) ไม่ต้องมีสำเนาแบบ บรรยายในคำขอว่า คดีนั้นศาลพิพากษาเมื่อใด คำพิพากษากำหนดให้คู่ความฝ่ายแพ้คดีปฏิบัติอย่างไร และคู่ความฝ่ายนั้นยังไม่ได้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้หรือได้ปฏิบัติตามบ้างแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน จึงขอให้ศาลแรงงานออกคำบังคับให้คู่ความฝ่ายนั้นปฏิบัติตามคำพิพากษา

ศาลแรงงานจะออกคำบังคับ โดยกำหนดระยะเวลาให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีปฏิบัติตามคำพิพากษา ในระยะเวลาที่เห็นสมควร เช่น 15 วัน หรือ 30 วัน เป็นต้น

คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีจะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษากายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำบังคับนั้น หากไม่ปฏิบัติตาม คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีอาจขอให้ศาลดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามสภาพของการบังคับได้ เช่น สั่งจับกุมและกักขังคู่ความฝ่ายที่แพ้คดี เป็นต้น แต่ถ้าคำพิพากษานั้นกำหนดให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีชำระเงินจำนวนหนึ่ง การบังคับคดีจะใช้วิธีการกักขังเพื่อนำเงินมาชำระไม่ได้ คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีต้องขอให้ศาลตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของคู่ความฝ่ายที่แพ้คดี แล้วขายทอดตลาดและรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินของคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีชำระให้แก่คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีต่อไป

การตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี

คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีหรือที่เรียกว่า “เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา” อาจยื่นคำขอให้ศาลแรงงานออกหมายบังคับคดี ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของคู่ความฝ่ายที่แพ้คดี หรือที่เรียกว่า “ลูกหนี้ตามคำพิพากษา” และขายทอดตลาดทรัพย์สินเอาเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษาจนครบต่อไปได้

การตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเรื่องของศาล โดยศาลจะออกหมายบังคับคดีเมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำขอโดยใช้แบบพิมพ์ คำร้อง (7) (ไม่ต้องมีสำเนา) ต่อศาลแรงงาน

คำขอนั้น จะต้องมีข้อความระบุถึงคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งจะขอให้มีการบังคับคดี จำนวนเงินที่ยังมิได้รับชำระตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และวิธีการบังคับคดีซึ่งขอให้ออกหมายนั้น ในกรณีซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาประสงค์จะให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินจะต้องทำบัญชีทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัด พร้อมทั้งราคาประเมินแนบคำขอไปด้วย โดยใช้แบบพิมพ์ของกระทรวงยุติธรรม บัญชีทรัพย์สิน (8) กรอกข้อความระบุทรัพย์สินในจำนวนและราคาไม่เกินกว่าหนี้ตามคำพิพากษานั้น พร้อมทั้งที่ตั้งของทรัพย์สินนั้นด้วย

ในหมายบังคับคดี ศาลแรงงานกลางจะพิจารณาตั้งเจ้าพนักงานดังต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี คือ

1. เจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี
2. เจ้าพนักงานบังคับคดี ในจังหวัดที่มีสำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์สินภูมิกาดตั้งอยู่ คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครปฐม จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา หรือ
3. จ่าศาลแรงงานกลาง

การยึดทรัพย์

คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องนำเจ้าพนักงานไปยึดทรัพย์โดยการนำชี้ทรัพย์สินเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึด ฉะนั้น คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีต้องพยายามสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์ผิดและมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่เจ้าของทรัพย์นั้น ผู้นำยึดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้นำยึดจะต้องสืบให้แน่ชัดว่า ทรัพย์ที่จะยึดนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ทรัพย์สินบางประเภทของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ไม่อาจยึดได้ เช่น เครื่องนุ่งห่มหลับนอนหรือเครื่องใช้ในครัวเรือน รวมราคาไม่เกิน 5,000 บาท เป็นต้น ทรัพย์ใดยึดได้หรือยึดไม่ได้นั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีจะแนะนำชี้แจงให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาทราบ

การอายัดทรัพย์

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือฝ่ายแพ้คดีเป็นเจ้าหนี้ผู้ได้อยู่หรือกล่าวอย่างง่ายๆ ก็คือ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นกำลังจะได้รับเงินจากผู้ใด เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือฝ่ายชนะคดีอาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งอายัดเงินจำนวนนั้น (ซึ่งไม่เกินกว่าหนี้ตามคำพิพากษา) ไปยังลูกหนี้หรือผู้ที่ชำระเงินนั้นให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้หรือผู้ที่ชำระเงินนั้นต้องส่งเงินนั้นต่อศาลและศาลจะจ่ายเงินให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

การร้องขัดทรัพย์

เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินไว้ ก็จะดำเนินการขายทอดตลาดต่อไป แต่ก่อนที่จะขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ถ้ามีบุคคลใดกล่าวอ้างว่าคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้หรือบุคคลใดเห็นว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้เป็นของตน ไม่ใช่ของฝ่ายแพ้คดี บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลแรงงานให้ปล่อยทรัพย์สินเช่นนั้นว่าไม่ได้ คำร้องเช่นนี้เรียกว่า “คำร้องขัดทรัพย์”

เมื่อศาลแรงงานรับ “คำร้องขัดทรัพย์” ดังกล่าวแล้ว ก็จะพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปโดยหมายเรียกโจทก์และจำเลยเข้ามาในคดีและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปเหมือนคดีธรรมดา โดยให้ผู้ยื่นคำร้องขัดทรัพย์นำสืบเพื่อแสดงว่า ทรัพย์นั้นเป็นของผู้ร้องขัดทรัพย์ไม่ใช่ของจำเลยผู้แพ้คดี และให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นผู้นำชี้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์นั้น นำสืบเพื่อแสดงว่า ทรัพย์ที่ยึดไว้เป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในระหว่างนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะงดการขายทอดตลาดไว้รอผลคดี

หากศาลแรงงานเห็นว่า ทรัพย์นั้นเป็นของจำเลย ก็จะยกคำร้องขัดทรัพย์นั้น แต่ถ้าเห็นว่าทรัพย์นั้นไม่ใช่ของจำเลย ก็จะสั่งปล่อยทรัพย์นั้น คือให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการยึดทรัพย์

การขายทอดตลาด

การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดนั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะดำเนินการไปตามกฎหมาย หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสนใจในรายละเอียด ก็อาจสอบถามจากเจ้าพนักงานบังคับคดีได้

การขอรับเงิน

เมื่อคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีนำเงินมาวางศาล หรือเมื่อได้ดำเนินการบังคับคดีจนได้เงินมาจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีหรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องขอรับเงินดังกล่าวได้ตามกฎหมายทันที ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นบางประการ เช่น คดีที่จำเลยขาดนัด จะต้องรอการจ่ายไว้ 6 เดือนนับแต่วันยึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์ ทั้งนี้ นอกจากจำเลยได้ทราบถึงคดีและการบังคับคดีนั้นแล้ว เป็นต้น

การนำคนหางานตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ไปฟ้องศาลแรงงานจังหวัดควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดพิมพ์คำฟ้องให้โจทก์ (คนหางาน)
2. จัดเตรียมสำเนาคำฟ้อง โดยให้โจทก์ (คนหางาน) ลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง และสำเนาคำฟ้องจะต้องมีจำนวนเพียงพอที่จะส่งให้แก่จำเลยและผู้พิพากษาสมทบอีก 2 ชุด
3. นำพาโจทก์ (คนหางาน) ไปฟ้องคดีที่ศาลแรงงานจังหวัด ที่มูลคดีเกิด หรือศาลแรงงานจังหวัดที่โจทก์ (คนหางาน) หรือจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ โดยนำคนหางานไปยื่นคำฟ้องกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ (นิติกร) ประจำศาลจังหวัดนั้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำฟ้อง
 - 3.2 ส่งสำเนาคำฟ้องตัวอย่างไปศาลแรงงานกลาง โดยส่งไปทั้งงานนิติกรศาลแรงงานกลาง โดยส่งทางโทรสาร เพื่อให้นิติกรศาลแรงงานกลางตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
 - 3.3 ให้โจทก์ (คนหางาน) รอฟังคำสั่งศาลแรงงานกลาง โดยรออยู่ที่ศาลจังหวัด
 - 3.4 เมื่อศาลแรงงานกลางได้ส่งคำฟ้องแล้ว ศาลแรงงานกลางจะส่งสำเนาคำฟ้องมายังศาลจังหวัด ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ส่งสำเนาฟ้องตัวอย่างไปศาลแรงงานกลาง
 - 3.5 แจ้งคำสั่งศาลหมายเลขคดีดำ วัน เวลา และสถานที่นัดให้โจทก์ (คนหางาน) ทราบ และให้เซ็นรับทราบคำสั่งศาลและวันนัดไว้ในคำฟ้อง
4. เป็นที่ปรึกษาให้แก่โจทก์ (คนหางาน) ในวันที่ศาลนัดพิจารณาคดี

ตัวอย่างการบรรยายฟ้องคดีแรงงาน

(รง.1)

คำฟ้องคดีแรงงาน

คดีหมายเลขดำที่...../25.....

ศาลแรงงานกลาง
(ศาลจังหวัดหนองคาย)

วันที่ 18 เดือน ธันวาคม พุทธศักราช 2540

นายสอาด ศงสาร โจทก์

ระหว่าง

บริษัทจัดหางานเพชรในตรม จำกัด โดยนายยุทธ ชัยชนะ จำเลย

ข้าพเจ้า นายสอาด ศงสาร โจทก์/ผู้แทนโจทก์

อายุ 39 ปี อยู่บ้านเลขที่ 222 หมู่ที่ 9 ถนน ตำบล/แขวง ห้วยทับมอญ
อำเภอ/เขต ห้วยทับทัน กรุงเทพมหานคร/จังหวัด หนองคาย โทรศัพท์ ที่ทำงาน
โทรศัพท์ กับพวก รวม คน

ตามบัญชีรายชื่ออายุและที่อยู่แนบท้ายคำฟ้อง

ขอยื่นฟ้อง บริษัทจัดหางานเพชรในตรม จำกัด จำเลย

อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน ตรอก/ซอย ใกล้
เคียง ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต

กรุงเทพมหานคร/จังหวัด โทรศัพท์ ที่

ทำงาน บริษัทจัดหางานเพชรในตรม จำกัด เลขที่ 79 หมู่ 9 ถนนประชาราษฎร์ ตำบลในเมือง อำเภอ เมือง
จังหวัดอุดรธานี โทรศัพท์ 2537777 กับพวก รวม คน ตามบัญชีรายชื่อและที่อยู่แนบท้ายคำฟ้องมี
ข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

หมายเหตุ ข้าพเจ้าทราบกำหนดวัน เวลาคำสั่งศาลแล้ว

สอาด ศงสาร โจทก์

ข้อ 1. จำเลยได้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม

☐ สัญญาจ้างแรงงาน

☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน

☐ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

☒ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

☐ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

☐ กฎหมายประกันสังคม

☐ กฎหมายอื่น.....

กล่าวคือ ข้อ 1. จำเลยเป็นตัวแทนนายจ้าง THE ASSOCIATION OF CONSTRUCTORS AND BUILDERS IN ISRAEL (สมาคมคู่สัญญาและก่อสร้างในอิสราเอล) ตัวการซึ่งมีสถานที่ตั้งและภูมิลำเนา อยู่ที่ประเทศอิสราเอลให้จัดหา,คัดเลือก และบรรจุคนงานก่อสร้างไทย เพื่อทำงานในประเทศอิสราเอล และลงนามในสัญญาหรือข้อตกลงใดๆ ที่จำเป็นจัดเตรียมหนังสือเดินทางเตรียมการยื่นวีซ่าไปทำงานในต่างประเทศ ตระเตรียมการเดินทางจากประเทศไทยไปอิสราเอล และจำเลยเป็นผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ใบอนุญาตเลขที่ ต.675/2533 และจำเลยได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลางให้รับสมัครคนหางาน ตามหนังสืออนุญาตที่ จต.2/6163 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2539 และที่ จต 2/8204 ลงวันที่ 6 กันยายน 2539 เพื่อจัดส่งคนหางานไปทำงานกับนายจ้างข้างต้น รายละเอียดปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายเอกสารท้ายฟ้อง หมายเลข 1,2,3,4

ข้อ 2. เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2539 จำเลยได้รับสมัครโจทก์เพื่อจัดส่งไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับนายจ้าง THE ASSOCIATION OF CONSTRUCTORS AND BUILDERS IN ISRAEL ในตำแหน่งช่างไม้ ค่าจ้าง 9,000 บาท ต่อเดือนและจำเลยได้เรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากโจทก์จำนวน 70,000 บาท (เจ็ดหมื่นบาทถ้วน) ไม่รวมค่าตรวจโรคและค่าทำหนังสือเดินทางเมื่อจำเลยรับเงินแล้วได้ออกหลักฐานการรับเงินให้แก่โจทก์ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายใบเสร็จรับเงิน เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 5

ข้อ 3. เมื่อจำเลยรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากโจทก์แล้วจำเลยได้นัดโจทก์ว่าจะส่งไปทำงานภายใน 30 วัน นับแต่วันจ่ายเงิน แต่เมื่อครบกำหนดนัดแล้ว จำเลยไม่สามารถจัดส่งโจทก์ไปทำงานได้ตามสัญญาซึ่งการกระทำดังกล่าวของจำเลยเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

ข้อ 4. ต่อมาจำเลยถูกนายทะเบียนจัดหางานกลาง กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางานและหักหลักประกันที่วางไว้กับนายทะเบียนจัดหางานกลาง เฉลี่ยคืนคนหางานตามที่จำเลยรับสมัครและรับเงินไว้จนหมดสิ้นแล้ว ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ซึ่งโจทก์ได้รับเงินเฉลี่ยคืนแล้วจำนวน 20,000 บาท คงเหลือ 50,000 บาทราย

คู่มือการดำเนินคดี

ละเอียดยปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายบันทึกบัญชีการเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 6

นายทะเบียนจัดหางานกลาง กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีคำสั่งให้จำเลยนำเงินหลักประกันไปวางเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนจัดหางานกลางภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ตามมาตรา 33 วรรคสาม แห่ง พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 แล้ว เมื่อจำเลยได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวแล้วกลับเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งแต่อย่างใด รายละเอียดปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายหนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส 0311/7930 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2540 เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 7

ข้อ 5. โจทก์ได้พยายามติดตามทวงถามให้จำเลยชำระเงินส่วนที่เหลือคืนหลายครั้งหลายหนแต่จำเลยเพิกเฉยและโจทก์เห็นว่า พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8(2) ตามคำวินิจฉัยของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางที่ 44/2532 ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยคืนให้แก่โจทก์ โจทก์ไม่มีทางอื่นที่จะบังคับให้จำเลยจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายส่วนที่เหลือจำนวน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) คืนให้แก่โจทก์ได้ จึงต้องขออาศัยบรรทัดศาลเป็นที่พึ่ง

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

(รง.1)

คำขอย้ายคำฟ้องคดีแรงงาน

เพราะฉะนั้น ขอศาลออกหมายเรียกจำเลยมาพิจารณาพิพากษาและบังคับจำเลยตามคำขอนี้ต่อไป

ให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง โดย_____

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โดยจ่าย

ค่าจ้าง รวม _____ บาท

ค่าล่วงเวลา รวม _____ บาท

ค่าทำงานในวันหยุด รวม _____ บาท

ค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปี รวม _____ บาท

ค่าชดเชย รวม _____ บาท

ค่าล่วงเวลาในวันหยุด รวม _____ บาท

เงินทดแทน รวม _____ บาท

ค่าบริการและค่าใช้จ่ายอื่น จำนวน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเงินเสร็จสิ้นแก่โจทก์

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ โดย _____

ให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลยและ _____

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายประกันสังคม โดย _____

ให้จำเลยใช้ค่าเสียหายที่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์เป็นเงิน _____
และให้จำเลย _____

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในกรณีอื่น _____

สตางค์ สงสาร _____ โจทก์/ผู้แทนโจทก์

_____ ผู้พิพากษาผู้จัดบันทึก

คำสั่งศาล

นัดพิจารณาวัน _____ ที่เดือน _____ พ.ศ. 25 _____ เวลา _____ นาฬิกา

_____ ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

○ (๑๕ ก.)
บัญชีพยาน

คดีหมายเลขดำที่...../ ๒๕.....

ศาล จังหวัดหนองคาย

วันที่ 18 เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

ความ แห่ง

ระหว่าง { นายสอาด ศงสาร โจทก์
บริษัทจัดหางานเพชรในรม จำกัด โดยนายยุทธ ชัยชนะ จำเลย
ข้าพเจ้า นายสอาด ศงสาร

ขอระบุพยานของข้าพเจ้ารวม 2 อันดับ ตามบัญชีตารางข้างล่างนี้

อันดับ	ชื่อพยาน	บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน ตรอก/ซอย	ใกล้เคียง	ตำบล/ แขวง	อำเภอ/ เขต	จังหวัด	หมายเหตุ
1.	นายสอาด ศงสาร	222 หมู่ 9	-	ห้วยทับมอญ	ห้วยทับมอญ	หนองคาย	
2.	นายสมเด็จ พบเพื่อน	235 หมู่ 7	-	ห้วยแข้ง	ป่าหวาย	อุดรธานี	

สอาด ศงสาร ผู้ระบุ

(รง. ๑)

คำฟ้องคดีแรงงาน

คดีหมายเลขดำที่...../ ๒๕.....

ศาลแรงงานกลาง
(ศาลจังหวัด บัวใหญ่)

วันที่ 13 เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

ระหว่าง { นายสมพงษ์ คมกฤษ โจทก์
นางรำเพย บัวแดง จำเลยที่ 1 นายสมศักดิ์ แดงดำ จำเลยที่ 2 จำเลย
นางพรทิพย์ บัวน้อย จำเลยที่ 3

ข้าพเจ้า นายสมพงษ์ คมกฤษ

โจทก์/ผู้แทนโจทก์
อายุ 31 ปี อยู่บ้านเลขที่ 109 หมู่ที่ 9 ถนน -
ตรอย/ซอย - ใกล้เคียง - ตำบล/แขวง บ้านเหลื่อม
อำเภอ/เขต กรุงเทพมหานคร/จังหวัด นครราชสีมา โทรศัพท์ -
ที่ทำงาน - โทรศัพท์ -

กับพวก รวม - คน ตามบัญชีรายชื่ออายุและที่อยู่แนบท้ายคำฟ้อง
ขอยื่นฟ้องนางรำเพย บัวแดง.....จำเลย

อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 5 ถนนตรอก/ซอย.....
ใกล้เคียง.....ตำบล/แขวงบัวใหญ่.....
อำเภอ/เขต บัวใหญ่ กรุงเทพมหานคร/จังหวัด นครราชสีมา โทรศัพท์.....
กับพวก รวม.....3.....คน ตามบัญชีรายชื่อและที่อยู่แนบท้ายคำฟ้อง มีข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

หมายเหตุ ข้าพเจ้าทราบกำหนดวันเวลานัดและคำสั่งศาลแล้ว

สมพงษ์ คมกฤษ โจทก์

คู่มือการดำเนินคดี

ข้อ 1. จำเลยได้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม

☐ สัญญาจ้างแรงงาน	☐ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน
☐ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	☒ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
☐ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์	☐ กฎหมายประกันสังคม
☐ กฎหมายอื่น.....	

กล่าวคือ ข้อ 1. เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน 2540 จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ได้ร่วมกันชักชวนโจทก์ที่บ้านของโจทก์ เลขที่ 109 หมู่ 9 ตำบลบ้านเหลื่อม อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา โดยอ้างว่าเป็นผู้จัดหางานไปทำงานในต่างประเทศ และได้เคยจัดส่งคนงานไปทำงานในต่างประเทศหลายครั้งแล้ว สามารถจัดส่งโจทก์ไปทำงานที่ประเทศเยอรมันในตำแหน่งคนงานโรงงานผลิตเหรียญกษาปณ์ อัตราค่าจ้างเดือนละ 35,000 บาท โดยจำเลยทั้งสองจะจัดส่งโจทก์ไปทำงานภายในวันที่ 28 ธันวาคม 2540 และจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากโจทก์เป็นเงินจำนวน 85,000 บาท จำเลยทั้งสองแจ้งว่างานที่จะจัดส่งโจทก์ไปทำครั้งนี้ จำเลยที่ 3 เป็นผู้ติดต่อมาจากประเทศเยอรมัน โจทก์ทราบมาก่อนแล้วว่าจำเลยทั้งสองเคยจัดส่งคนงานจำนวนหลายรายไปทำงานต่างประเทศมาแล้ว เช่นในประเทศบรูไน ประเทศสิงคโปร์ ประเทศไต้หวัน ฯลฯ โจทก์จึงหลงเชื่อว่าจำเลยทั้งสองสามารถจัดส่งโจทก์ไปทำงานดังกล่าวที่ประเทศเยอรมันได้จริงจึงได้ตกลงสมัครและจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน 85,000 บาท ตามที่จำเลยทั้งสองได้เรียกร้องไว้ โดยโจทก์ได้จ่ายเงินให้จำเลยทั้งสองไปเป็นเงินสด จำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกวันที่ 3 พฤศจิกายน 2541 จำนวน 30,000 บาท ครั้งที่ 2 วันที่ 26 ธันวาคม 2540 จำนวน 55,000 บาท การจ่ายเงินทั้งสองครั้ง จ่าย ณ สำนักงานของจำเลยทั้งสอง ซึ่งเปิดทำการอยู่ด้านหลังสถานีรถไฟอำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา จำเลยไม่ออกหลักฐานการรับเงินให้โจทก์ แต่โจทก์มีพยานรู้เห็นการจ่ายเงินคือนางสุพัตรา คมกฤษ และนายน้อย ใจดำ ซึ่งอยู่ร่วมในการจ่ายเงินในครั้งนี้ และเงินจำนวนนี้โจทก์ได้ไปกู้ยืมมาจากนายกุศล พลรัมย์ นายเห วังแวน โดยเอาโฉนดที่ดินของโจทก์ไปวางประกันไว้ เมื่อจ่ายเงินแล้วจำเลยสัญญาว่าจะจัดส่งโจทก์ไปทำงานดังกล่าวในวันที่ 28 ธันวาคม 2540 โดยให้โจทก์มาเตรียมตัวเดินทางที่บ้านของจำเลย เลขที่ 12 หมู่ 5 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา แต่ก่อนถึงกำหนดจำเลยทั้งสองได้ไปพบโจทก์ที่บ้านโจทก์ และแจ้งขอเลื่อนการเดินทางไปเป็นวันที่ 8 มกราคม 2541 โดยอ้างว่าเอกสารยังไม่เสร็จ

ข้อ 2 เมื่อถึงกำหนดวันที่ 8 มกราคม 2541 โจทก์ได้จัดเตรียมสัมภาระในการเดินทางและไปพบจำเลยที่บ้านของจำเลยที่ 1,2 จำเลยทั้งสองได้แจ้งเลื่อนการเดินทางของโจทก์ไปเป็นวันที่ 9 มกราคม 2541 เมื่อถึงกำหนดวันที่ 9 มกราคม 2541 โจทก์ก็ได้ไปตามนัดหมายเพื่อเตรียมตัวเดินทาง ในช่วงเวลาที่รอคอยจำเลยทั้งสองได้โทรศัพท์ติดต่อกับจำเลยที่ 3 เป็นระยะ และแจ้งโจทก์ว่า จำเลยที่ 3 ได้จัดรถมารับโจทก์แล้ว แต่เกิดอุบัติเหตุรถยางแตกอยู่ที่สระบุรี โจทก์รออนุญาตค่า ท้ายสุดจำเลยทั้งสองแจ้งว่าถูกจำเลยที่ 3 หลอกลวงแล้วให้โจทก์กลับบ้าน

ข้อ 3 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2541 จำเลยทั้งสองและคนงานรายอื่น ได้มาเจรจากลงกัน ณ บ้านของจำเลยที่ 1 เลขที่ข้างต้น โดยจำเลยที่ 1 และ 2 จะคืนเงินให้แก่โจทก์ เป็นเงิน 60 เปอร์เซ็นต์ ของเงินที่จ่ายไป โดยมีกำหนดคืนในวันที่ 30 มกราคม 2541 โจทก์ตกลงรับข้อเสนอดังกล่าว แต่เมื่อถึงกำหนดวันที่ 30 มกราคม 2541 จำเลยทั้งสองก็ไม่ได้มาตามนัดหมาย โจทก์จึงไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่กองปราบปราม กรุงเทพฯ โจทก์เห็นว่าการกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8 (2) ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามชำระเงิน จำนวน 85,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยคืนให้แก่โจทก์ โจทก์ไม่มีทางอื่นใดที่จะบังคับจำเลยทั้งสามคืนเงินดังกล่าวให้ได้ จึงต้องอาศัย บารมีศาลเป็นที่พึ่ง

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

(รง.1)

คำขอตายคำฟ้องคดีแรงงาน

เพราะฉะนั้น ขอศาลออกหมายเรียกจำเลยมาพิจารณาพิพากษาและบังคับจำเลยตามคำขอนี้ต่อไป

ให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง โดย _____

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โดยจ่าย

ค่าจ้าง รวม _____ บาท

ค่าล่วงเวลา รวม _____ บาท

ค่าทำงานในวันหยุด รวม _____ บาท

ค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปี รวม _____ บาท

ค่าชดเชย รวม _____ บาท

ค่าล่วงเวลาในวันหยุด รวม _____ บาท

เงินทดแทน รวม _____ บาท

เงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย จำนวน 85,000 บาท (แปดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ _____
เจ็ดครั้งต่อปี นับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจำเลยจะชำระเงินเสร็จสิ้น แก่โจทก์

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ โดย _____

ให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของจำเลย และ _____

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายประกันสังคม โดย _____

ให้จำเลยใช้ค่าเสียหายที่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์เป็นเงิน _____
และให้จำเลย _____

ให้จำเลยปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานในกรณีอื่น _____

สมพงษ์ คมกฤษ โจทก์/ผู้แทนโจทก์

_____ ผู้พิพากษาผู้จัดบันทึก

คำสั่งศาล

นัดพิจารณาวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. 25 _____ เวลา _____ นาฬิกา

_____ ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

คู่มือการดำเนินคดี

○ (๑๕ ก.)
บัญชีพยาน

คดีหมายเลขดำที่...../ ๒๕.....

ศาล _____ จังหวัดบึงใหญ่
วันที่ 13 เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑
ความ _____ แพ่ง

ระหว่าง { _____ นายสมพงษ์ คมกฤช _____ โจทก์
นางรำเพย บัวแดง จำเลยที่ 1 นายสมศักดิ์ แดงดำ จำเลยที่ 2 นางพรทิพย์ บัวน้อย จำเลย
ที่ 3

ข้าพเจ้า นายสตาจค์ สงสาร
ขอระบุพยานของข้าพเจ้ารวม 5 อันดับ ตามบัญชีตารางข้างล่างนี้

อันดับ	ชื่อพยาน	บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน ตรอก/ซอย	ใกล้เคียง	ตำบล/ แขวง	อำเภอ/ เขต	จังหวัด	หมายเหตุ
1.	นายสมพงษ์ คมกฤช	109 หมู่ 9	-	บ้านเหลื่อม	บ้านเหลื่อม	นครราชสีมา	
2.	นางสุพัตรา คมกฤช	109 หมู่ 9	-	บ้านเหลื่อม	บ้านเหลื่อม	นครราชสีมา	
3.	นางน้อย ใจดำ	169 หมู่ 5	-	บึงพลาไ	แก่งสนามนาง	นครราชสีมา	
4.	นายกุลศล พลรัมย์	106 หมู่ 2	-	บึงใหญ่	บึงใหญ่	นครราชสีมา	
5.	นายเท เวงวน	105 หมู่ 4	-	บ้านเหลื่อม	บ้านเหลื่อม	นครราชสีมา	

สมพงษ์ คมกฤช ผู้ระบุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1925/2541

(พนักงานอัยการจังหวัดสกลนคร โจทก์ นายวิทยา บุรณศักดิ์ กับพวก จำเลย)

อาญา อายุความ ความผิดอันยอมความได้ (ม.96)

วิธีพิจารณาความอาญา สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ (ม.39(6))

บรรยายฟ้อง ขาดองค์ประกอบ (ม.158 (5))

พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 (ม 30 วรรคหนึ่ง, 82, 91 ตรี)

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยโดยทุจริตร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหาย ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าจำเลยสามารถหางานและส่งผู้เสียหายไปทำงานยังต่างประเทศได้ ความจริงแล้ว จำเลยไม่มีเจตนาและไม่สามารถจัดส่งผู้เสียหายไปทำงานในต่างประเทศได้ ตามฟ้องโจทก์แสดงว่าจำเลยไม่มีเจตนาจะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหาย จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง, 82

การที่จำเลยหลอกลวงผู้เสียหายว่าจำเลยสามารถจัดหางานในต่างประเทศให้แก่ผู้เสียหายได้ โดยจำเลยทั้งสองได้เรียกเงินจากผู้เสียหายเป็นค่าตอบแทน และที่ผู้เสียหายให้เงินแก่จำเลยไปแล้วบางส่วนก็เพราะเชื่อตามที่จำเลยหลอกลวง การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 91 ตรี และแม้ผู้เสียหายขอถอนคำร้องทุกข์ในความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้แล้วก็ตาม โจทก์ก็ยังมีอำนาจดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 มาตรา 91 ตรี ซึ่งมิใช่ความผิดอันยอมความได้อีก

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82, 91, ตรี ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 91, 83 ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงิน 124,000 บาท แก่ผู้เสียหาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82, 91 ตรี ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 91, 83 เรียงกระทงลงโทษ ฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุกคนละ 3 ปี ฐานฉ้อโกงจำคุกคนละ 1 ปี รวมจำคุกคนละ 4 ปี จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกคนละ 2 ปี ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงิน 124,000 บาท แก่ผู้เสียหาย

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน

ภายหลังจากศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 และคดีอยู่ในระหว่างภายในกำหนดยื่นฎีกา นายกมลพันธ์ พรหมดีราช ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอถอนคำร้องทุกข์โดยอ้างว่าจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ศาลชั้นต้นอนุญาตและจำหน่ายคดีความผิดฐานฉ้อโกงออกเสียจากสารบบความ

จำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้น อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

คู่มือการดำเนินคดี

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า จำเลยทั้งสองไม่ได้รับอนุญาตจัดหางานจากนายทะเบียนจัดหางานกลางตามวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุที่กล่าวในฟ้อง จำเลยทั้งสองโดยทุจริตได้หลอกลวงนายกมลพันธ์ พรหมดีราช ผู้เสียหายว่า จำเลยทั้งสองสามารถหางานและส่งผู้เสียหายซึ่งเป็นคนหางานไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นได้ โดยผู้เสียหายต้องเสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยทั้งสองเป็นเงิน 200,000 บาท เป็นค่าตอบแทน ความจริงแล้วจำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาจะส่งผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่นแต่ประการใด จากการหลอกลวงดังกล่าวทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าเป็นความจริงและได้มอบเงินให้แก่จำเลยทั้งสองไปจำนวน 124,000 บาท สำหรับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) และศาลชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบความแล้ว

คดีคงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 หรือไม่ สำหรับความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองโดยทุจริตร่วมกันหลอกลวงนายกมลพันธ์ พรหมดีราช ผู้เสียหาย ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าจำเลยทั้งสองสามารถหางานและส่งผู้เสียหายไปทำงานยังประเทศญี่ปุ่นได้ความจริงแล้วจำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาและไม่สามารถจัดส่งผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่นได้ ตามฟ้องโจทก์ก็แสดงว่าจำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาจะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหาย จำเลยทั้งสองจึงไม่มีความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง 82 ส่วนความผิดตามมาตรา 91 ตรินั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 91 ตรี บัญญัติว่า “ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถหางานหรือสามารถส่งไปฝึกงานในต่างประเทศได้และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ถูกหลอกลวง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” จากข้อเท็จจริงที่ฟังยุติดังกล่าวข้างต้น การที่จำเลยทั้งสองหลอกลวงผู้เสียหายว่าจำเลยทั้งสองสามารถจัดหางานที่ประเทศญี่ปุ่นให้แก่ผู้เสียหายได้โดยจำเลยทั้งสองได้เรียกเงินจากผู้เสียหาย 200,000 บาท เป็นค่าตอบแทน และที่ผู้เสียหายให้เงินแก่จำเลยทั้งสองไปแล้วจำนวน 124,000 บาท ก็เพราะผู้เสียหายเชื่อตามที่จำเลยทั้งสองหลอกลวงนั่นเอง การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 91 ตรี ดังกล่าวข้างต้น และแม้ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ในความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้แล้วก็ตาม โจทก์ก็ยังมีอำนาจดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองในความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 91 ตรี ซึ่งมีโทษความผิดอันยอมความได้ต่อไปได้ แต่ความผิดตามมาตรา 91 ตรี เป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 และศาลอุทธรณ์ภาค 1 วางโทษจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 1 ปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราโทษขั้นต่ำของมาตรา 91 ตรี แต่โจทก์มิได้ฎีกา ศาลฎีกาจึงลงโทษจำเลยทั้งสองเกินกว่านี้ไม่ได้ ส่วนที่จำเลยทั้งสองฎีกาขอให้รอการลงโทษนั้น พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วไม่สมควรรอการลงโทษให้”

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 91 ตรี ให้จำคุกคนละ 1 ปี จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกคนละ 6 เดือน ส่วนความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นให้ยก

แพ่ง ตัวการอยู่ต่างประเทศ (มาตรา 824)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ (มาตรา 39)

สัญญาจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศระหว่างบริษัทจัดหางาน อ. จำเลย ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตจัดหางานกับโจทก์ทั้งสี่ซึ่งเป็นคนหางาน ทั้งสองฝ่ายตกลงให้จำเลยจัดหางานแก่โจทก์ทั้งสี่เพื่อไปทำงานกับนายจ้างคือบริษัท จ.ที่ใดหวันในตำแหน่งคนงานอุตสาหกรรมการผลิตโดยได้รับค่าจ้างค่าอาหารซึ่งนายจ้างจัดหาให้โดยไม่คิดมูลค่า ค่าล่วงเวลาตามกฎหมายแรงงานของประเทศดังกล่าว และค่าโดยสารเครื่องบินไปกลับ การทำสัญญานี้จำเลยมี ย. ลงชื่อในสัญญาในฐานะคนหางานโดยจำเลยแถลงรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาว่า ในการจัดหางานดังกล่าวโจทก์ทั้งสี่ได้ทำสัญญาจัดหางานกับจำเลยเพื่อไปทำงานต่างประเทศโดยจำเลยจะรับผิดชอบช่วยเหลือคนหางานตามหน้าที่ตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และโจทก์ทั้งสี่ได้ไปทำสัญญาจ้างแรงงานกับบริษัท จ.ที่ใดหวันแล้ว ต่อมาโจทก์ทั้งสี่เดินทางกลับประเทศไทยโดยนายจ้างมิได้จ่ายค่าตัวเครื่องบินเดินทางกลับ แต่หักค่าจ้างโจทก์ทั้งสี่ไว้เป็นค่าตัวเครื่องบินคนละ 5,490 บาท เช่นนี้ เมื่อปรากฏในสัญญาว่า ย. กรรมการจำเลยผู้มีอำนาจลงชื่อและประทับตราสำคัญของจำเลยได้ลงชื่อในสัญญาจัดหางานกับโจทก์ทั้งสี่ โดยเป็นการดำเนินการแทนบริษัท จ. เพื่อส่งโจทก์ทั้งสี่ไปทำงานกับบริษัท จ. ที่ใดหวัน ซึ่งต่อมาโจทก์ทั้งสี่ได้ไปทำงานโดยทำสัญญาจ้างแรงงานกับบริษัท จ.แล้ว ถือได้ว่าจำเลยเป็นตัวแทนทำสัญญากับโจทก์ทั้งสี่แทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศจำเลยจะต้องรับผิดชอบตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง แม้ทั้งชื่อตัวการจะได้เปิดเผยแล้วตามป.พ.พ. มาตรา 824 ดังนั้น เมื่อบริษัท จ. ที่ใดหวันยอมให้โจทก์ทั้งสี่กลับประเทศไทยโดยไม่จัดหาตัวเครื่องบินขากลับให้แก่โจทก์ทั้งสี่ตามสัญญา แต่กลับหักค่าตัวเครื่องบินจากค่าจ้างโจทก์ทั้งสี่ไว้โดยไม่มีสิทธิ จำเลยในฐานะตัวแทนของนายจ้างดังกล่าวจึงต้องรับผิดชอบเงินค่าจ้างที่หักไว้แก่โจทก์ทั้งสี่คนละ 5,490 บาท จำเลยจะอ้าง พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 39 (1) มายกเว้นความรับผิดชอบได้ไม่

คดีทั้งสี่สำนวนนี้ศาลแรงงานกลางให้รวมพิจารณาพิพากษาเข้าด้วยกันโดยให้เรียกโจทก์ตามลำดับสำนวนว่า โจทก์ที่ 1 ถึงโจทก์ที่ 4

โจทก์ทั้งสี่สำนวนฟ้องว่า จำเลยในฐานะตัวแทนบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) นายจ้างตัวการซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใดหวัน ได้ทำสัญญาจัดหางานเพื่อส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ และทำสัญญาว่าจ้างโจทก์ทั้งสี่ไปทำงานที่ใดหวันโดยจำเลยตกลงว่าจะออกค่าตัวเครื่องบินไปกลับให้โจทก์ทั้งสี่ ต่อมาบริษัทจีน (จำกัด (เหมยฉี) ได้ให้โจทก์ทั้งสี่เดินทางกลับก่อนครบกำหนดในสัญญาจ้างโดยโจทก์ทั้งสี่มิได้กระทำผิดสัญญาและบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) ได้หักเงินค่าจ้างของโจทก์เพื่อนำไปซื้อตัวเครื่องบินขากลับให้โจทก์คิดเป็นเงินไทยจำนวน 5,490 บาท อันเป็นการผิดสัญญาจ้าง จำเลยในฐานะตัวแทนคำสัญญาว่าจ้างแทนบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) นายจ้างซึ่งเป็นตัวการต่างประเทศและมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ จึงต้องรับผิดชอบในเงินค่าจ้างซึ่งถูก

หักไป โจทก์ทั้งสี่ทวงถามแล้ว จำเลยเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยจ่ายค่าจ้างซึ่งถูกหักไว้เป็นค่าตัวเครื่องบิน แก่โจทก์ทั้งสี่จำนวนคนละ 5,490 บาท

จำเลยทั้งสี่สำนวนให้การว่า จำเลยไม่ใช่ตัวแทนของนายจ้างต่างประเทศของโจทก์ทั้งสี่ แต่เป็นเพียงบริษัทจัดหางานที่ดำเนินการจัดส่งโจทก์ทั้งสี่ไปทำงานให้บริษัทนายจ้างที่ได้หวั่น และจำเลยจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับค่าตัวเครื่องบินไปกลับให้โจทก์ทั้งสี่กับพวกต่อเมื่อโจทก์ทั้งสี่เดินทางไปต่างประเทศแล้วไม่ทำงานตามที่ตกลงกันไว้ ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 39 (1) เมื่อโจทก์ทั้งสี่ทำสัญญากับนายจ้างโดยกำหนดว่านายจ้างมีหน้าที่จัดหาตัวเครื่องบินเดินทางจากประเทศไทยไปไต้หวัน และตัวเครื่องบินขากลับสู่ประเทศไทยให้แก่ลูกจ้าง จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า สัญญาจ้างแรงงานระหว่างโจทก์กับบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) ตามเอกสารหมายเลข จ. 1 และ จ. 3 มีนายเศรษฐ หงชาคำ กรรมการผู้จัดการบริษัทจำเลยเป็นผู้ลงนาม พร้อมทั้งประทับตราบริษัทจำเลยแทนบริษัทจีนจำกัด (เหมยฉี) นายจ้างต่างประเทศจึงต้องถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะตัวแทนที่ทำสัญญาแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อสัญญาจ้างแรงงานข้อ 4.4 กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่จัดหาตัวเครื่องบินขากลับให้แก่โจทก์ จำเลยในฐานะตัวแทนจึงต้องรับผิดชอบตามสัญญาดังกล่าวโดยลำดั่งตนเอง แม้ชื่อของตัวการจะได้เปิดเผยแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 824 จำเลยจึงมีหน้าที่จ่ายค่าตัวเครื่องบินขากลับให้แก่โจทก์ทั้งสี่ตามฟ้อง พิพากษาให้จำเลยจ่ายเงินให้โจทก์ทั้งสี่คนคนละ 5,490 บาท

จำเลยทั้งสี่สำนวนอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า “ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า ข้อพิพาทในคดีนี้เกิดขึ้นระหว่างบริษัทจัดหางานกับโจทก์ทั้งสี่ซึ่งเป็นคนหางานโดยจะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบต่อกันตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 สัญญาที่นายจ้างทำกับคนหางานนั้นต้นฉบับต้องทำขึ้นโดยนายจ้างต่างประเทศโดยตรง ส่วนสำเนาสัญญาจ้างมีระเบียบให้บริษัทจัดหางานลงชื่อและประทับตราให้ตรงตามข้อความของสัญญาต้นฉบับของนายจ้างดังกล่าว เพื่อส่งให้กรมการจัดหางานตรวจสอบและอนุมัติในเบื้องต้น ดังนั้นที่บริษัทจำเลยลงชื่อและประทับตราในสำเนาสัญญาจ้างงานของนายจ้างจึงเป็นเพียงการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกรมการจัดหางานเท่านั้น ส่วนฐานะของจำเลยยังเป็นตัวแทนของบริษัทนายจ้างเพื่อให้มีอำนาจเพียงเป็นผู้จัดหาคนหางานให้นายจ้างเท่านั้นหาใช่ทำให้ฐานะของจำเลยกลายเป็นตัวแทนโดยทั่วไปที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญาดังกล่าวตามลพังแม้ชื่อของตัวการจำเปิดเผยแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 824 ไม่เห็นว่า ตามสำเนาสัญญาจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศเอกสารท้ายฟ้องของโจทก์ทั้งสี่ซึ่งโจทก์ทั้งสี่รับรองสำเนาถูกต้อง อันเป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง จำเลยมิได้ให้การปฏิเสธว่าเป็นเอกสารไม่ถูกต้องกับเอกสารต้นฉบับอย่างไร จึงถือว่าจำเลยรับข้อความในเอกสารดังกล่าวเป็นอยู่จริงตามนั้น นอกจากนี้โจทก์ที่ 1 และโจทก์ที่ 4 ก็ยังได้นำส่งสัญญาจัดหางานซึ่งเป็นต้นฉบับตามสัญญาเอกสารหมายเลข จ.1 และ จ.2 พร้อมสำเนาสัญญาจ้างแรงงาน (เป็นภาษาจีนซึ่งแปลเป็นภาษาไทย) ประกอบการพิจารณาด้วย และตามต้นฉบับ สัญญาจัดหางานกับสำเนาสัญญาจัดหางานเอกสารท้ายฟ้องมีข้อความสาระสำคัญทำนองเดียวกันว่า สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นระหว่างบริษัทจัดหางานอุดรปัญญารัตน์ จำกัด เรียกว่า ผู้รับอนุญาตจัดหางาน กับโจทก์ทั้งสี่เรียกว่า คนหางาน ทั้งสองฝ่ายตกลงให้จำเลยจัดหางานแก่โจทก์ทั้งสี่เพื่อไปทำงานกับนายจ้างชื่อบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) ที่ไต้หวันในตำแหน่งคนงานอุตสาหกรรมการผลิต

ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์โดยได้รับค่าจ้างในอัตรา 14,880 เหรียญได้หวนต่อเดือน (ต่อคน) ค่าอาหาร นายจ้างจัดหาให้โดยไม่คิดมูลค่า ค่าล่วงเวลาตามกฎหมายแรงงานประเทศดังกล่าว และค่าโดยสารเครื่องบินไปกลับ การทำสัญญานี้จำเลยมีนายศร หงษาคำ ลงชื่อในฐานะผู้รับอนุญาตจัดหางานและประทับตราบริษัทจำเลยเป็นสำคัญ ส่วนโจทก์ทั้งสองชื่อในสัญญาในฐานะคนหางานและจำเลยแถลงรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 ว่า ในการจัดหางานดังกล่าว โจทก์ทั้งสองได้ทำสัญญาจัดหางานกับจำเลยเพื่อให้ไปทำงานในต่างประเทศโดยจำเลยจะรับผิดชอบช่วยเหลือคนหางานตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ตามเอกสารหมายเลข 1 กับ จ. 2 และโจทก์ทั้งสองได้ไปทำสัญญาจ้างแรงงานกับบริษัทจีนจำกัด (เหมยฉี) ที่ได้หวนแล้ว ต่อมาโจทก์ทั้งสองเดินทางกลับประเทศไทย โดยนายจ้างดังกล่าวมิได้จ่ายค่าตัวเครื่องบินเดินทางกลับ แต่หักค่าจ้างโจทก์ทั้งสองไว้เป็นค่าตัวเครื่องบินคนละ 5,490 บาท เช่นนี้เมื่อปรากฏในสัญญาดังกล่าวที่นายศร หงษาคำ กรรมการจำเลยผู้มีอำนาจลงชื่อและประทับตราสำคัญของจำเลยผูกพันจำเลยได้ลงชื่อในสัญญาจัดหางานกับโจทก์ทั้งสอง โดยเป็นการดำเนินการแทนบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) เพื่อส่งโจทก์ทั้งสองไปทำงานกับบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) ประเทศไต้หวัน ซึ่งต่อมาโจทก์ทั้งสองได้ไปทำงานโดยทำสัญญาจ้างแรงงานกับบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) แล้วถือได้ว่าจำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ การกระทำของจำเลยเข้าลักษณะเป็นตัวแทนทำสัญญากับโจทก์ทั้งสองแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ จำเลยจะต้องรับผิดชอบตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง แม้ทั้งสองตัวการจะได้เปิดเผยแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 824 ดังนั้นเมื่อบริษัทจีน จำกัด (เหมยฉี) ที่ไต้หวันยอมให้โจทก์ทั้งสองกลับประเทศไทย โดยไม่จัดหาตัวเครื่องบินซากกลับให้แก่โจทก์ทั้งสองตามสัญญา ข้อ 4.4 แต่กลับหักค่าตัวเครื่องบินจากค่าจ้างโจทก์ทั้งสองคนละ 5,490 บาท ไว้โดยไม่มีสิทธิ จำเลยในฐานะตัวแทนของนายจ้างดังกล่าวจึงต้องรับผิดชอบเงินค่าจ้างที่หักไว้แก่โจทก์ทั้งสองคนละ 5,490 บาท จำเลยจะอ้างพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 39(1) มายกเว้นความรับผิดชอบได้ไม่ เพราะข้อเท็จจริงในคดีนี้ไม่ต้องด้วยบทกฎหมายดังกล่าว ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยจ่ายค่าตัวเครื่องบินซากกลับให้โจทก์ทั้งสองจึงไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาอุทธรณ์จำเลยทั้งสองสำนวนฟังขึ้นบางส่วน

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยจ่ายเงินค่าจ้างที่หักไว้แก่โจทก์ทั้งสองคนละ 5,490 บาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5292/2540

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์
นายเสน่ห์ น้อยแก้ว จำเลย

อาญา ฉ้อโกงประชาชน (มาตรา 343)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ (มาตรา 4, 30, 82)

การแสดงความอันเป็นเท็จต่อประชาชนในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามป.อ. มาตรา 343 ไม่ได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงว่ามากหรือน้อย แต่ถือเอาเจตนาแสดงความอันเป็นเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ และไม่จำเป็นที่จำเลยจะต้องกระทำการดังกล่าวด้วยตัวเองมาตั้งแต่ต้นทุกครั้งเพียงแต่จำเลยแสดงความอันเป็นเท็จแก่ผู้เสียหาย บางคนแล้วมีการบอกต่อกันไปเป็นทอดๆ เมื่อผู้เสียหายคน

คู่มือการดำเนินคดี

หลังทราบข่าวและมาสอบถามจำเลย จำเลยได้ยืนยันแสดงข้อความอันเป็นเท็จนั้น และให้ผู้เสียหายไปติดต่อที่แฟลตทุกครั้ง อันถือได้ว่าเป็นสำนักงานของจำเลยกับพวก แม้จะไม่มี การประกาศรับสมัครงานปิดไว้ก็ตาม การกระทำของจำเลยก็เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตาม ป.อ. มาตรา 343 แล้ว

จำเลยกับพวกมิได้เป็นผู้รับอนุญาตให้จัดหางาน มิได้เป็นกรรมการหุ้นส่วนหรือผู้จัดการของผู้ได้รับอนุญาตให้จัดหางานซึ่งเป็นนิติบุคคล ประกอบกับพ้องโจทก์ที่บรรยายไว้ชัดแจ้งว่าจำเลยกับพวกรู้อยู่แล้วว่ายังไม่มีตำแหน่งงานหรืออัตรางานในประเทศบาห์เรนตามที่โฆษณาชักชวน แสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่มีเจตนาที่จะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายอย่างจริงจังเป็นเพียงอุบายหลอกลวงอ้างเรื่องการจัดหางานเพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อมอบค่าบริการให้จำเลยเท่านั้น ไม่ต่างกับการหลอกลวงโดยอ้างเหตุอื่นๆ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต

พ้องโจทก์ฟ้องว่า จำเลยกับพวกอีก 1 คน ซึ่งยังไม่ได้ตัวมาฟ้องได้ร่วมกันกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน คือ จำเลยกับพวกได้ร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานทั่วไป ซึ่งประสงค์จะทำงานในประเทศบาห์เรน โดยจำเลยกับพวกได้เรียกและรับเงินค่าบริการเป็นการตอบแทนจากคนหางานทั่วไปโดยจำเลยกับพวกไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน และจำเลยกับพวกได้ร่วมกันหลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จโดยชักชวนประชาชนทั่วไปว่า มีตำแหน่งงานว่างต้องการคนไปทำงานที่ประเทศบาห์เรนหลายตำแหน่งจะได้รับเงินเดือนตั้งแต่ 8,000 ถึง 15,000 บาท ผู้สมัครต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ 15,000 บาท ถึง 25,000 บาท ให้จำเลยกับพวกซึ่งความจริงจำเลยกับพวกรู้อยู่แล้วว่าไม่มีตำแหน่งงานหรืออัตรางานประเทศบาห์เรนตามที่โฆษณาชักชวน จากการหลอกลวงดังกล่าวเป็นเหตุให้ประชาชนและผู้เสียหายหลงเชื่อสมัครใจไปทำงาน จำเลยกับพวกได้ไปซึ่งทรัพย์สินค่าสมัครจากผู้เสียหายรวม 18 คน เพื่อประโยชน์ของจำเลยกับพวก โดยจำเลยกับพวกไม่ได้ส่งผู้เสียหายและคนอื่นๆ ไปทำงานที่ประเทศบาห์เรน ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4, 30, 82 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341, 343 และให้จำเลยคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายรวม 18 ราย เป็นเงิน 336,684 บาท

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

พ้องโจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 รวม 18 กระทั่ง จำคุกกระทัณฑ์ 6 เดือน รวมโทษทุกกระทัณฑ์แล้วจำคุก 9 ปี ให้จำเลยคืนเงินแก่ผู้เสียหายแต่ละคนตามจำนวนดังนี้ นางสาวเพียง วาพัดไทย 22,000 บาท นางวัลไล ต๊ะศิริ 21,700 บาท นายสุเมธ อาดำ 15,500 บาท นายวีรพงศ์อิสมาแอล 20,180 บาท นายสมศักดิ์ งามเจริญ 16,528 บาท นายวิเชียร วงศ์สายมาลี 3,110 บาท นายตอเลบ ยะไม 16,228 บาท นายสง่า อับดุลลอห์ 15,000 บาท นายราเชนทร์ มะลิวัลย์ 24,900 บาท อารีบี 20,180 บาท นายมุฮัมมัด หมดลิละ 16,228 บาท นายรอฮัม ไชยะ 20,180 บาท นายตอเย็บ ยะไม 15,000 บาท นายอนันต์ หมดรัง 20,180 บาท นางสาวอำพันธ์ ม่วงสีทอง 18,730 บาท นาง

คู่มือการดำเนินคดี

สมบัติ นาชะวี 16,630 บาท นายอารี มะหะหมัดยูซบ 16,730 บาท รวม 299,004 บาท คำขอให้จำเลยคืนเงินแก่นายซาฟิอ์ เกิดอยู่ ให้อยก นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาชั้นต้น

โจทก์และจำเลยฎีกา โดยอัยการสูงสุดรับรองให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบมาโดยจำเลยมิได้โต้แย้งเป็นอย่างอื่น ฟังได้ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้จัดหางานมิได้เป็นกรรมการหุ้นส่วนหรือผู้จัดการของผู้ได้รับอนุญาตจัดหางานซึ่งเป็นนิติบุคคล ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2536 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2536 ผู้เสียหายทั้งสิบแปดเสียเงินค่าสมัครไปทำงานที่ประเทศบาห์เรนแต่ไม่ได้ไป เพราะไม่มีงานตามที่สมัครไว้ ปัญหา วินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยในข้อแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนหรือไม่ พยานโจทก์มี นายสุเมธ อาดำ นางสาวเพียง วาพัดไทย และนายวิเชียร วงศ์สายมาลี เบิกความว่า จำเลยชักชวนให้ทำงานที่ประเทศบาห์เรน และนัดให้ไปคุยกันที่แฟลตโอมาและมีผู้เสียหายอีก 15 คน เบิกความว่าได้ทราบข่าวว่าจำเลยรับสมัครคนงานไปทำงานที่ประเทศบาห์เรน จึงได้ไปติดต่อกับจำเลยที่แฟลตโอมา ผู้เสียหายทุกคนได้เสียเงินให้จำเลยและนางศจี โคมุด เป็นค่าหัว ค่าแปลเอกสารและค่าทำใบขับขีสากลรายละ 8,000 บาท ถึง 25,000 บาท ฝ่ายจำเลยนำสืบว่า จำเลยทราบข่าวจากนายมูเราะห์ เอี่ยมสำอางค์ ว่ามีงานทำที่ประเทศบาห์เรน และพาจำเลยไปพบนางศจีที่แฟลตโอมาจำเลยเสียเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้นางศจี 20,500 บาท ผู้เสียหายและคนอื่นๆ ประมาณ 30 คน เมื่อรู้ข่าวได้ตามจำเลยไปสมัครด้วย เห็นว่า ผู้เสียหายทั้ง 18 คนต่างเบิกความยืนยันว่าได้สอบถามจำเลยเรื่องตำแหน่งงาน จำเลยว่ามีงานเลี้ยงไก่ ทำสวน ขับรถ เย็บผ้า และงานอื่นๆ อีกหลายตำแหน่ง พร้อมทั้งบอกอัตราเงินเดือนที่จะได้รับในแต่ละตำแหน่ง ผู้เสียหายบางคน เช่น นางสาวอำพันธ์ ม่วงสีทอง นายอาลี มะหะหมัดยูซบ ไม่มีหนังสือเดินทาง จำเลยก็พาไปทำหนังสือเดินทางให้จำเลยไปตามนางสาวเพียง วาพัดไทย ที่บ้านบอกว่ามีงานแม่บ้านเหลือ 2 ตำแหน่งให้รับวางเงินและบอกนางวัลไล ดิะศิริ ผู้เสียหายคนหนึ่งว่าไปแล้วไม่มีปัญหาอะไร หากไม่ไปจะคัดชื่อออกเอาคนอื่นใส่แทน ผู้เสียหายทุกคนไม่เคยรู้จักนางศจีมาก่อน ได้มอบเงินค่าใช้จ่ายให้จำเลยและนางศจีเพราะเชื่อถือจำเลย เมื่อนายรอสีม โห๊ะ และนายวิเชียร วงศ์สายมาลี ขอถอนเรื่องและขอเงินคืน จำเลยบอกกับนายรอสีมว่าอย่าถอนเลยอยากให้ไปเมื่อนายรอสีมบอกว่าได้ตรวจสอบไปที่บริษัท เค.เอส ที่จำเลยอ้างแล้ว บริษัทแจ้งว่าไม่มีงาน บริษัทไม่รู้เรื่อง จำเลยว่ามีปัญหากับบริษัท ส่งงานเข้าบริษัทนี้ไม่ได้ต้องย้ายบริษัทใหม่ ส่วนนายวิเชียร นั้นจำเลยกับนางศจีคืนเงินให้ 17,000 บาท ยังขาดอยู่อีก 3,110 บาท เหตุเพราะนายวิเชียรจะแจ้งความเมื่อจับจำเลยได้แล้ว ได้รับความจากนายสมศักดิ์ งามเจริญ และสิบตำรวจโทวิรัตน์ เพิ่มภาค ว่าได้วางแผนให้จำเลยโทรศัพท์ไปบอกนางศจีว่าหาผู้ที่จะไปทำงานต่างประเทศได้ให้มารับวางเงินเพื่อจะจับนางศจีด้วย แต่จำเลยกลับบอกนางศจีว่าจำเลยถูกจับแล้ว ทำให้นางศจีหลบหนี เป็นที่เห็นได้ว่า ถ้าจำเลยเป็นเพียงผู้สมัครไปทำงานต่างประเทศด้วยคนหนึ่งดังที่จำเลยนำสืบคงจะไม่ยืนยันเรื่องงานให้ผู้เสียหายหลงเชื่อติดตามให้ผู้เสียหายมาวางเงิน รับเป็นธุระพาผู้เสียหายบางคนไปทำหนังสือเดินทางและร่วมรับเงินจากผู้เสียหาย เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจวางแผนให้จำเลยโทรศัพท์ไปหานางศจีเพื่อจะจับกุม ซึ่งจะเป็นผลดีแก่จำเลยที่จะได้พิสูจน์ความจริงดังที่จำเลยอ้าง จำเลยกลับบอกให้นางศจีรู้ตัวและหลบหนี พฤติการณ์ต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ฟังได้ว่า จำเลยได้ร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหายด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จและได้รับเงินจากผู้เสียหายไปจริง ที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าในจำนวนผู้เสียหายทั้งสิบแปด จำเลยชักชวนเพียง 2 คน ส่วนผู้เสียหายนอกจากนั้นต่างไปสมัครงานกันเองและที่แฟลตโอมาอันเป็นสถานที่รับสมัครงานไม่ปรากฏลักษณะเป็น

สำนักงานที่ประกาศรับสมัครงานแก่ประชาชนทั่วไปพฤติการณ์ดังกล่าวยังไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนนั้นเห็นว่า การแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ไม่ได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงว่ามากหรือน้อยแต่ถือเอาเจตนาแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ และไม่จำเป็นที่จำเลยจะต้องกระทำการดังกล่าวด้วยตนเองมาตั้งแต่ต้นทุกครั้งเพียงแต่จำเลยแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่ผู้เสียหายบางคนแล้วมีการบอกกันต่อไปเป็นทอดๆ เมื่อผู้เสียหายคนหลังทราบข่าวและมาสอบถามจำเลย จำเลยได้ยืนยันแสดงข้อความอันเป็นเท็จนั้น และให้ผู้เสียหายไปติดต่อที่แพลตฟอร์มมาทุกครั้ง อันถือได้ว่าเป็นสำนักงานของจำเลยกับพวกแม้จะไม่มีประกาศรับสมัครงานปิดไว้ก็ตาม การกระทำของจำเลยจึงเป็นการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้ฟังขึ้น ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปตามฎีกาของโจทก์มีว่า จำเลยมีความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ยุติว่าจำเลยกับพวกมิได้เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้จัดหางาน มิได้เป็นกรรมการหุ้นส่วนหรือผู้จัดการของผู้ได้รับอนุญาตให้จัดหางานซึ่งเป็นนิติบุคคล ประกอบกับพ้องโจทก์ที่ได้บรรยายไว้ชัดแจ้งว่าจำเลยกับพวกรู้อยู่แล้วว่ายังไม่มีตำแหน่งงานหรืออัตรางานดังกล่าวในประเทศบาห์เรน ตามที่โฆษณาชักชวน แสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่มีเจตนาที่จะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายอย่างจริงจัง เป็นเพียงอุบายหลอกลวงอ้างเรื่องการจัดหางานเพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อมอบค่าบริการให้จำเลยเท่านั้นไม่ต่างกับการหลอกลวงโดยอ้างเหตุอื่นๆ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานนี้ ฎีกาโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น..."

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 343 วรรคแรก แต่ส่วนกำหนดโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้จำเลยคืนหรือใช้เงินแก่นายชาพีอี เกิดอยู่ จำนวน 20,000 บาทนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5811/2540

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์

ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกแตรเวลเทรดกับพวก จำเลย

อาญา ความผิดหลายกรรมต่างกรรม ฉ้อโกง (มาตรา 91,343)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ (มาตรา 4, 30 วรรคหนึ่ง, 82)

ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน และความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตสามารถกระทำความผิดต่อเนื่องในคราวเดียวกัน

จำเลยกับพวกร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานทั่วไปด้วยการเรียกและรับเงินค่าบริการเป็นการตอบแทนจากคนหางานโดยมิได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลางก่อนจะไปหลอกลวงประชาชนรวมทั้งผู้เสียหายให้ไปสมัครงานกับจำเลยและพวก การกระทำความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นความผิดต่อ พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4, 30 วรรคหนึ่ง และ 82 สำเร็จแล้วกระหนาบหนึ่ง ส่วนที่จำเลยกับพวกไปหลอกลวงบรรดาประชาชนรวมทั้งผู้เสียหายผู้ซึ่งประสงค์จะเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศให้ไปสมัครงานกับจำเลยและพวกด้วยการแสดงข้อ

คู่มือการดำเนินคดี

ความอันเป็นเท็จว่าจำเลยและพวกสามารถจัดส่งคนหางานรวมทั้งผู้เสียหายไปทำงานยังต่างประเทศในตำแหน่งงานและอัตราค่าจ้างตามที่คนหางานและผู้เสียหายต้องการได้ทั้งที่ความจริงแล้วจำเลยและพวกไม่สามารถที่จะจัดส่งบรรดาคนหางานและผู้เสียหายไปทำงานยังต่างประเทศได้ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายและประชาชนซึ่งเป็นคนหางานหลงเชื่อว่าข้อความเท็จที่จำเลยและพวกหลอกลวงเป็นความจริง ต่างพากันมอบเงินค่าบริการจัดหางานเป็นการตอบแทนให้แก่จำเลยและพวก การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตาม ป.อ. มาตรา 343 วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา 83 สำเร็จแยกต่างหากจากความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกกระทงหนึ่ง

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341, 343 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4, 30, 82 และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนหรือใช้เงิน 559,000 บาท แก่ผู้เสียหาย

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 343 วรรคแรก, 83 และ 91 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4, 30 (ที่กฎหมายตรา 30 วรรคหนึ่ง), 82 ฐานฉ้อโกงประชาชนปรับจำเลยที่ 1 เป็นเงิน 10,000 บาท จำเลยที่ 2 จำคุก 6 ปี ฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ปรับจำเลยที่ 1 เป็นเงิน 60,000 บาท จำเลยที่ 2 จำคุก 3 ปี รวมปรับจำเลยที่ 1 เป็นเงิน 70,000 บาท จำเลยที่ 2 จำคุก 9 ปี ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนหรือใช้เงิน 559,000 บาท แก่ผู้เสียหาย หากจำเลยที่ 1 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ฐานฉ้อโกงประชาชนจำคุกจำเลยที่ 2 มีกำหนด 4 ปี เมื่อรวมกับความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตแล้ว คงจำคุกจำเลยที่ 2 มีกำหนด 7 ปี หากจำเลยที่ 1 ไม่ชำระค่าปรับ ให้ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาสั่งรับฎีกาข้อ 2.3 ซึ่งเป็นฎีกาปัญหาข้อกฎหมาย ส่วนฎีกาข้ออื่นเป็นฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนกับความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตจำเลยทั้งสองกับพวกสามารถกระทำความผิดต่อเนื่องในคราวเดียวกันได้กล่าวคือ การที่จำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานทั่วไปด้วยการเรียกและรับเงินค่าบริการเป็นการตอบแทนจากคนหางาน โดยจำเลยทั้งสองกับพวกมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลางก่อนที่จำเลยทั้งสองกับพวกจะไปหลอกลวงประชาชน รวมทั้งผู้เสียหายทั้งหกให้ไปสมัครงานกับจำเลยทั้งสองและพวก การกระทำของจำเลยทั้งสองกับพวกมีความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2528 มาตรา 4, 30 วรรคหนึ่ง และ 82 สำเร็จแล้วกระทงหนึ่ง ส่วนการที่จำเลยทั้งสองกับพวกไปหลอกลวงบรรดาประชาชนรวมทั้งผู้เสียหายทั้งหกผู้ซึ่ง

ประสงค์จะเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศให้ไปสมัครงานกับจำเลยทั้งสองและพวกด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าจำเลยทั้งสองและพวกสามารถจัดส่งคนหางานรวมทั้งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานยังต่างประเทศในตำแหน่งงานและอัตราค่าจ้างตามที่คนหางานและผู้เสียหายทั้งหกต้องการได้ ทั้งที่ความจริงแล้วจำเลยทั้งสองและพวกไม่สามารถที่จะจัดส่งบรรดาคนหางานและผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานยังต่างประเทศได้ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งหกและประชาชนซึ่งเป็นคนหางานหลงเชื่อว่าข้อความเท็จที่จำเลยทั้งสองและพวกหลอกลวงเป็นความจริง ต่างพากันมอบเงินค่าบริการจัดหางานเป็นการตอบแทนให้แก่จำเลยทั้งสองและพวก การกระทำของจำเลยทั้งสองและพวกดังกล่าวย่อมเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา 83 สำเร็จแยกต่างหากจากความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกกระทงหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์เรียงกระทงลงโทษจำเลยทั้งสองนั้นชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3046/2540

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์

นายณัฐพงศ์ กัณทะชา กับพวก จำเลย

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง (มาตรา 158)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ (มาตรา 8)

ตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจัดหางานให้คนหางานทำงานในประเทศ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน มาตราดังกล่าวมิได้บัญญัติถึงรายละเอียดที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดจะต้องรับเงินจากใคร นำไปให้ใครเป็นจำนวนเงินเท่าใด เป็นองค์ประกอบแห่งความผิดไว้ด้วย ดังนั้น โจทก์จึงไม่จำเป็นต้องบรรยายข้อเท็จจริงดังกล่าว เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องไว้โดยแจ้งชัดแล้วว่าตามวันเวลาเกิดเหตุจำเลยทั้งสองร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานหรือลูกจ้างให้นายจ้างทำงานในประเทศโดยจำเลยทั้งสองได้รับเงินค่าตอบแทนจากคนหางานและตั้งสำนักงานจัดหางาน โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจัดหางานจากนายทะเบียนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายฟ้องโจทก์ก็ครบองค์ประกอบแห่งความผิดตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ มาตรา 8 วรรคหนึ่งแล้ว ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ตาม ป.วิอ. มาตรา 158

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 92 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 2, 8, 73 พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 6 เพิ่มโทษจำเลยที่ 1 ตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ และจำเลยที่ 1 รับว่าเคยต้องโทษและพ้นโทษจริงตามฟ้อง

คู่มือการดำเนินคดี

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 92 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 2, 8 (ที่ถูกลบเป็นมาตรา 8 วรรคหนึ่ง), 73 พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 มาตรา 6 เพิ่มโทษจำคุกจำเลยที่ 1 หนึ่งในสาม ฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก 1 ปี 4 เดือน ฐานใช้ชื่อบริษัท ปรับ 12,000 บาท และปรับอีกวันละ 100 บาท จนกว่าจะเลิกใช้ ส่วนจำเลยที่ 2 ลงโทษฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตปรับ 6,000 บาท ฐานใช้ชื่อบริษัทปรับ 2,000 บาท และปรับอีกวันละ 100 บาท จนกว่าจะเลิกใช้ จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 กึ่งหนึ่ง คงลงโทษจำเลยที่ 1 ฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก 8 เดือน ฐานใช้ชื่อบริษัทปรับ 6,000 บาท และปรับอีกวันละ 50 บาท จนกว่าจะเลิกใช้ ส่วนจำเลยที่ 2 ลงโทษฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตปรับ 3,000 บาท ฐานใช้ชื่อบริษัท ปรับ 1,000 บาท และปรับอีกวันละ 50 บาท จนกว่าจะเลิกใช้ ไม่ชำระค่าปรับจัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30

จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ขอให้รื้อการลงโทษ

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยที่ 1 ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ปัญหาข้อกฎหมายที่จำเลยที่ 1 ฎีกาฟ้องโจทก์ที่เกี่ยวกับความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไม่สมบูรณ์เพราะโจทก์มิได้ระบุจำเลยที่ 1 ได้รับเงินค่าตอบแทนจากคนหางานหรือลูกจ้างคนใด หรือใครเป็นเงินจำนวนเท่าใด และจำเลยที่ 1 มอบเงินค่าตอบแทนให้แก่นายจ้างคนใด หรือใคร เป็นเงินจำนวนเท่าใด จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 158 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดจัดหางานให้คนหางานทำงานในประเทศ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน กฎหมายมาตราดังกล่าวมิได้บัญญัติถึงรายละเอียดที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดจะต้องรับเงินจากใคร นำไปให้ใครเป็นจำนวนเงินเท่าใด เป็นองค์ประกอบแห่งความผิดไว้ด้วย ดังนั้นโจทก์จึงไม่จำเป็นต้องบรรยายข้อเท็จจริงตามที่จำเลยที่ 1 ยกขึ้นเป็นข้อฎีกาไว้ในฟ้องด้วย เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องไว้โดยแจ้งชัดแล้วว่า ตามวันเวลาเกิดเหตุจำเลยทั้งสองร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานหรือลูกจ้างให้แก่นายจ้างทำงานในประเทศโดยจำเลยทั้งสองได้รับเงินค่าตอบแทนจากคนหางาน และตั้งสำนักงานจัดหางาน โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจัดหางานจากนายทะเบียนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายฟ้องโจทก์ก็ครบองค์ประกอบแห่งความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 8 วรรคหนึ่งแล้ว ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 หากใช้เป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ดังที่จำเลยที่ 1 ฎีกา ไม่ฎีกาของจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง (มาตรา 158 (5))

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ มาตรา 30

ความผิดตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน มาตรา 30 วรรคหนึ่งนั้น ผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะจัดหางานให้คนหางานเพื่อทำงานในต่างประเทศ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยได้หลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกว่า จำเลยสามารถจัดส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น โดยจะได้รับค่าจ้างคนละ 40,000 บาทต่อเดือน ซึ่งผู้เสียหายทั้งหกต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าบริการให้จำเลยซึ่งเป็นความจริง เพราะความจริงแล้วจำเลยไม่สามารถส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานได้ คำบรรยายฟ้องดังกล่าวแสดงว่าจำเลยไม่มีเจตนาจัดหางานให้ คงมีแต่เจตนาหลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกเพื่อที่จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายและค่าบริการเท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตามที่โจทก์ฟ้องแม้จำเลยให้การรับสารภาพก็ไม่อาจลงโทษได้

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2536 ทั้งเวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกันจำเลยกับพวกอีกหนึ่งคนยังไม่ได้ตัวมาฟ้องร่วมกันกระทำผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ จำเลยกับพวกดังกล่าวร่วมกันจัดหางานให้แก่คนหางานทั่วไป รวมทั้งนายประจักษ์ รักษาเคน ผู้เสียหายที่ 1 นายทองสุข ดวงมัน ผู้เสียหายที่ 2 นายสงวน แสงสุวรรณดี ผู้เสียหายที่ 3 นายสมจิตรหรือสมจิตร อันฤทธิ์ ผู้เสียหายที่ 4 นายสุข สีสาย ผู้เสียหายที่ 5 และนายประสิทธิ์ ดรลา ผู้เสียหายที่ 6 ซึ่งประสงค์จะทำงานในต่างประเทศกับนายจ้างในต่างประเทศ โดยจำเลยกับพวกเรียกและรับเงินค่าบริการเป็นการตอบแทนในการจัดหางานและค่าใช้จ่ายในการจัดหางานจากคนหางานทั่วไปและผู้เสียหายทั้งหก อันเป็นการจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ โดยจำเลยกับพวกมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลางและจำเลยกับพวกดังกล่าวโดยมีเจตนาทุจริตร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกดังกล่าวด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จและปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกผู้เสียหายทั้งหกให้แจ้ง โดยจำเลยกับพวกได้หลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกว่า จำเลยกับพวกได้รับใบอนุญาตจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยสามารถจัดส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น โดยจะได้รับค่าจ้างคนละ 40,000 บาทต่อเดือน ซึ่งผู้เสียหายทั้งหกจะต้องเสียเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการจัดหางานให้แก่จำเลยกับพวกเป็นเงินคนละ 250,000 บาท อันเป็นความจริง ซึ่งความจริงแล้วจำเลยกับพวกไม่เคยได้รับใบอนุญาตจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง และจำเลยกับพวกไม่สามารถส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นได้ โดยการหลอกลวงของจำเลยกับพวกดังกล่าว ทำให้ผู้เสียหายทั้งหกหลงเชื่อว่าเป็นความจริงจึงต่างไปสมัครงานเพื่อจะไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น และผู้เสียหายทั้งหกต่างชำระเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการจัดหางานเป็นจำนวนเงินคนละ 250,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,500,000 บาท ให้แก่จำเลยกับพวกตามที่ถูกหลอกลวง เหตุทั้งหมดเกิดขึ้นที่แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 83, 91 และพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4, 30, 82 ให้จำเลยคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายทั้งหกคนละ 250,000 บาท รวมเป็นเงิน 1,500,000 บาท

ระหว่างพิจารณานายประจักษ์ รักษาเคน ผู้เสียหายที่ 4 นายทองสุข ดวงมัน ผู้เสียหายที่ 2 นายสมจิตรหรือสมจิตร อันฤทธิ์ ผู้เสียหายที่ 4 นายสุข สีสาย ผู้เสียหายที่ 5 และนายประสิทธิ์ ตรีลา ผู้เสียหายที่ 6 ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมเฉพาะข้าหาข้อไต่ถามโดยให้เรียกผู้เสียหายที่ 1 ที่ 2 ที่ 4 ที่ 5 และที่ 6 ว่าโจทก์ร่วมที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ที่ 5 ตามลำดับ

จำเลยให้การรับสารภาพเฉพาะข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน ส่วนข้อหาข้อไต่ถามผู้เสียหายทั้งหกข้อตอนคำร้องทุกข์ ศาลชั้นต้นอนุญาตและมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะข้อหานี้ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 (ที่ถูกมาตรา 30 วรรคหนึ่ง), 82 ให้ลงโทษจำคุก 3 ปี จำเลยให้การรับสารภาพ มีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยมีกำหนด 1 ปี 6 เดือน และให้จำเลยคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายทั้งหกคน คนละ 250,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,500,000 บาท

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำขอของโจทก์ที่ขอให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแก่โจทก์ร่วมทั้งหก (ที่ถูกผู้เสียหายทั้งหก) รวมเป็นเงินจำนวน 1,500,000 บาท นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ที่จำเลยฎีกาว่า ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์แสดงว่าจำเลยมีเจตนาฉ้อโกงผู้เสียหายทั้งหก โดยไม่มีเจตนาจัดงานให้ผู้เสียหายทั้งหกแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 ดังฟ้องของโจทก์ เพราะขาดองค์ประกอบอันจะเป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าว นั้น เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยจำเลยจึงยกขึ้นฎีกาได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง นั้น ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาที่จะจัดงานให้คนหางานเพื่อทำงานในต่างประเทศ แต่ตามฟ้องคดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องมีใจความว่าจำเลยได้หลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกว่า จำเลยสามารถจัดส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นโดยจะได้รับค่าจ้างคนละ 40,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งผู้เสียหายทั้งหกจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าบริการให้จำเลยซึ่งเป็นความเท็จ เพราะความจริงแล้วจำเลยไม่สามารถส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นได้ จากคำบรรยายฟ้องดังกล่าวแสดงว่าจำเลยมิได้มีเจตนาจัดงานให้แก่ผู้เสียหายทั้งหกคงมีแต่เจตนาหลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกเพื่อที่จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายและค่าบริการจากผู้เสียหายทั้งหกเท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดงานโดยมิได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ตามที่โจทก์ฟ้อง แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพก็ไม่อาจลงโทษจำเลยได้ ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง (มาตรา 158 (5))

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ (มาตรา 30, 82)

โจทก์ฟ้องจำเลยข้อหาฉ้อโกงว่าจำเลยหลอกลวงผู้เสียหายว่า จำเลยสามารถจัดส่งผู้เสียหายไปทำงานยังต่างประเทศได้อันเป็นเท็จ ทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและมอบเงินค่าบริการแก่จำเลยไป และฟ้องอีกข้อหาหนึ่งว่าจำเลยกระทำความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ฟ้องของโจทก์ไม่มีข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่มีเจตนาประกอบธุรกิจจัดหางาน การกระทำของจำเลยตามฟ้องจึงเป็นความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษารวมกันโดยเรียกจำเลยตามลำดับสำนวนว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2

โจทก์ทั้งสองสำนวนฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสอง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 และขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนหรือใช้เงิน จำนวน 80,000 บาท แก่ผู้เสียหายทั้งสิ้น

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341, 83 และพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง ให้เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 ฐานฉ้อโกง จำคุกคนละ 1 ปี ฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุกคนละ 3 ปี รวมจำคุกคนละ 4 ปี และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายคนละ 20,000 บาท

จำเลยทั้งสองสำนวนอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์ในข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 คงจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ 1 ปี นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ทั้งสองสำนวนฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาโจทก์ว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ พิเคราะห์แล้วตามฟ้องโจทก์ทั้งสองสำนวนบรรยายถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดทั้งสองฐานแยกกันมา โดยฐานฉ้อโกง โจทก์บรรยายในข้อ ก. ว่า จำเลยทั้งสองกับพวกได้บังอาจร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสิ้นไปทำงานยังประเทศสิงคโปร์ได้อันเป็นเท็จ ความจริงแล้วจำเลยทั้งสองกับพวกไม่สามารถจัดส่งผู้เสียหายทั้งสิ้นไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ได้ จำเลยทั้งสองกับพวกแสดงข้อความอันเป็นเท็จดังกล่าวเพื่อหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสิ้นให้มอบเงินค่าติดต่อจัดหางาน ค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่นๆ แก่จำเลยทั้งสองกับพวก และโดยการหลอกลวงของจำเลยทั้งสองกับพวกเป็นเหตุให้

ผู้เสียหายทั้งสองเชื่อว่าจะสามารถจัดหางานให้ผู้เสียหายทั้งสองในประเทศสิงคโปร์ได้ ผู้เสียหายทั้งสองจึงมอบเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจำนวนคนละ 20,000 บาทให้แก่จำเลยทั้งสองกับพวกไป และฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตโจทก์บรรยายฟ้องข้อ ข. ว่า จำเลยทั้งสองกับพวกบังอาจร่วมกัน ประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ และจำเลยทั้งสองกับพวกได้ร่วมกันจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายทั้งสอง ซึ่งเป็นคนหางานเพื่อไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ โดยจำเลยทั้งสองกับพวกเรียก และรับค่าบริการเป็นเงินตอบแทนจากผู้เสียหายทั้งสองคนละ 20,000 บาทโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง เห็นว่าตามคำบรรยายฟ้องโจทก์ข้อ ก. แม้จะมีข้อความว่าจำเลยทั้งสองกับพวกไม่สามารถจัดให้ผู้เสียหายทั้งสองได้ทำงานในต่างประเทศตามที่จำเลยทั้งสองกับพวกกล่าวอ้างแต่ก็ไม่มีข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยทั้งสองกับพวกไม่มีเจตนาประกอบธุรกิจจัดหางานตามที่บรรยายไว้ในข้อ ข. การกระทำของจำเลยทั้งสองตามฟ้องจึงเป็นความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้องโจทก์ในข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษาโจทก์ฟังขึ้น

อนึ่ง คดีนี้หลังจากศาลอุทธรณ์ภาค 1 มีคำพิพากษาแล้ว จำเลยทั้งสองยื่นฎีกาในข้อหาร่วมกันฉ้อโกง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาเนื่องจากคดีต้องห้าม ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จำเลยที่ 2 ได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับฎีกาคดีข้อหาร่วมกันฉ้อโกงอยู่ในระหว่างอุทธรณ์คำสั่ง ต่อมาวันที่ 25 พฤษภาคม 2537 โจทก์ยื่นคำแถลงว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายทั้งสองซึ่งขอลงคำร้องทุกข์ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อผู้เสียหายทั้งสองลงคำร้องทุกข์สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2)”

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง มาตรา 82 จำคุกคนละ 3 ปี ปรับคนละ 60,000 บาท ปรากฏตามคำแถลงของโจทก์ว่า ผู้เสียหายทั้งสองได้รับเงินคืนจนเป็นที่พอใจแล้วและผู้เสียหายทั้งสองได้ถอนคำร้องทุกข์ในข้อหาฉ้อโกง จึงเป็นกรณีที่จำเลยทั้งสองรู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้นอันเป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้จำเลยทั้งสองคนละหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 จำคุกคนละ 2 ปี ปรับคนละ 40,000 บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองเคยรับโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นสมควรให้ออกาสจำเลยทั้งสองกลับตัวเป็นพลเมืองดีโดยการรอกการลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองให้มีกำหนดคนละ 2 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 คำขออื่นให้ยก และให้จำหน่ายคดีสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6196/2534

พนักงานอัยการประจำศาล จังหวัดสิดัว โจทก์
นายพุ่ม นุชนท กับพวก โจทก์ร่วม
นางประโยชน์ ชัยลอม จำเลย

อาญา ฉ้อโกง (มาตรา 341)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ จัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 30, 82 วรรคแรก)

คู่มือการดำเนินคดี

โจทก์บรรยายฟ้องในฐานความผิดฉ้อโกงมีใจความว่าจำเลยกับพวกรับสมัครคนหางานเพื่อส่งไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน หากบุคคลใดต้องการไปทำงาน และเมื่อเสียค่าบริการให้แก่จำเลยกับพวกแล้ว จำเลยกับพวกจะส่งบุคคลนั้นไปทำงานยังประเทศไต้หวันตามที่ต้องการซึ่งเป็นความเท็จ ความจริงจำเลยกับพวกมิได้รับอนุญาตให้จัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จำเลยกับพวกไม่มีความสามารถจัดส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน และไม่มีเจตนาที่จะส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศไต้หวันดังที่จำเลยกับพวกกล่าวอ้าง เช่นนี้คำฟ้องของโจทก์ได้ความโดยชัดแจ้งว่าจำเลยมิได้มีเจตนาจัดหางานให้แก่โจทก์ร่วมกับผู้เสียหาย จำเลยหลอกลวงโจทก์ร่วมและผู้เสียหายว่าจะส่งโจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศไต้หวันก็เพื่อที่จะได้รับเงินค่าบริการจากโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายเท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 มาตรา 30 วรรคแรก

จำเลยเป็นผู้ชักชวนโจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศไต้หวันโดยอ้างว่าเคยส่งคนไปทำงานมาแล้ว และเรียกค่าบริการจากโจทก์ร่วมและผู้เสียหาย จำเลยรับเงินจากโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายไปแล้ว ไม่ดำเนินการให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหายได้เดินทางไปทำงานตามที่จำเลยพูดรับรองไว้ ทั้งไม่ยอมคืนเงินให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยร่วมหลอกลวงโจทก์ร่วมและผู้เสียหายโดยไม่มีเจตนาที่จะจัดหางานให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายการกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา 341

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 343, 83 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 และให้จำเลยคืนหรือใช้เงินจำนวน 477,000 บาท แก่ผู้เสียหายทั้ง 22 คน

ผู้เสียหาย 21 คน ตามบัญชีรายชื่อท้ายฟ้องเว้นแต่นายหล่อ มูลขุนทด ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคแรก, 82 ให้เรียกกระทรวงลงโทษความผิดฐานฉ้อโกง จำคุก 6 เดือน ฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่รับอนุญาตจำคุก 3 ปี รวมจำคุก 3 ปี 6 เดือน ให้จำเลยคืนหรือใช้เงินจำนวน 477,000 บาท แก่ผู้เสียหายทั้ง 22 คนด้วย ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก

โจทก์ร่วมและจำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วมสำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 และความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 เสียด้วย นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์และโจทก์ร่วมฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ที่โจทก์ฎีกาว่า การที่จำเลยไปชักชวนให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปทำงานต่างประเทศจำเลยได้ร่วมกับนายบุญยงรับเงินไว้ เป็นฐานะจัดหาพาหนะให้คนงานไปพบนายบุญยงค์ที่กรุงเทพมหานคร ฟังได้ว่าจำเลยกับนายบุญยงค์จัดหางานให้แก่โจทก์ร่วมกับผู้เสียหายแล้ว จำเลยจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางานตามฟ้องโจทก์นั้น เห็นว่า การที่จะเป็นความผิดตาม

พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคแรก นั้น ผู้กระทำความผิดจะเจตนาที่จะจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ แต่ผู้กระทำไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง กรณีของคดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องในฐานความผิดฉ้อโกงมีใจความว่าจำเลยกับพวกรับสมัครคนหางานเพื่อส่งไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน หากบุคคลใดต้องการไปทำงาน และเมื่อเสียค่าบริการให้แก่จำเลยกับพวกแล้วจำเลยกับพวกจะส่งบุคคลนั้นไปทำงานยังประเทศไต้หวันตามที่ต้องการซึ่งเป็นความจริงจริงจำเลยกับพวกมิได้รับอนุญาตให้จัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จำเลยกับพวกไม่มีความสามารถจัดส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน และไม่มีเจตนาที่จะส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศไต้หวันดังที่จำเลยกับพวกกล่าวอ้าง เช่นนี้คำฟ้องของโจทก์ได้ความโดยชัดแจ้งว่าจำเลยมิได้มีเจตนาจัดหางานให้แก่โจทก์ร่วมกับผู้เสียหาย จำเลยหลอกลวงโจทก์ร่วมและผู้เสียหายว่าจะส่งโจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศไต้หวันก็เพื่อที่จะได้รับเงินค่าบริการจากโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายเท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ที่โจทก์อ้างว่าการที่โจทก์บรรยายฟ้องดังกล่าวมาข้างต้นเพื่อให้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงอีกกระทงหนึ่งเท่านั้นฟังไม่ขึ้น ปัญหาต่อไปที่จะต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์และโจทก์ร่วมมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ร่วมและผู้เสียหายเบิกความมีเหตุผลสอดคล้องต้องกัน โจทก์ร่วมและผู้เสียหายรู้จักจำเลยและนายบุญยงค์สามีจำเลยมาก่อนเพราะอยู่หมู่บ้านเดียวกัน ไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน จึงไม่มีเหตุระแวงสงสัยว่าจะเบิกความปรักปรำจำเลยเชื่อได้ว่าโจทก์ร่วมและผู้เสียหายได้เบิกความไปตามความจริง ข้อเท็จจริงจากคำเบิกความของโจทก์ร่วมและผู้เสียหายรับฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้ไปชักชวนโจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศไต้หวันโดยอ้างว่าเคยส่งคนไปทำงานมาแล้ว และเรียกค่าบริการจากโจทก์ร่วมและผู้เสียหาย เมื่อถึงวันนัดชำระเงินค่าบริการที่บ้านของจำเลย จำเลยและนายบุญยงค์สามีอยู่ที่บ้านช่วยกันรับเงินค่าบริการและทำบัญชีรายชื่อคนงานไว้ นายบุญยงค์รับช่วยทำพาสปอร์ตให้โจทก์ร่วมบางคน และรับพาสปอร์ตจากโจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปเพื่อนำไปให้บริษัทสหบูรพา จำกัด ติดต่อขอออกวีซ่าให้ จำเลยเป็นผู้นำหมายโจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปพบนายบุญยงค์ที่กรุงเทพมหานครเพื่อเตรียมตัวเดินทางไปประเทศไต้หวันหลายครั้ง เป็นผู้จัดหายานพาหนะพาโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายไปส่งที่กรุงเทพมหานครเพื่อเดินทางไปทำงานและจัดที่พักให้จำเลยกับนายบุญยงค์ร่วมกันบอกเล่าการเดินทาง จำเลยเป็นผู้ประสานงานระหว่างโจทก์ร่วมและผู้เสียหายกับนายบุญยงค์ในการที่นายบุญยงค์จะให้โจทก์ร่วมกับผู้เสียหายเดินทางไปประเทศไต้หวันในวันเวลาใดเมื่อบริษัทสหบูรพา จำกัด ขอออกวีซ่าให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหายไม่ได้ และได้คืนเงินค่าขอออกวีซ่าให้นายบุญยงค์นายบุญยงค์ได้เงินแล้วหลบหนีไปไม่นำเงินมาคืนให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหาย จำเลยได้ตกลงว่าจะจ่ายเงินคืนให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายคนละ 17,000 บาท แต่จำเลยก็ไม่คืนให้ตามข้อตกลง พฤติการณ์ที่จำเลยกับนายบุญยงค์รับเงินจากโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายไปแล้วไม่ดำเนินการให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหายได้เดินทางไปทำงานตามที่จำเลยกับนายบุญยงค์พูดรับรองไว้ ทั้งไม่ยอมคืนเงินให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยร่วมหลอกลวงโจทก์ร่วมและผู้เสียหายโดยไม่มีเจตนาที่จะจัดหางานให้แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยว่า หลังจากที่จำเลยและนายบุญยงค์รับเงินค่าบริการจัดหางานจากโจทก์ร่วมและผู้เสียหาย นายบุญยงค์ได้ดำเนินการจัดทำวีซ่าให้แก่โจทก์ร่วมกับผู้เสียหายอันเป็นขั้นตอนในการที่จะให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหายได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน

หวันแล้ว แม้จำเลยและนายบุญยงค์จะมีได้เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ แต่จำเลยและนายบุญยงค์อาจสามารถจัดหางานให้โจทก์ร่วมและผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศไต้หวันโดยวิธีอื่นได้เพราะได้ความว่านายบุญยงค์เคยจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศมาแล้วก่อนเกิดเหตุ การกระทำของจำเลยกับนายบุญยงค์ไม่ใช่เป็นการหลอกลวงไม่มีความผิดฐานฉ้อโกงนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์และโจทก์ร่วมข้อนี้ฟังขึ้น”

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 83 จำคุก 6 เดือน ให้จำเลยคืนหรือใช้เงิน 477,000 บาท แก่โจทก์ร่วมและผู้เสียหายด้วย นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1

หมายเหตุ การที่ศาลรับฟ้องของโจทก์ข้อหาความผิดฐานฉ้อโกง และความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2548 มาตรา 8, 73 หรือ มาตรา 30, 82 นั้น เนื่องจากฟ้องโจทก์ได้บรรยายการกระทำที่อ้างว่าจำเลยกระทำผิดเห็นชัดว่า กรณีเป็นความผิดฐานฉ้อโกงและเป็นความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย (ดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 348/2532) แต่ถ้าในชั้นรับฟ้องฟ้องของโจทก์บรรยายเห็นได้ชัดว่า การกระทำของจำเลยนั้นเป็นความผิดฐานฉ้อโกงแล้วก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตได้เลย เช่น คำฟ้องโจทก์ได้ความโดยชัดแจ้งว่าจำเลยมิได้มีเจตนาจัดหางานให้ผู้เสียหายเช่นนี้ ต้องถือว่าฟ้องโจทก์ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ศาลจะสั่งให้แก้ฟ้องให้ถูกต้อง หรือยกฟ้อง หรือไม่ประทับฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 161 ได้ ถ้ารับฟ้องมา จำเลยไม่ให้การปฏิเสธแต่ให้การรับสารภาพ จะถือว่าจำเลยให้การรับสารภาพความผิดตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยโดยเห็นว่าจำเลยกระทำผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา 185 วรรคสอง ไม่ได้ หรือศาลจะสอบจำเลยว่าให้การรับสารภาพตามฟ้องโจทก์ในความผิดฐานใดฐานหนึ่งที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษ แล้วพิพากษาลงโทษจำเลยก็ได้ ถือว่าเป็นกรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ป.วิ.อ.มาตรา 15 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 27, 243 (1)) เนื่องจากฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมายตั้งแต่ต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 879/2534

พนักงานอัยการประจำศาล จังหวัดภูเก็ต โจทก์
นายหัส เกรียงภูเขียว หรือเกียงภูเขียว จำเลย

วิธีพิจารณาความอาญา บรรยายฟ้อง (มาตรา 158 (5))

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน มาตรา 30, 82

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยหลอกลวงผู้เสียหายว่าจำเลยสามารถจัดหาคนไปทำงานในประเทศสิงคโปร์ได้ มีงานให้ทำจำนวนมาก รายได้และสวัสดิการดี หากประสงค์จะไปทำงานจะต้องเสียค่าบริการแก่จำเลยคนละ 15,000 บาท ซึ่งเป็นความเท็จ เพราะความจริงแล้วจำเลยไม่สามารถจัดหางานให้แก่คนงานในต่างประเทศได้ ทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าเป็นความจริง จึงมอบเงินให้จำเลยไป และจำเลยไม่สามารถจัดหางานให้ผู้เสียหายทำได้ เป็นคำฟ้องที่แสดงว่าจำเลยไม่ประสงค์จะจัดหางานให้ผู้เสียหาย เพียงแต่อ้างการประกอบธุรกิจจัดหางานมาเป็นข้อหลอกลวงเพื่อให้ได้เงินค่าบริการจากผู้เสียหาย ไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

คู่มือการดำเนินคดี

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 91 ให้จำเลยคืนเงินจำนวน 15,000 บาท แก่ผู้เสียหาย

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 ฐานจัดหาคนงานไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตลงโทษจำคุก 3 ปี ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “เห็นว่าการที่โจทก์บรรยายฟ้องในความผิดฐานฉ้อโกงว่า จำเลยหลอกลวงผู้เสียหายว่าจำเลยสามารถจัดหาคนไปทำงานในประเทศสิงคโปร์ได้ มีงานให้ทำเป็นจำนวนมาก รายได้และสวัสดิการดี และต้องการคนงานไทยเป็นจำนวนมาก หากประสงค์จะไปทำงานจะต้องเสียค่าบริการแก่จำเลยคนละ 15,000 บาท ซึ่งเป็นความเท็จ เพราะความจริงแล้วจำเลยไม่สามารถจัดหางานให้แก่คนงานในต่างประเทศได้ โดยมีเจตนาฉ้อโกงทรัพย์ของผู้เสียหายไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าเป็นความจริง จึงมอบเงินให้จำเลยไป แล้วจำเลยนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตนและไม่สามารถจัดหางานให้ผู้เสียหายทำได้นั้น แสดงว่าจำเลยไม่ประสงค์จะจัดหางานให้ผู้เสียหาย จำเลยเพียงแต่อ้างการประกอบธุรกิจจัดหางานมาเป็นข้อหลอกลวงเพื่อให้ได้เงินค่าบริการจากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์ดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวศาลก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองและไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยต่อไป”

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องข้อหาความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เสียด้วย นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

มาตรา 343 ฉ้อโกงประชาชน

811/2534 สามีจำเลยได้ประกาศชักชวนหลอกลวงประชาชนในหมู่บ้านว่าสามารถจัดหางานให้ไปทำที่ประเทศสิงคโปร์ได้ เมื่อผู้เสียหายมอบเงินให้สามีจำเลยจำเลยก็นั่งอยู่ด้วย สามีจำเลยรับเงินจากผู้เสียหายแล้วส่งให้จำเลย จำเลยรับเงินไว้และพูดว่าหากไม่ได้ไปจะคืนเงินให้ แสดงว่าจำเลยรู้ว่าความจริงสามีจำเลยไม่สามารถพาพวกผู้เสียหายไปทำงานต่างประเทศได้ การที่จำเลยรับเงินและพูดดังกล่าวจึงเป็นการพยุยงสนับสนุนให้พวกผู้เสียหายเชื่อในคำชักชวนของสามีจำเลยยิ่งขึ้น อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะที่สามีจำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน จึงมีความผิดฐานสนับสนุนการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

อาญา ความผิดกรรมเดียว (มาตรา 90)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ มาตรา 30

การที่นายสิงห์พวงของจำเลยเข้าไปหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสี่ขณะอยู่ในร้านค้าของนายสว่างในครัวเดียวกัน เป็นกรณีที่จำเลยร่วมกับพวกหลอกลวงผู้เสียหายครัวเดียวกัน การกระทำของจำเลยเป็นความผิดกระทงเดียว

โจทก์บรรยายฟ้องในความผิดฐานฉ้อโกง มีใจความว่าจำเลยกับพวกทำอุบายร่วมกันจัดตั้งสำนักจัดหางานขึ้น ชื่อบริษัทเซเลงค์ หรือ เซลางค์ จำกัด ดำเนินธุรกิจติดต่อ และจัดหางานเพื่อส่งไปทำงานต่างประเทศโดยเฉพาะ ความจริงแล้วจำเลยกับพวกมิได้จัดตั้งบริษัทดังกล่าวขึ้น และไม่เคยติดต่อกันในต่างประเทศเพื่อจัดส่งคนงานไปทำงานแต่อย่างใด จำเลยกับพวกเพียงกล่าวอ้างขึ้นหลอกประชาชนเท่านั้น เช่นนี้คำฟ้องของโจทก์ได้ความโดยชัดแจ้งว่า จำเลยมิได้มีเจตนาจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายทั้งสี่ จำเลยกับพวกกล่าวอ้างการจัดตั้งบริษัทจัดหางานขึ้นเพื่อหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสี่ โดยหวังจะได้ค่าบริการจากผู้เสียหายทั้งสี่เท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341, 343 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 และนับโทษจำเลยต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 3241/2529 ของศาลชั้นต้น และให้จำเลยร่วมคืนหรือใช้เงินจำนวน 120,000 บาท แก่ผู้เสียหายทั้งสี่

จำเลยให้การปฏิเสธ แต่รับว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ 1 ในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อและกำลังรับโทษตามคำพิพากษาอยู่จริง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 83, 91 รวม 4 กระทง จำคุกกระทงละ 6 เดือน รวมจำคุก 2 ปี และมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30, 82 จำคุก 3 ปี รวมจำคุก 5 ปี นับโทษต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 3241/2529 ของศาลชั้นต้นและให้จำเลยร่วมคืนหรือชดใช้เงินจำนวน 120,000 บาท แก่ผู้เสียหายค่าชออื่นให้ยก

โจทก์และจำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341, 83 กระทงเดียว จำคุก 6 เดือน ความผิดข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยกนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 และการกระทำของจำเลยเป็นความผิด 4 กระทงกับขอให้ลงโทษในฐานความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ที่โจทก์ฎีกาว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 343 ดังที่โจทก์ฟ้องนั้น เห็นว่า ฐานความผิดดังกล่าวศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220 แก้อภัยโทษโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2532 มาตรา 13 ห้ามมิให้คู่ความฎีกาแม้ศาลชั้นต้นจะสั่งรับฎีกาขึ้นมา ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยสำหรับฎีกาของโจทก์ที่ว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิด 4 กระทั่งหาใช่เป็นความผิดกระทำความผิดดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยไม่นั้น ปรากฏว่าความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยรวม 4 กระทั่ง จำคุกกระทั่งละ 6 เดือน รวมจำคุก 2 ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นให้ลงโทษกระทั่งเดียว จำคุก 6 เดือนจึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นเล็กน้อย ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคแรก โจทก์คงฎีกาได้แต่ในปัญหาข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 222 บัญญัติว่าศาลฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในส่วนในปัญหาข้อนี้ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่า นายสิงห์พวงของจำเลยเข้าไปหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสี่ซึ่งอยู่ในร้านค้าของนายสว่างในคราวเดียวกัน เป็นกรณีที่จำเลยร่วมกับพวกหลอกลวงผู้เสียหายในคราวเดียวกัน ดังนี้ ศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดกระทั่งเดียว ส่วนฎีกาของโจทก์ที่ว่าความผิดต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน โจทก์บรรยายฟ้องไว้ครบถ้วนความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 แล้ว และข้อเท็จจริงก็รับฟังได้ยุติว่าจำเลยร่วมหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสี่ซึ่งเป็นคนหางานว่าจะจัดหางานให้ผู้เสียหายไปทำงานต่างประเทศ โดยจำเลยกับพวกมิได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนตามกฎหมาย เห็นว่าการที่จะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคแรก นั้นผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาที่จะจัดหางานให้คนงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ แต่ผู้กระทำมิได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง กรณีของคดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องในฐานความผิดฉ้อโกงมีใจความว่าจำเลยกับพวกทำอุบายร่วมกันจัดตั้งสำนักจัดหางานขึ้นชื่อบริษัทเซลงค์ หรือเซลงค์ จำกัด ดำเนินธุรกิจติดต่อและจัดหางานเพื่อส่งไปทำงานต่างประเทศโดยเฉพาะ ความจริงแล้วจำเลยกับพวกมิได้จัดตั้งบริษัทดังกล่าวขึ้น และไม่เคยติดต่อกับงานในต่างประเทศเพื่อจัดส่งคนงานไปทำงานแต่อย่างใด จำเลยกับพวกเพียงกล่าวอ้างขึ้นหลอกลวงประชาชนเท่านั้น เช่นนี้คำฟ้องของโจทก์ได้ความโดยแจ้งชัดว่า จำเลยมิได้มีเจตนาจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายทั้งสี่จำเลยกับพวกกล่าวอ้างการจัดตั้งบริษัทจัดหางานขึ้นเพื่อหลอกลวงผู้เสียหายทั้งสี่โดยหวังจะได้ค่าบริการจากผู้เสียหายทั้งสี่เท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางานพ.ศ. 2528..."

พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1197/2533

พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ

โจทก์

นายกองสิน คำสอน กับพวก

จำเลย

อาญา ฉ้อโกง (มาตรา 341)

คู่มือการดำเนินคดี

วิธีพิจารณาความอาญา ข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย (มาตรา 195 วรรคสอง)

พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ มาตรา 30, 82

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันจัดหางานให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นคนหางานไปทำงานในประเทศสิงคโปร์โดยเรียกและรับค่าบริการ แต่ในความผิดฐานฉ้อโกงโจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองโดยทุจริตร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหายด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จและปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งว่ามีงานให้ทำและจำเลยทั้งสองจะจัดให้ผู้เสียหายทำงานที่ประเทศสิงคโปร์อันเป็นความจริงแล้วไม่มีงานให้ทำ จำเลยไม่มีเจตนาและไม่สามารถที่จะส่งผู้เสียหายไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ได้ เพราะจำเลยทั้งสองมิได้รับอนุญาตให้จัดหางาน เช่นนี้ แสดงว่าจำเลยทั้งสองมิได้มีเจตนาจะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายแต่อย่างใด จำเลยทั้งสองเพียงแต่อ้างการจัดหางานเพื่อให้ได้เงินค่าบริการจากผู้เสียหายเท่านั้นการกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยมิได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ดังโจทก์ฟ้อง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวศาลก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำความผิดกฎหมายหลายกรรมต่างกันกล่าวคือ จำเลยทั้งสองโดยทุจริตร่วมกันหลอกลวงนายกองเหรียญ ชันชัยภูมิ กับพวกซึ่งเป็นผู้เสียหายรวม 6 คน ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จและปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งว่ามีงานให้ทำและจำเลยทั้งสองจะจัดให้ผู้เสียหายทั้งหกทำงานที่ประเทศสิงคโปร์มีรายได้ดี อันเป็นเท็จ ซึ่งความจริงแล้วไม่มีงานให้ทำ จำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาและไม่สามารถที่จะส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานประเทศสิงคโปร์ได้ เพราะจำเลยทั้งสองมิได้รับอนุญาตให้จัดหางานเพื่อส่งคนงานไปทำงานประเทศสิงคโปร์ จำเลยทั้งสองมีเจตนาฉ้อโกงทรัพย์สินผู้เสียหายไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว จากการหลอกลวงดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งหกหลงเชื่อ มอบเงินรวมเป็นเงินทั้งหมด 86,000 บาท ให้แก่จำเลยทั้งสองไป และจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันจัดหางานให้ผู้เสียหายทั้งหกซึ่งเป็นคนหางานไปทำงานในประเทศสิงคโปร์โดยจำเลยทั้งสองเรียกและรับค่าบริการจากผู้เสียหายทั้งหกนี้ โดยจำเลยทั้งสองไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลางตามกฎหมาย ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2526 มาตรา 4 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4, 30, 82 ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนหรือใช้เงิน แก่ผู้เสียหายทั้งหก

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง, 82 จำคุกคนละ 3 ปี คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยทั้งสองเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาเป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 79 คงจำคุกคนละ 2 ปี นอกจากที่แก้คงเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

คู่มือการดำเนินคดี

จำเลยทั้งสองฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “คดีมีปัญหามาสู่ศาลฎีกาว่า จำเลยทั้งสองได้กระทำความผิดฐานจัดหางาน โดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางานตามฟ้องหรือไม่เห็นว่ คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันจัดหางานให้ผู้เสียหายทั้งหกซึ่งเป็นคนหางานไปทำงานในประเทศสิงคโปร์โดยเรียกและรับค่าบริการ แต่ในความผิดฐานฉ้อโกง โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองโดยทุจริตร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหายทั้งหกด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จและปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งว่าจ้างให้ทำ และจำเลยทั้งสองจะจัดให้ผู้เสียหายทั้งหกทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ อันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงแล้วไม่มีงานให้ทำ จำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาและไม่สามารถที่จะส่งผู้เสียหายทั้งหกไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ได้ เพราะจำเลยทั้งสองมิได้รับอนุญาตให้จัดหางาน จำเลยทั้งสองมีเจตนาฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้เสียหายไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว จากการหลอกลวงดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งหกหลงเชื่อมอบเงินแก่จำเลยทั้งสองไป เช่นนี้ แสดงว่าจำเลยทั้งสองมิได้มีเจตนาจะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายทั้งหกแต่อย่างใด จำเลยทั้งสองเพียงแต่อ้างการจัดหางานเพื่อให้ได้เงินค่าบริการจากผู้เสียหายทั้งหกเท่านั้น การกระทำของจำเลยทั้งสองตามฟ้องจึงไม่เป็นความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ดังโจทก์ฟ้อง ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าว ศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง คดีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยทั้งสองต่อไป...”

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2724/2532

จำเลยเป็นผู้ติดต่อชักจูงให้ผู้เสียหายไปทำงานต่างประเทศ และรับเงินบางส่วนจากผู้เสียหายไว้ ทั้งยังเป็นผู้เขียนแผนที่ให้ผู้เสียหายเดินทางไปหาพวกจำเลยที่กรุงเทพฯ เมื่อผู้เสียหายไม่ได้เดินทางไปทำงาน จำเลยก็เป็นผู้ติดต่อกับพวกจำเลยเพื่อให้คืนเงินแก่ผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยเข้าลักษณะที่แบ่งแยกหน้าที่กันทำในระหว่างจำเลยกับพวก หาใช่เป็นแต่เพียงผู้แนะนำให้ผู้ประสงค์จะไปทำงานในต่างประเทศติดต่อกับผู้ที่จัดส่งเองโดยตรงเท่านั้นไม่ และการที่จำเลยกับพวกรับเงินผู้เสียหายไปแล้วไม่ดำเนินการให้ผู้เสียหายได้เดินทางไปทำงานตามที่จำเลยกับพวกพูดรับรองไว้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยกับพวกไม่มีเจตนาที่จะจัดหางานให้แก่ผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง

จำเลยเป็นผู้ติดต่อให้ผู้เสียหายไปทำงานที่ได้หวั่น โดยผู้เสียหายต้องเสียค่าใช้จ่ายให้จำเลย ผู้เสียหายบางรายได้ไปที่ได้หวั่นและมีนายจ้างคัดเลือกไปทำงานแต่ก็ถูกตำรวจของได้หวั่นจับกุมและส่งตัวกลับประเทศไทย เพราะวิชาที่ออกลักษณะนักท่องเที่ยวได้หมดอายุ จึงเชื่อได้ว่าจำเลยกับพวกประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ เมื่อจำเลยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง จำเลยจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 30,82 อีกฐานหนึ่งด้วย

แนวที่สอง วินิจฉัยว่า หากข้อเท็จจริงฟังว่าเป็นความผิดฐานฉ้อโกงแล้วแสดงว่าจำเลยไม่มีเจตนาจะจัดหาให้แก่ผู้เสียหาย จำเลยจึงไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางานแต่อย่างใด เหตุที่แนววินิจฉัยออกมาเช่นนี้น่าจะมีเหตุผลว่า เมื่อจำเลยไม่มีเจตนาจะจัดหางานแล้ว การกระทำของจำเลยจึงไม่เข้าองค์ประกอบภายในของความผิดฐานจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่ง

แนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่คำพิพากษาศาลฎีกาจำนวนมาได้เดินตามมาโดยตลอด

คำพิพากษาฎีกาที่ 2509/2511/2534

โจทก์ทั้งสามสำนวน อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลแรงงานกลาง ลงวันที่ 26 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2533

คดีสามสำนวนนี้ศาลแรงงานกลางมีคำสั่งให้รวมพิจารณาพิพากษาเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกโจทก์ตามลำดับสำนวนว่า โจทก์ที่ 1 ถึง โจทก์ที่ 3

โจทก์ทั้งสามสำนวนฟ้องว่า โจทก์ทั้งสามทำสัญญากับจำเลยเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 เพื่อให้จำเลยจัดหางานให้โจทก์ทั้งสามทำในต่างประเทศโดยโจทก์ทั้งสามจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าบริการให้แก่จำเลย โจทก์ทั้งสามได้ชำระให้จำเลยครบถ้วนแล้วในวันทำสัญญา ในสัญญายังได้ระบุตำแหน่งหน้าที่การงานพร้อมทั้งอัตราค่าจ้างและระยะเวลาการจ้างไว้ปรากฏตามเอกสารท้ายฟ้องของแต่ละสำนวน ต่อมาเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 จำเลยได้ทำสัญญากับโจทก์ทั้งสามขึ้นอีกฉบับหนึ่ง โดยมีรายละเอียด เงื่อนไขผลประโยชน์ต่างๆ ที่โจทก์ทั้งสามจะได้รับและจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขปรากฏตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 2 ของแต่ละสำนวน เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2532 โจทก์ทั้งสามได้เดินทางไปต่างประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อทำงานกับบริษัทอาห์เหม็ด เอช ฮุมนียี เทรดิง ตามสัญญาในฐานะตัวการ แต่เมื่อเดินทางไปถึงโจทก์ทั้งสามมิได้ทำงานในเมืองที่ระบุไว้ ตำแหน่งหน้าที่ไม่ตรงตามสัญญาตามที่ตกลงกันไว้โจทก์ทั้งสามต้องไปทำงานตำแหน่งกรรมกรทั่วไปซึ่งแล้วแต่นายจะสั่ง อีกทั้งนายจ้างยังให้โจทก์ทั้งสามทำงานวันละ 10 ชั่วโมง ซึ่งตามสัญญากำหนดให้ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง วันใดไม่มีงานให้ทำนายจ้างก็จะสั่งให้หยุดงานโดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ทั้งที่ตามสัญญาโจทก์ทั้งสามจะได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน และเมื่อโจทก์ทั้งสามเจ็บป่วย โจทก์ทั้งสามก็ต้องออกค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเอง ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่าจำเลยในฐานะตัวแทน ปฏิบัติผิดสัญญาที่ได้ทำไว้กับโจทก์ทั้งสาม โจทก์ทั้งสามต้องเดินทางกลับประเทศไทยโดยออกค่าใช้จ่ายเอง การที่จำเลยปฏิบัติผิดสัญญาทำให้โจทก์แต่ละคนต้องเสียหายคือ ค่าบริการ 6,500 บาท ค่าใช้จ่าย 8,500 บาท ค่าตรวจโรค 1,000 บาท ค่าทดสอบฝีมือ 500 บาท ค่าตัวเครื่องบินเที่ยวไป 7,790 บาท ค่าตัวเครื่องบินเที่ยวกลับ 10,023 บาท ค่าบริการนอกเหนือสัญญา 33,000 บาทค่าวีซ่า 1,300 บาทค่าเสียหายที่โจทก์ทั้งสามไม่ได้ทำงานเต็มตามสัญญา ซึ่งขาดอยู่อีก 13 เดือนครึ่ง เดือนละ 6,500 บาท เป็นเงินคนละ 81,250 บาท ค่าอีกามาซาอุดีอาระเบียคนละ 1,950 บาท ค่าบัตรกองทุนคนละ 330 บาท และในระหว่างวันที่ 15 ถึง 21 ธันวาคม 2532 วันที่ 16 ถึง 18 เมษายน 2532 นายจ้างได้สั่งให้โจทก์ทั้งสามหยุดงานโดยไม่จ่ายค่าจ้างให้แก่โจทก์ทั้งสาม จำเลยต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่โจทก์ทั้งสามอีกคนละ 247 รวม เป็นเงินคนละ 5,434 บาท และจำเลยเองต้องจ่ายค่าเสียหาย เนื่องจากการผิดสัญญาทำให้โจทก์ทั้งสามเสียเวลาเป็นเงินคนละ 50,000 บาท รวมเป็นเงินที่จำเลยจะต้องจ่ายให้แก่โจทก์ทั้งสามทั้งสิ้นคนละ 207,577 บาท ขอให้บังคับจำเลยจ่ายเงินให้โจทก์ทั้งสามคนละ 207,577 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า จำเลยเป็นบริษัทจัดหางาน มีใบอนุญาตจัดหางานถูกต้องตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์ในการจัดหางานเพื่อให้คนหางานเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศภายใต้พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 จำเลยได้ทำสัญญาจัดหางานกับโจทก์ทั้งสาม โดยจำเลยได้รับเงินจากโจทก์ทั้งสามเป็นค่าบริการคนละ 6,500 บาท ค่าใช้จ่ายคนละ 8,590 บาท รวมเป็นเงินคนละ 15,090 บาท ตามสัญญาจัดหางาน (จง.33) ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวจำเลยเป็นผู้ดำเนินการเสียค่าใช้จ่ายตลอดทั้งเอกสารต่างๆ และตัวเครื่องบินเที่ยวไปให้แก่โจทก์ทั้งสามทั้งสิ้น ค่าเสียหายที่โจทก์ทั้งสามกล่าวอ้างในฟ้องนั้น ไม่เป็นความจริง และเป็นการเข้าใจผิดในสาระของสัญญาจัดหางาน และค่าเสียหายที่เรียกนั้นเนื่องมาจากจำเลยผิดสัญญาจัดหางานเป็นเรื่องผิดสัญญาทางแพ่ง ไม่เกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อพิพาทแรงงาน คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแรงงานกลาง จำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทฯ ซึ่งเป็นนายจ้างของโจทก์ทั้งสาม เมื่อโจทก์ทั้งสามพร้อมคนงานไทยอีก 10 คนเศษ เข้าทำงานกับนายจ้างที่ประเทศซาอุดีอาระเบียแล้ว นายจ้างให้โจทก์ทั้งสามทำงานในตำแหน่งตามสัญญาที่หน่วยงานต่างๆ ของนายจ้างและจ่ายค่าจ้างถูกต้องตามสัญญาทุกประการ มีเพียงบางครั้งที่งานประจำตำแหน่งมีน้อย โจทก์ทั้งสามและคนงานอื่นๆ ทำเสร็จก่อนเวลา หัวหน้างานของนายจ้างก็ให้โจทก์ทั้งสามและคนงานอื่นๆ ในแผนกอื่นๆ ไปช่วยงานด้านอื่นเป็นครั้งคราว โดยนายจ้างยินยอมจ่ายเงินเดือนตามสัญญาทุกประการ คนงานอื่นๆ ก็ยินยอม แต่โจทก์ทั้งสามแสดงกิริยาไม่พอใจหลายครั้ง จนกระทั่งครั้งสุดท้ายโจทก์ทั้งสามขอลาออกจากงานก่อนหมดสัญญา โดยอ้างว่าเมื่อออกไปในเมืองได้รับการดูแลจากประชาชนของประเทศซาอุดีอาระเบีย อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ทูตซาอุดีอาระเบียถูกคนร้ายยิงถึงแก่กรรมในประเทศไทยก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ประชาชนของประเทศซาอุดีอาระเบีย พร้อมกันนั้นโจทก์ทั้งสามยังได้ชักชวนคนงานไทย 10 คนเศษ ให้เดินทางกลับด้วย โดยอ้างว่าจำเลยต้องจ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ คืนให้ คนงานอื่นๆ ไม่ยอมเดินทางกลับ มีเพียงโจทก์ทั้งสามยืนยันที่จะเดินทางกลับ นายจ้างจึงยินยอมให้เดินทางกลับ โดยให้โจทก์ทั้งสามออกค่าตัวเครื่องบินเที่ยวกลับเอง อย่างไรก็ตามหากนายจ้างของโจทก์ทั้งสามให้โจทก์ทั้งสามทำงานไม่ตรงตามตำแหน่งในสัญญา ตามข้อตกลงในสัญญาจัดหางาน (จง.33) ข้อ 4 ซึ่งโจทก์ทั้งสามได้ทำกับจำเลย โจทก์ทั้งสามต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทูตแรงงานไทยประจำประเทศซาอุดีอาระเบียหรือจำเลยทราบ แต่โจทก์ทั้งสามก็ไม่ได้แจ้ง โจทก์ทั้งสามกลับอยู่ทำงานกับนายจ้างถึง 6 เดือน จึงขอลาออกและกลับประเทศไทยทั้งๆ ที่คนงานที่เดินทางไปทำงานพร้อมกับโจทก์ทั้งสามยังอยู่ทำงานตามปกติ การที่โจทก์ทั้งสามเดินทางกลับประเทศไทยก่อนกำหนดตามสัญญาเป็นเหตุให้จำเลยถูกนายจ้างของโจทก์ทั้งสามปรับเป็นเงิน 15,000 บาท ต่อโจทก์แต่ละคน การที่โจทก์ทั้งสามขอลาก่อนครบกำหนดสัญญานั้นมิใช่ความผิดของนายจ้างของโจทก์ทั้งสาม จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายต่างๆ ให้แก่โจทก์ทั้งสาม ขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า คดีนี้ศาลแรงงานกลางได้ส่งสำนวนให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางวินิจฉัยแล้วอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง วินิจฉัยว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานกลาง จำเลยได้ทำสัญญาจัดหางานให้โจทก์ทั้งสามไปทำงานกับบริษัท อาร์.เอ็ม.ดี. เอช. ซูมัยดี เทรตดิง ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย และจำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทฯ ทำสัญญาว่าจ้างโจทก์ทั้งสามให้ทำงานกับบริษัทฯ ต่อมาบริษัทฯ ได้ปฏิบัติผิด

สัญญาให้โจทก์ทั้งสามทำงานในตำแหน่งไม่ตรงกับสัญญา และจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงกันได้ ถือว่าจำเลย ปฏิบัติผิดสัญญาจัดหางานที่ทำได้กับโจทก์ทั้งสาม สำหรับค่าเสียหายโจทก์ทั้งสามทำงานได้ 4 เดือนเศษแล้ว ลาออก เรื่องค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าตรวจโรค ค่าทดสอบฝีมือ ค่าทำวีซ่า เป็นต้น เป็นค่าใช้จ่ายที่โจทก์ทั้งสาม จ่ายให้แก่ผู้อื่นตามสัญญาข้อ 2 จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ ส่วนค่าบริการนอกเหนือจากสัญญา จำนวน 33,000 บาท โจทก์ทั้งสามก็ไม่นำหลักฐานมาแสดง ฟังไม่ได้ว่าโจทก์ทั้งสามได้จ่ายไป และเรื่องค่าพาหนะเที่ยวกลับ ประเทศไทย (ตัวเครื่องบิน) บริษัทนายจ้างปฏิบัติผิดสัญญาแล้วโจทก์ก็ไม่แจ้งความประสงค์ให้จำเลยทราบใน 90 วัน จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ โจทก์ทั้งสามลาออกจากงาน จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบที่โจทก์ไม่ได้ทำงานที่ขาดอีก 13 เดือน เต็มตามสัญญาจ้าง และไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายเนื่องจากโจทก์ต้องเสียเวลา เรื่องเงินค่าจ้างค้าง จ่ายได้ความว่านายจ้างได้หักเงินค่าจ้างโจทก์ทั้งสามไปซื้อตัวเครื่องบินเที่ยวกลับให้แก่โจทก์ทั้งสามแล้ว และคืนเงินส่วนที่เหลือทั้งหมดแล้วต้องถือว่านายจ้างจ่ายค่าจ้างครบถ้วนแล้วมิได้ค้างจ่ายแก่โจทก์ทั้งสาม ส่วนค่าบริการและค่าใช้จ่ายรวม 15,000 บาท ซึ่งโจทก์ทั้งสามชำระให้แก่จำเลยไปแล้วตามสัญญาข้อ 2 ปรากฏว่า บริษัทนายจ้างปฏิบัติผิดสัญญาให้โจทก์ทั้งสามทำงานไม่ตรงตามตำแหน่ง ถือว่าโจทก์ทั้งสาม ประสงค์จะทำงานที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่า คำนวนได้เท่ากับร้อยละ 16 ของค่าบริการและค่าใช้จ่าย คิดเป็นเงิน 2,400 บาท จำเลยต้องคืนให้โจทก์

พิพากษาให้จำเลยคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่โจทก์ทั้งสามคนละ 2,400 บาท พร้อมดอกเบี้ย อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันฟ้อง (วันที่ 6 สิงหาคม 2533) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จคำขออื่นให้ ยก

โจทก์ทั้งสามสำนวนอุทธรณ์ศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว โจทก์ทั้งสามอุทธรณ์ข้อแรกว่าโจทก์ ทั้งสามได้ชำระเงินค่าตรวจโรค ค่าทดสอบฝีมือ ค่าทำวีซ่า ค่าอีกามาชาอุดิอาระเบียให้แก่จำเลย เมื่อจำเลย ปฏิบัติผิดสัญญาจัดหางานให้โจทก์ทั้งสามไปทำงานยังต่างประเทศ จำเลยต้องรับผิดชอบคืนเงินดังกล่าวเต็ม จำนวนให้แก่โจทก์ทั้งสาม เห็นว่าเงินที่โจทก์ทั้งสามจ่ายให้แก่จำเลยดังกล่าวเป็นที่เห็นได้ว่าเป็นเงินที่โจทก์ ทั้งสามชำระให้แก่จำเลยไปโดยมุ่งหมายเพื่อจะให้จำเลยช่วย ดำเนินการจัดส่งโจทก์ทั้งสามให้ได้ไปทำงาน ยังประเทศชาอุดิอาระเบียได้สะดวก จำเลยไม่ได้รับเงินดังกล่าวไว้เป็นของจำเลยเอง และเงินจำนวนนี้ก็ถือ ไม่ได้ว่าเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จำเลยเรียกเก็บเงินจากโจทก์ตามสัญญาจัดหางานที่จำเลยทำไว้กับ โจทก์ทั้งสาม ดังนั้นเมื่อปรากฏภายหลังต่อมาว่าจำเลยได้ดำเนินการจัดส่งโจทก์ทั้งสามไปทำงานยังประเทศ ชาอุดิอาระเบีย และโจทก์ทั้งสามก็ได้ทำงานที่ประเทศดังกล่าวเป็นเวลา 5 เดือนเศษแล้วเช่นนี้ จำเลยจึงไม่ ต้องรับผิดชอบคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ทั้งสาม อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสามในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

โจทก์อุทธรณ์ข้อต่อไปว่า โจทก์ทั้งสามมิได้ประสงค์จะทำงานที่ได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงกันศาลแรงงานกลางกำหนดให้จำเลยชำระเงินคืนร้อยละ 16 ของค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จำเลยเรียกเก็บจากโจทก์ทั้ง สามคิดเป็นเงิน 2,400 บาท เป็นการไม่ชอบจำเลยต้องคืนเงินดังกล่าวให้โจทก์ทั้งสามเต็มจำนวนเป็นเงินคน ละ 15,000 บาท และโจทก์ทั้งสามไม่ได้ลาออกจากงานด้วยความสมัครใจ จำเลยต้องจ่ายค่าเสียหายแก่ โจทก์ทั้งสามนอกจากนี้เมื่อตามสัญญาจัดหางานโจทก์ทั้งสามจะต้องได้ทำงาน 18 เดือน แต่ได้ทำงานเพียง 5 เดือนเศษ จำเลยก็เป็นฝ่ายผิดสัญญา จำเลยจึงต้องจ่ายค่าจ้างส่วนที่โจทก์ทั้งสามไม่ได้ทำงานครบตาม

สัญญาให้แก่โจทก์ทั้งสามด้วยนั้นเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสามดังกล่าวเป็นการโต้เถียงข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางฟังมาแล้วว่า โจทก์ทั้งสามประสงค์จะทำงานที่ได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงกัน เงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จำเลยจะต้องคืนให้แก่โจทก์ทั้งสามเมื่อคิดเป็นอัตราส่วนค่าจ้างที่โจทก์ทั้งสามได้รับจริงในการทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบียแล้ว จำเลยจะต้องคืนเงินดังกล่าวให้โจทก์ทั้งสามร้อยละ 16 มิใช่ต้องคืนเต็มจำนวนและโจทก์ทั้งสามได้ลาออกจากการงานด้วยความสมัครใจ ที่โจทก์ทั้งสามไม่ได้ทำงานเต็มตามสัญญา ก็เพราะโจทก์ทั้งสามลาออกจากการงานมิใช่ความผิดของนายจ้าง อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 มาตรา 54 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

พิพากษายืน

จากคำพิพากษาฎีกาข้างต้นมีข้อสรุป ดังนี้

1. การที่บริษัทนายจ้างปฏิบัติผิดสัญญาให้โจทก์ทั้งสามทำงานไม่ตรงตามตำแหน่งและจ่ายเงินค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงกันได้ แต่โจทก์ทั้งสามยังทำงานให้แก่บริษัทนายจ้างถึง 5 เดือนเศษ ถือได้ว่าโจทก์ทั้งสามประสงค์จะทำงานที่ได้ค่าจ้างต่ำกว่าแล้ว เป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

2. การคืนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย ศาลฎีกาให้จำเลยคืนทั้งเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย ให้แก่โจทก์ทั้งสามเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่โจทก์ได้รับจริง (คำนวณได้ค่าไปร้อยละ 16 ของค่าบริการและค่าใช้จ่ายคิดเป็นเงิน 2,400 บาท)

ข้อสังเกต คดีนี้ถือได้ว่าโจทก์ประสงค์จะทำงานที่ได้ค่าจ้างต่ำกว่าแล้ว จำเลย (ผู้รับอนุญาต) จึงต้องคืนค่าบริการที่เรียกเก็บจากโจทก์ (คนหางาน) ไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่โจทก์ (คนหางาน) ได้รับจริงตามมาตรา 46 วรรคสาม เป็นจำนวน 1,040 บาท แต่ศาลแรงงานกลางได้พิจารณาให้จำเลยคืนทั้งค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่โจทก์ได้รับจริง

3. เงินค่าตรวจโรค ค่าทดสอบฝีมือ ค่าทำวีซ่า ค่าอิกามา ศาลฎีกาเห็นว่าเงินดังกล่าวที่โจทก์ทั้งสามจ่ายให้แก่จำเลย เป็นที่เห็นได้ว่าเป็นเงินที่โจทก์ทั้งสามชำระให้แก่จำเลยไปก็โดยมุ่งหมายเพื่อจะให้จำเลยช่วยดำเนินการจัดส่งโจทก์ทั้งสามให้ได้ไปทำงานยังประเทศซาอุดีอาระเบียได้สะดวก จำเลยไม่ได้รับเงินดังกล่าวไว้เป็นของจำเลยเอง และเงินจำนวนนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จำเลยเรียกเก็บจากโจทก์ตามสัญญาจ้างงานที่จำเลยทำไว้กับโจทก์ทั้งสาม ดังนั้นเมื่อปรากฏภายหลังต่อมาว่าจำเลยได้ดำเนินการจัดส่งโจทก์ทั้งสามไปทำงานยังประเทศซาอุดีอาระเบีย และโจทก์ทั้งสามก็ได้ทำงานที่ประเทศดังกล่าวเป็นเวลา 5 เดือนเศษแล้วเช่นนี้ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ทั้งสาม

4. ศาลฎีกาเห็นว่าอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสามเกี่ยวกับจำนวนเงินที่ศาลแรงงานพิพากษาให้คืนเป็นการโต้เถียงข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางฟังมาแล้วว่า โจทก์ทั้งสามประสงค์จะทำงานที่ได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่ตกลงกันเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จำเลยต้องคืนให้แก่โจทก์ทั้งสามเมื่อคิดเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่โจทก์ทั้งสามได้รับจริงในการทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบียแล้วจำเลยจะต้องคืนเงินดังกล่าวให้โจทก์ทั้งสามร้อยละ 16 มิใช่ต้องคืนเต็มจำนวน และโจทก์ทั้งสามได้ลาออกจากการงานเองด้วยความสมัครใจ ที่โจทก์ทั้งสามไม่ได้ทำงานเต็มตามสัญญา ก็เพราะโจทก์ทั้งสามลาออกจากการงาน มิใช่ความผิดของนายจ้าง อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดหา

ความเห็นของผู้เขียนเกี่ยวกับการคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางาน ตามมาตรา 46

1. ค่าบริการและค่าใช้จ่าย หากคนหางานไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงก็ต้องยึดถือตามที่ระบุไว้ในสัญญาจัดหางาน หรือตามที่ผู้รับอนุญาตให้การยอมรับ
2. เงินค่าตรวจโรค ค่าทดสอบฝีมือ ค่าทำวีซ่า ค่าอีกามา ที่คนหางานได้จ่ายให้กับผู้รับอนุญาตถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนให้แก่คนหางาน แต่หากคนหางานได้จ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ผู้อื่นไม่เกี่ยวกับผู้รับอนุญาต ผู้รับอนุญาตไม่ต้องคืนให้แก่คนหางาน
3. หากคนหางาน ได้ทำงานกับนายจ้างโดยทราบแล้วว่าตำแหน่งงานไม่ตรงตามสัญญา หรือได้รับค่าจ้างต่ำกว่าสัญญา ถึงแม้ว่าคนหางานจะได้แจ้งผู้รับอนุญาตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วเพื่อให้แก้ไข ปัญหาแต่คนหางานไม่หยุดงานยังคงทำงานกับนายจ้างต่อไปเรื่อยๆ ดังนี้หากปรากฏว่าภายหลัง คนหางานได้เดินทางกลับประเทศไทยก่อนครบสัญญาดังนี้ ผู้รับอนุญาตจะต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงาน ตามมาตรา 46 วรรคสอง
4. หากคนหางานประสงค์จะทำงานกับนายจ้างจนครบสัญญาโดยทราบว่าได้รับค่าจ้างต่ำกว่าสัญญา ดังนี้ผู้รับอนุญาตจะต้องคืนค่าบริการเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่คนหางานได้รับจริงตามมาตรา 46 วรรคสาม

คดีหมายเลขดำที่ 6141/2542

คดีหมายเลขแดงที่ 11651/42

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล แร่งงานกลาง (อุตรธานี)

วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2542

ความแพ่ง

นางสาวนิรญญารัก อ่อนวันนา

โจทก์

ระหว่าง

บริษัท ไทยราม่า เอ็นจิเนียริง จำกัด ที่ 1

จำเลย

นายพิสิทธิ์ สุนทรชีวิน ที่ 2, นายอุทัย จันทะวะโร ที่ 3,

นางบุญเรือง จันทะวะโร ที่ 4

เรื่อง ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 1 เป็นบริษัทจัดหางานส่งคนไปทำงานต่างประเทศ มีจำเลยที่ 2 เป็นผู้จัดการจำเลยที่ 3 และที่ 4 เป็นตัวแทนในการติดต่อหาคนงานไปทำงานต่างประเทศ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 จำเลยที่ 3 ติดต่อว่าจะส่งโจทก์ไปทำงานต่างประเทศ ต่อมาวันที่ 31 เดือนเดียวกันโจทก์เดินทางไปกรุงเทพฯ พร้อมจำเลยที่ 3 ที่ 4 ไปสอบที่บริษัทของจำเลยที่ 1 ภายหลังโจทก์สามารถสอบผ่านได้ โจทก์ได้ออนเงินเป็นค่าบริการครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2541 เป็นเงิน 53,000 บาท ครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541 เป็นเงิน 80,000 บาท หลังจากนั้นโจทก์ไม่ได้เดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศตามที่จำเลยทั้งสี่กล่าวอ้าง ขอให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันหรือแทนกันคืนเงิน 113,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปีนับตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จให้โจทก์

จำเลยที่ 1 ที่ 2 ให้การว่าจำเลยที่ 1 เป็นบริษัทจัดหางานมีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้จัดการโดยมีตัวแทนหรือลูกจ้าง 5 คน ซึ่งจำเลยที่ 3 และที่ 4 มิได้เป็นตัวแทนหรือลูกจ้างของจำเลยที่ 1 ที่ 2 จำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ จำเลยที่ 1 ที่ 2 มิได้รับเงินจากโจทก์ไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการชำระเงินของโจทก์ เมื่อโจทก์ผ่านการสอบแล้วจำเลยที่ 1 ที่ 2 ได้แจ้งให้โจทก์นำเงินมาชำระค่าบริการแต่โจทก์ไม่ชำระจำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงไม่สามารถส่งโจทก์ไปทำงานตามวัตถุประสงค์ ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ 3 ที่ 4 ขาดนัดและขาดนัดพิจารณา

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่าเมื่อประมาณกลางปี 2540 จำเลยที่ 3 ที่ 4 ได้ไปชักชวนชาวบ้านใน

หมู่บ้านของโจทก์ให้สมัครไปทำงานที่ประเทศไต้หวันโดยบอกว่าจะไปทดสอบที่บริษัทของจำเลยที่ 1 ซึ่งมีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้จัดการ มีชาวบ้านหลายคนสมัครไปทำงานกับจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 3 ได้พาไปทดสอบที่บริษัทจำเลยที่ 1 และมีชาวบ้านหลายคนได้เคยเดินทางไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน ต่อมาเดือนกรกฎาคม 2541 จำเลยที่ 3 กับพวกได้มาที่หมู่บ้านของโจทก์พูดชักชวนชาวบ้านให้สมัครไปทำงานที่ประเทศไต้หวันอีก โจทก์ตกลงสมัครไปทำงานกับจำเลยที่ 3 กับเพื่อนหลายคนโดยโจทก์ได้ไปที่บ้านของจำเลยที่ 3 ได้พบจำเลยที่ 3 และจำเลยที่ 4 และมีคนงานหลายคนที่มีสมัครจะไปทำงานเช่นเดียวกับโจทก์อยู่ด้วย จำเลยที่ 3 ที่ 4 ได้พาโจทก์กับพวกเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ไปที่บริษัทของจำเลยที่ 1 ได้พบจำเลยที่ 2 มีคนงานหลายร้อยคนเข้าทดสอบ โจทก์กับพวกบางคนสอบผ่าน ต่อมาโจทก์ได้โอนเงินเข้าบัญชีของจำเลยที่ 3 สองครั้ง ครั้งแรก 53,000 บาท ครั้งที่สอง 80,000 บาท ตามเอกสารหมายเลข จ. 2 และ จ. 3 หลังจากนั้น จำเลยที่ 3 ได้ขอผลัดผ่อนว่าจะส่งโจทก์ไปทำงานเรื่อยมาจนในที่สุดโจทก์ไม่ได้เดินทางไปทำงานตามที่ตกลง จำเลยที่ 3 รับปากว่าจะติดต่อบริษัทจำเลยที่ 1 เพื่อคืนเงินให้แต่ในที่สุดโจทก์ก็ไม่ได้รับเงินคืน

จำเลยที่ 1 ที่ 2 นำสืบว่าจำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบธุรกิจจัดส่งคนงานไปทำงานต่างประเทศ มีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้จัดการ จำเลยที่ 1 มีลูกจ้าง 5 คน จำเลยที่ 3 และที่ 4 ไม่ใช่ลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 เคยจัดส่งคนงานไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน สำหรับโจทก์ไม่ได้เดินทางไปทำงานเนื่องจากไม่ได้ชำระค่าบริการให้จำเลยที่ 1 โดยโจทก์บอกว่าชำระให้จำเลยที่ 3 แล้ว ซึ่งจำเลยที่ 3 ไม่ได้รับ

พิเคราะห์พยานหลักฐานที่โจทก์และจำเลยที่ 1, ที่ 2 นำสืบแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ตามที่คู่ความนำสืบรับกันว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประกอบธุรกิจจัดส่งคนงานไปทำงานต่างประเทศ โดยมีจำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้จัดการตามเอกสารหมายเลข ล.1 และ ล.2 โจทก์ไปสมัครทำงานที่ประเทศไต้หวันกับจำเลยที่ 1 และผ่านการทดสอบ แต่ไม่ได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน เนื่องจากจำเลยที่ 1, ที่ 2 อ้างว่ายังมิได้รับค่าบริการจากโจทก์แต่โจทก์ได้ชำระค่าบริการให้จำเลยที่ 3 แล้วเป็นเงิน 133,000 บาท ตามหลักฐานการโอนเงินเอกสารหมายเลข จ.2 และ จ.3 ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยทั้งสองต้องร่วมกันรับผิดชอบเงินค่าบริการแก่โจทก์หรือไม่ พยานโจทก์มีตัวโจทก์เบิกความยืนยันว่าจำเลยที่ 3 และที่ 4 เคยมาติดต่อพาคนงานในหมู่บ้านของโจทก์ไปสมัครทำงานที่บริษัทจำเลยที่ 1 หลายครั้ง คนงานได้เดินทางไปทำงานตามที่สมัคร โดยไม่มีปัญหา นอกจากนี้โจทก์มีนายสุรัส อ่อนสะอาด นายถาวร เกษษามาศย์ นายอุทัย ภูศรีฤทธิ์ นายสุนีย์ ถาวงศ์กลาง คนงานที่เคยเดินทางไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน โดยสมัครกับจำเลยที่ 3 และจำเลยที่ 1 ส่งไปโดยเฉพาะนายถาวรและนายอุทัย เบิกความเหมือนกันว่าได้ทำงานที่ประเทศไต้หวันไม่นานก็ถูกส่งกลับจึงไปติดต่อขอเงินคืนจากจำเลยที่ 1 ได้บางส่วนและได้คืนจากจำเลยที่ 3 บางส่วนที่จำเลยที่ 1, ที่ 2 นำสืบว่าไม่รู้จักจำเลยที่ 3, ที่ 4 และไม่ได้รับเงินจากโจทก์จึงไม่ส่งโจทก์ไปทำงานนั้นเห็นว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีน้ำหนักมากกว่าพยานจำเลย ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าจำเลยที่ 3, ที่ 4 ซึ่งเป็นสามีภรรยากันชักชวนโจทก์ให้สมัครไปทำงานที่ประเทศไต้หวันโดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดส่ง ซึ่งโจทก์ผ่านการทดสอบจากจำเลยที่ 1 แล้ว โจทก์จึงชำระค่าบริการผ่านจำเลยที่ 3 โดยโอนเงินเข้าบัญชีของจำเลยที่ 3 2 ครั้ง รวมเป็นเงิน 133,000 บาท หลังจากนั้นโจทก์ไม่ได้เดินทางไปทำงานตามที่ตกลงและไม่ได้รับเงินคืน เห็นว่าจากพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบฟังได้ว่า จำเลยที่ 3 เคยส่งคนงานไปสมัครกับจำเลยที่ 1 และผ่านการทดสอบเดินทางไปทำงานต่างประเทศหลายครั้ง โดยคนงานเหล่านั้นก็ชำระเงินกับจำเลยที่ 3 มิได้ชำระเงินกับจำเลยที่ 1

โดยตรง ทั้งคนงานบางคนเช่นนายถาวรและนายอุทัย เมื่อเดินทางไปทำงานแล้วได้ทำงานไม่ครบตามเวลาที่ตกลงต้องถูกส่งกลับ จำเลยที่ 1 ก็คืนเงินให้บางส่วนแม้ว่าจะไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 3, ที่ 4 เป็นตัวแทนหรือลูกจ้างของจำเลยที่ 1 โดยตรง แต่ก็ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 เชิดจำเลยที่ 3, ที่ 4 เป็นตัวแทนในการหาคนงานไปทำงานต่างประเทศด้วย เมื่อโจทก์ชำระเงินค่าบริการให้จำเลยที่ 3, ที่ 4 ไปแล้ว 133,000 บาท และยังไม่ได้คืน จำเลยที่ 1, ที่ 2 จึงต้องรับผิดชอบโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริต จำเลยทั้งสองจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบชำระเงิสดังกล่าวคืนโจทก์ แม้ว่าในคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงิน 113,000 บาท แต่เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบได้ความชัดเจนว่าเป็นเงิน 113,000 บาท จึงเป็นกรณีที่โจทก์เขียนผิดพลาดเห็นสมควรเพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความจึงพิพากษาให้จำเลยทั้งสองชำระเงินแก่โจทก์ตามที่ถูกต้อง 133,000 บาท สำหรับอัตราดอกเบี้ยเมื่อมิได้ตกลงกันไว้ จึงกำหนดให้อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 133,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิสดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2542 จนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

นายโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ

นางอรพิน พิพัฒน์วิไลกุล

นายวรชาติ อันทริก

คำวินิจฉัยของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางที่ 37/2530

คดีของศาลแพ่งหมายเลขคำที่ 14228/2530

นายทิม ตะเภา

โจทก์

ระหว่าง

บริษัทจัดหางาน พี.เอส.อินดัสเตรียล จำกัด

จำเลย

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานฯ มาตรา 8(1)

แม้จำเลยเป็นเพียงตัวแทนทำสัญญาแทนนายจ้าง ซึ่งเป็นตัวการที่อยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศก็ตาม แต่ข้อพิพาทระหว่างโจทก์และจำเลยเป็นเรื่องการเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการผิดสัญญาจ้างแรงงานและให้ชำระค่าจ้างที่ได้รับไม่ครบตามสัญญาจ้างดังกล่าว คดีระหว่างโจทก์และจำเลยจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา 8(1)

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2529 จำเลยในฐานะบริษัทผู้จัดหาคนงานไปทำงานต่างประเทศ และเป็นตัวแทนนายจ้างในต่างประเทศได้ทำสัญญาจ้างทำงานโจทก์โดยรับชำระเงินค่าจ้างงานไปจากโจทก์เป็นเงิน 40,000 บาท และจัดส่งโจทก์ไปทำงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยมีนายอัล กาทตานีเป็นนายจ้างในต่างประเทศ ทำงานในตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ รับค่าจ้างที่ระบุไว้ในสัญญาเดือนละ 1,100 ริยัล คิดเป็นเงินไทยเดือนละ 8,250 บาท ครั้นเมื่อโจทก์เดินทางไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ปรากฏว่าโจทก์ได้รับค่าจ้างไม่ตรงตามสัญญา ขาดไปรวม 47,075 บาท ต่อมาวันที่ 12 มกราคม 2530 บริษัทนายจ้างในต่างประเทศได้เลิกจ้างโจทก์โดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า และให้เหตุผลในการเลิกจ้างว่า “ไม่มีงานให้ทำ” ซึ่งโจทก์ถือว่าเป็นการผิดสัญญาจ้าง เพราะตามสัญญาจ้างโจทก์ให้ทำงานเป็นเวลา 2 ปี โจทก์ได้ทำงานเป็นเวลา 10 เดือนเท่านั้น จำเลยในฐานะบริษัทจัดหางานผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ และตัวแทนของนายจ้างต่างประเทศที่ต้องรับผิดชอบโจทก์แทนตัวการ ต้องคืนค่าบริการที่เรียกเก็บจากโจทก์ไปเป็นเงิน 40,000 บาท และชดใช้ค่าเสียหายอื่นๆ ให้โจทก์ด้วย ขอให้บังคับจำเลยชดใช้เงิน 40,000 บาท ให้แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ย

จำเลยให้การว่า จำเลยมิได้รับเงินค่าจ้างงานจากโจทก์ตามฟ้อง โจทก์ไม่ทำงานตามคำสั่งของนายจ้าง จึงทำให้ได้รับเงินเดือนไม่ครบถ้วนตามสัญญาและเป็นเหตุให้มีการเลิกจ้างโจทก์ตกลงให้เลิกจ้างด้วย ซึ่งแท้จริงแล้วนายจ้างยังมิงานให้โจทก์ทำ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าจ้างหรือค่าเสียหายใดๆ จากจำเลย ขอให้ยกฟ้อง

ศาลแพ่งพิจารณาคำฟ้องแล้วเห็นว่า คดีนี้จะเป็นคดีแรงงานที่อยู่ในอำนาจของศาลแรงงานหรือไม่ จึงส่งสำนวนไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางวินิจฉัย

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้แม้จำเลยจะเป็นเพียงตัวแทนซึ่งทำสัญญาแทนนายจ้าง ซึ่งเป็นตัวการที่อยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศก็ตาม แต่ข้อพิพาทระหว่างโจทก์และจำเลยเป็นเรื่องการเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการผิดสัญญาจ้างแรงงานและให้ชำระค่าจ้างที่ได้รับไม่ครบตามสัญญาจ้างดังกล่าว คดีระหว่างโจทก์และจำเลยจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ

คู่มือการดำเนินคดี

สิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8(1)

วินิจฉัยว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน

วินิจฉัย ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2530

สุรัช รัตนอุดม

(นายสุรัช รัตนอุดม)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

คำวินิจฉัยของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางที่ 24/2532

คดีของศาลแรงงานกลางหมายเลขคำที่ 3655/2531

นายเฟื้อ อุปฮาด ที่ 1

นายบุญทัน ทิศเสถียร ที่ 2

โจทก์

นายสาลี เชื้อนชั้น ที่ 3

ระหว่าง

บริษัทจัดหางานจัสติคส์ จำกัด

จำเลย

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานฯ มาตรา 8(1)

โจทก์ทั้งสามฟ้องว่าโจทก์ทั้งสามสมัครไปทำงานที่ประเทศการ์ต้ากับจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนของบริษัท
อ. นายจ้างของโจทก์ทั้งสาม บริษัท อ. เลิกจ้างและส่งตัวโจทก์ทั้งสามกลับประเทศไทยโดยไม่มีความผิด
เป็นการผิดสัญญาที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจัดหางาน ขอให้จำเลยจ่ายค่าจ้างที่ค้างชำระ ค่าน้ำบริการและค่า
เสียหาย คดีระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตาม
ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามมาตรา 8 (1)

โจทก์ฟ้องและขอแก้ฟ้องว่าจำเลยมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการในการจัดหางานในต่างประเทศและ
จัดส่งคนงานไปทำงาน เมื่อเดือนตุลาคม 2530 โจทก์ทั้งสามได้สมัครไปทำงานในต่างประเทศกับจำเลยใน
ฐานะตัวแทนของบริษัทอัลลุลัยการที่ดินและบริการ จำกัด ประเทศการ์ต้า ต่อมาในวันที่ 13 พฤศจิกายน
2530 จำเลยได้จัดส่งโจทก์ทั้งสามไปทำงานกับนายจ้างที่ประเทศการ์ต้า โดยโจทก์ทั้งสามได้ทำสัญญาจ้าง
กับนายจ้างบริษัทอัลลุลัยการที่ดินและบริการ จำกัด โดยจำเลยในฐานะตัวแทนของนายจ้างเป็นผู้กระทำ
แทนและในการนี้จำเลยได้เรียกเก็บค่าบริการที่จัดส่งโจทก์ทั้งสามไปทำงานในต่างประเทศเป็นเงินคนละ 35,000
บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 105,000 บาท ซึ่งโจทก์ทั้งสามได้มอบให้นางธนาวรรณ เต้าโสภณ ตัวแทนของ
จำเลยและจำเลยได้รับเรียบร้อยแล้ว เมื่อโจทก์ทั้งสามได้เดินทางไปทำงานกับนายจ้างในประเทศการ์ต้า
และทำงานอยู่เป็นเวลา 2 เดือน บริษัทอัลลุลัยการที่ดินและบริการ จำกัด นายจ้างไม่จ่ายเงินเดือนให้
โจทก์และได้เลิกจ้างโจทก์ทั้งสาม โดยโจทก์ทั้งหมดไม่มีความผิดและส่งตัวโจทก์ทั้งสามกลับประเทศไทยเมื่อ

คู่มือการดำเนินคดี

วันที่ 30 มกราคม 2531 โจทก์ได้ติดต่อกับจำเลยในฐานะผู้จัดส่ง และเป็นตัวแทนของบริษัทอัลลุลัยยาการที่ดินและบริการ จำกัด นายจ้าง ขอค่าจ้างแรงงานที่ค้างและขอค่าบริการที่จำเลยเรียกเก็บคืนเนื่องจากผิดสัญญาที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจัดหางาน แต่จำเลยเพิกเฉย จึงขอศาลให้มีคำพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าจ้างให้โจทก์ที่ 1, ที่ 2 และที่ 3 คนละ 2,000 รียัล (ประมาณ 12,000 บาท) คินค่าบริการแก่โจทก์ทั้งสามคนละ 35,000 บาท และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์คนละ 132,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีในต้นเงินทั้งสามยอดดังกล่าวนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า จำเลยมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการหลักการทำธุรกิจท่องเที่ยวและเป็นผู้ติดต่อหรือนายหน้าในการจำหน่ายตัวเครื่องบินต่างประเทศ มิใช่มีวัตถุประสงค์ตามที่โจทก์ฟ้อง โจทก์ทั้งสามมิได้มีนิติสัมพันธ์อันใดกับจำเลยโจทก์ได้ติดต่อและสมัครงานกับนางธนาวรรณ เค้าโสภณ ซึ่งนางธนาวรรณมิใช่พนักงานของบริษัทหรือตัวแทนของบริษัทจำเลยตามที่โจทก์ฟ้อง และการติดต่อกับบริษัทอัลลุลัยยาการที่ดินและบริการ จำกัด นายจ้างต่างประเทศ ตลอดจนการติดต่อสถานทูต กรมแรงงาน การรับสมัครงาน การรับเงิน นางธนาวรรณเป็นผู้ดำเนินการและจัดส่งคนงานโดยตรงทั้งสิ้น จำเลยมิได้เกี่ยวข้องกับจำเลยไม่ได้เกี่ยวข้องกับโจทก์ทั้งสาม หรือนางธนาวรรณหรือบริษัทอัลลุลัยยาการที่ดินและบริการ จำกัด นายจ้างต่างประเทศ ทั้งจำเลยก็ไม่ได้เป็นตัวแทนของบริษัทอัลลุลัยยาการที่ดินและบริการ จำกัด นายจ้างของโจทก์ทั้งสาม ส่วนค่าจ้างค้างจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบเพราะมิได้เป็นนายจ้างของโจทก์และมีผู้จ่ายค่าจ้าง โจทก์ทั้งสามไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะโจทก์ฟ้องจำเลยผิดตัว โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ทั้งคดีไม่ได้พิพาทกันในเรื่องแรงงาน ซึ่งโจทก์ทั้งสามกับจำเลยไม่ได้เป็นลูกจ้างนายจ้างกัน ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 แต่อย่างใด โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2528 ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม ขอให้ศาลยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางได้สืบพยานโจทก์จำเลยจนเสร็จ และได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าโจทก์ทั้งสามสมัครไปทำงานที่ประเทศการ์ตากับจำเลย จำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทอัลลุลัยยาหรืออัลลุลัยยาการที่ดินและการบริการ ซึ่งเป็นนายจ้างของโจทก์ แล้วส่งสำนวนมาให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทที่ว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานกลางหรือไม่

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงแล้วว่าโจทก์ทั้งสามสมัครไปทำงานที่ประเทศการ์ตากับจำเลย และจำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทอัลลุลัยยา หรืออัลลุลัยยาการที่ดินและการบริการซึ่งเป็นนายจ้างของโจทก์ทั้งสาม คดีระหว่างโจทก์ทั้งสามกับจำเลยจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8(1)

วินิจฉัยว่าคดีตามฟ้องระหว่างโจทก์ทั้งสามกับจำเลยอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน
วินิจฉัย ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2532

เฉลิม การปลื้มจิตต์

(นายเฉลิม การปลื้มจิตต์)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

คู่มือการดำเนินคดี

คำวินิจฉัยของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางที่ 44/2532

คดีของศาลแรงงานกลางหมายเลขดำที่ 4500/2532

บริษัทจัดหางานพาวเวอร์เอด จำกัด

โจทก์

ระหว่าง

กรมแรงงาน ที่ 1

นายศิริ เกวลินสฤษฎ์ ที่ 2

จำเลย

นายประสงค์ รัตนันท์ ที่ 3

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานฯ มาตรา 8(2)

โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศฟ้องขอเพิกถอนคำสั่งกรมแรงงานที่สั่งให้โจทก์คืนเงินค่าบริการแก่คนงาน โดยการหักเงินประกันของโจทก์จากธนาคาร เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ตามมาตรา 8(2)

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อประมาณวันที่ 3 กันยายน 2530 นายสมหวัง เพ็งจันทิก ได้ทำสัญญากับโจทก์เพื่อเดินทางไปทำงาน ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในตำแหน่งพนักงานขับรถ ได้รับเงินเดือนประมาณ 7,000 บาท โดยนายสมหวังต้องเสียค่าบริการแก่โจทก์เป็นเงิน 7,000 บาท และโจทก์ได้ส่งนายสมหวังไปตามสัญญาแล้วต่อมาประมาณเดือนตุลาคม 2530 นายสมหวังได้ถูกนายจ้าง ณ ประเทศซาอุดีอาระเบียส่งกลับประเทศไทย นายสมหวังได้มาติดต่อโจทก์ แล้วตกลงกันว่าไม่ตั้งใจเรียกร้องค่าบริการคืน แต่ขอให้โจทก์ส่งนายสมหวังกลับไปทำงาน ณ ประเทศซาอุดีอาระเบียอีกครั้งหนึ่ง ในการเดินทางไปครั้งนี้ นายสมหวังจะไม่ต้องเสียค่าบริการใดๆ กับโจทก์ ซึ่งในวันที่ 21 ธันวาคม 2530 นายสมหวังได้ทำสัญญากับโจทก์เพื่อเดินทางไปทำงาน ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในตำแหน่งพนักงานขับรถได้รับเงินเดือนประมาณ 6,300 บาท โดยนายสมหวังไม่ต้องเสียค่าบริการใดๆ แก่โจทก์ และได้ส่งนายสมหวังไปตามสัญญาแก่โจทก์แล้ว ต่อมาประมาณเดือนมกราคม 2531 นายสมหวังได้ถูกนายจ้าง ณ ประเทศซาอุดีอาระเบียส่งกลับประเทศไทย โดยกล่าวหาว่าทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย ยุ่งและโฆษณาชวนเชื่อให้กรรมกรหยุดงาน นายสมหวังได้ไปร้องเรียนต่อกรมแรงงานว่าโจทก์ปฏิบัติผิดสัญญาจ้าง ขอให้โจทก์คืนเงินค่าบริการแก่นายสมหวังเป็นเงิน 35,000 บาท โจทก์ได้ชี้แจงเรื่องที่เกิดขึ้นต่อกรมแรงงาน ต่อมากรมแรงงานได้พิจารณาและวินิจฉัยให้โจทก์คืนเงินค่าบริการแก่นายสมหวังเป็นเงิน 35,000 บาท และในวันที่ 5 มิถุนายน 2532 จำเลยที่ 3 ในฐานะรองอธิบดีกรมแรงงานปฏิบัติราชการแทนจำเลยที่ 2 ได้มีหนังสือแจ้งไปยังธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาสุขุมวิท 43 เพื่อหักเงินประกันของโจทก์จำนวน 35,000 บาท การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายขอให้ศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยและคำสั่งของจำเลยทั้งสามและพิพากษามีให้โจทก์คืนเงินค่าบริการจำนวน 35,000 บาท แก่นายสมหวัง เพ็งจันทิก

จำเลยทั้งสามให้การว่า ฟ้องโจทก์เป็นเรื่องผิดสัญญานายหน้าตัวแทนจัดหางานส่งคนไปทำงานต่างประเทศ ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ฟ้องของโจทก์ไม่อยู่ใน

คู่มือการดำเนินคดี

อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน นายสมหวัง เพิ่มจันทิก ไม่ได้ทำงานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างงาน โจทก์จึงต้องคืนเงินค่าบริการจำนวน 35,000 บาทแก่นายสมหวัง ซึ่งนายสมหวังได้ชำระแก่โจทก์ไปแล้ว นายสมหวังไม่ได้ทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย ไม่ได้ยุยงและโฆษณาชวนเชื่อให้กรรมกรหยุดงาน ขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลาง สืบพยานโจทก์และพยานจำเลยจนเสร็จสำนวนแล้วเห็นว่า กรณีมีปัญหาว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานกลางหรือไม่ จึงส่งมาให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางวินิจฉัย

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้ว คดีนี้โจทก์ฟ้องกล่าวอ้างว่า โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ ได้ส่งนายสมหวัง เพิ่มจันทิก ไปทำงาน ณ ประเทศซาอุดีอาระเบียตามสัญญาเรียบร้อยแล้ว ต่อมานายสมหวังถูกนายจ้าง ณ ประเทศซาอุดีอาระเบียส่งตัวกลับประเทศไทยโดยกล่าวหาว่า ทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย ยุยง และโฆษณาชวนเชื่อให้กรรมกรหยุดงาน นายสมหวังได้ไปร้องเรียนต่อกรมแรงงาน กรมแรงงานสั่งให้โจทก์คืนเงินค่าบริการจำนวน 35,000 บาทแก่นายสมหวัง โดยหักจากเงินประกันจากโจทก์จากธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาสุขุมวิท 43 ซึ่งเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของจำเลยทั้งสาม จำเลยทั้งสามให้การว่า ฟ้องของโจทก์เป็นเรื่องผิดสัญญา นายหน้าตัวแทนจัดหางานส่งคนไปทำงานต่างประเทศตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน เห็นว่าพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เป็นกฎหมายซึ่งกำหนดมาตรการควบคุมการจัดหางานที่รัฐตราออกมาเพื่อให้ความคุ้มครองคนหางานจึงเป็นกฎหมายในลักษณะประเภทกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ดังนั้นเมื่อคดีนี้พิพาทเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8(2)

วินิจฉัยว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน

วินิจฉัย ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2532

เฉลิม การปลื้มจิตต์

(นายเฉลิม การปลื้มจิตต์)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

คำวินิจฉัยของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางที่ 20-22/2533

คดีของศาลแรงงานหมายเลขดำที่ 3958-3960/2533

นายอวยชัย เปลียนวงศ์

โจทก์

ระหว่าง

บริษัทจัดหางานอีโก้ จำกัด

จำเลย

คู่มือการดำเนินคดี

ระหว่าง	นายสันติ จันทรแจ่มใส	โจทก์
	บริษัทจัดหางานอีโก้ จำกัด	จำเลย
ระหว่าง	นายอำนาจ แผ่คุณ	โจทก์
	บริษัทจัดหางานอีโก้ จำกัด	จำเลย

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานฯ มาตรา 8(1) (2)

บริษัท อ. เป็นนายจ้างอยู่ต่างประเทศทำสัญญาจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างโดยมีจำเลยเป็นตัวแทนผู้ทำสัญญาจัดหางานกับโจทก์แทน จำเลยจึงต้องรับผิดชอบโจทก์ในฐานะตัวแทนที่ทำสัญญาแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศ และมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 824 เมื่อโจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบว่านายจ้างผิดสัญญาและจำเลยต่อสู้ว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา คดีระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ตามมาตรา 8(1) นอกจากนี้สัญญาจัดหางานเพื่อให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศ เป็นสัญญาที่สร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 อันเป็นกฎหมายในลักษณะประเภทกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองแรงงาน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ตามมาตรา 8(2)

คดีทั้งสามสำนวนนี้ ศาลมีคำสั่งให้รวมพิจารณาพิพากษาเข้าด้วยกัน โดยเรียกโจทก์เรียงตามลำดับสำนวนว่าโจทก์ที่ 1 ถึงโจทก์ที่ 3

โจทก์ทั้งสามสำนวนฟ้องว่า เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 และวันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 โจทก์ทั้งสามได้ทำสัญญากับจำเลยรวม 2 ฉบับเพื่อให้จำเลยจัดหางานให้โจทก์ทั้งสามทำในต่างประเทศ โดยโจทก์แต่ละคนต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าบริการให้แก่จำเลย ซึ่งโจทก์ทั้งสามได้ชำระเงินให้แก่จำเลยครบถ้วนแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 ต่อมาวันที่ 14 ธันวาคม 2532 โจทก์ทั้งสามได้เดินทางไปทำงานกับบริษัทอาห์เหม็ด เอช ฮุมาตี้ เทรดิง ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในฐานะตัวการตามสัญญา แต่โจทก์ทั้งสามไม่ได้ทำงานในเมืองที่ระบุตำแหน่งหน้าที่ไม่ตรงตามสัญญาทำงานเกินกำหนด วันใดไม่มีงานจะไม่ได้ค่าจ้าง ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองโจทก์ทั้งสามพยายามติดต่อกับจำเลยแต่ไม่ได้รับคำตอบ จึงต้องเดินทางกลับประเทศไทยโดยออกค่าใช้จ่ายเองถือว่าจำเลยในฐานะตัวแทนปฏิบัติผิดสัญญาขอให้บังคับจำเลยชำระค่าบริการค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าจ้างที่ค้างจ่ายและค่าเสียหาย ให้แก่โจทก์ทั้งสามคนละ 207,577 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามคำขอท้ายฟ้อง

จำเลยทั้งสามสำนวนให้การว่า จำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทอาห์เหม็ด เอช ฮุมาตี้ เทรดิงซึ่งเป็นนายจ้างโจทก์ทั้งสามจริง นายจ้างให้โจทก์ทั้งสามทำงานตามตำแหน่งที่หน่วยงานของนายจ้าง และจ่าย

ค่าจ้างถูกต้องตามสัญญาจ้างทุกประการ โจทก์ทั้งสามเป็นฝ่ายผิดสัญญา โดยลาออกจากการก่อนครบกำหนด
จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้แก่โจทก์ทั้งสาม และคดีไม่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานขอใหยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางเห็นว่ากรณีมีปัญหาว่าคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานหรือไม่
จึงส่งสำนวนมาให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางวินิจฉัย

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้ว โจทก์ทั้งสามฟ้องอ้างว่าโจทก์ทั้งสามได้ทำ
สัญญากับจำเลย เพื่อให้จำเลยจัดหางานให้โจทก์ทำในต่างประเทศ โดยโจทก์แต่ละคนต้องเสียค่าใช้จ่าย
และค่าบริการให้แก่จำเลยซึ่งโจทก์ทั้งสามชำระให้จำเลยครบถ้วน และได้เดินทางไปทำงานกับนายจ้างที่ต่าง
ประเทศตามสัญญาแล้ว แต่นายจ้างผิดสัญญาโจทก์ทั้งสามจึงต้องเดินทางกลับประเทศไทย ขอให้บังคับ
จำเลยชำระค่าบริการ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าจ้างที่ค้างจ่าย และค่าเสียหาย ให้แก่โจทก์ทั้งสามคนคนละ 207,577
บาท จำเลยให้การว่า จำเลยเป็นตัวแทนของนายจ้างในต่างประเทศจริง โจทก์ทั้งสามเป็นฝ่ายผิดสัญญา
และคดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานขอใหยกฟ้อง เห็นว่าข้อความในสัญญา เอกสาร
ท้ายฟ้องหมายเลข 2 เป็นกรณีที่บริษัทอาห์เหม็ด เอช ฮุหมัยดี เทรดิง นายจ้างทำสัญญาจ้างโจทก์ทั้งสาม
เป็นลูกจ้างและจำเลยยอมรับว่าจำเลยทำสัญญาจัดหางานกับโจทก์ทั้งสาม ตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1
และจำเลยยอมรับว่าจำเลยเป็นตัวแทนของบริษัทอาห์เหม็ด เอช ฮุหมัยดี เทรดิง ดังนั้น เมื่อบริษัทอาห์เหม็ด
เอช ฮุหมัยดี เทรดิง ซึ่งเป็นนายจ้างผู้เป็นตัวแทนตามสัญญาจ้างอยู่ต่างประเทศ และมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ
โดยมีจำเลยทำสัญญากับโจทก์ในฐานะเป็นตัวแทนจำเลยจึงต้องรับผิดชอบตามสัญญานี้ ตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์มาตรา 824 เมื่อโจทก์ทั้งสามฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบ อ้างว่านายจ้างผิดสัญญาและจำเลยต่อสู้
ว่าโจทก์ทั้งสามเป็นฝ่ายผิดสัญญา คดีระหว่างโจทก์ทั้งสามกับจำเลยจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือ
หน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรง
งานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8(1) นอกจากนี้ตามสัญญาจัดหางานเพื่อให้คนงานไป
ทำงานในต่างประเทศเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 เป็นสัญญาที่ทำขึ้น ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและ
คุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 อันเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการควบคุมการจัดหางานที่รัฐตราออกมา
เพื่อให้ความคุ้มครองคนหางาน จึงเป็นกฎหมายในลักษณะประเภทกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
โจทก์ทั้งสามอ้างว่าจำเลยผิดสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่
ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน
พ.ศ. 2522 มาตรา 8(2)

วินิจฉัยว่า คดีทั้งสามสำนวนนี้ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน

วินิจฉัย ณ วันที่ 3 กันยายน 2533

ศักดิ์ดา โมกขมรรคกุล

(นายศักดิ์ดา โมกขมรรคกุล)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

คู่มือการดำเนินคดี

คำวินิจฉัยของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางที่ 39/2542

คดีแพ่งของศาลจังหวัดนครพนมหมายเลขดำที่ 75/2542

บริษัท จัดหางาน สายน้ำผึ้ง บีซิเนส กรุ๊ป จำกัด

โจทก์

ระหว่าง กรมการจัดหางาน ที่ 1

อธิบดีกรมการจัดหางาน ที่ 2

จำเลย

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2541 จำเลยที่ 2 ได้ลงนามในฐานะอธิบดีของจำเลยที่ 1 และในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลาง มีคำสั่งหักหลักประกันของโจทก์จากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานครพนม จำนวน 1,729,500 บาท เพื่อจ่ายเงินให้นายมงคล ราชโยธี กับพวกรวม 37 คน โดยอ้างว่าโจทก์เรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายเพื่อจัดส่งคนหางานไปต่างประเทศแล้วแต่ไม่สามารถจัดส่งคนหางานได้ตามสัญญาจัดหางาน เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 การออกคำสั่งของจำเลยทั้งสองมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการละเมิดต่อโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งนายทะเบียนจัดหางานกลางตามหนังสือด่วนมาก ที่ รส 0311/18207

จำเลยทั้งสองให้การว่า การออกคำสั่งของจำเลยในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ยกฟ้อง

ในวันนัดชี้สองสถาน ศาลจังหวัดนครพนมเห็นว่า กรณีมีปัญหาว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานหรือไม่ และส่งสำนวนให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางวินิจฉัย

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้ว โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 2 ได้ลงนามในฐานะอธิบดีของจำเลยที่ 1 และในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลาง มีคำสั่งหักหลักประกันของโจทก์จากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขานครพนม เพื่อจ่ายเงินให้นายมงคล ราชโยธี กับพวกรวม 37 คน โดยอ้างว่าโจทก์เรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายเพื่อจัดส่งคนหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศแล้วแต่ไม่สามารถจัดส่งคนหางานได้ตามสัญญาจัดหางานเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 การออกคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการละเมิดต่อโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของจำเลยทั้งสอง เห็นว่า พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 46 เป็นกฎหมายซึ่งกำหนดมาตรการควบคุมการจัดหางานที่รัฐตราขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองคนหางานจึงเป็นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ดังนั้นเมื่อคดีนี้พิพาทเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2528 จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พงศ. 2522 มาตรา 8(2)

วินิจฉัยว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน

วินิจฉัย ณ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

ชลอ บุญยเนตร

(นายชลอ บุญยเนตร)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

คู่มือการดำเนินคดี

ที่ อส (สพอ.2) 0013/2037

สำนักงานคดีอาญา

(สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 2)

สำนักงานอัยการสูงสุด

ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

16 ตุลาคม 2540

เรื่อง ขอรบราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

อ้างถึง หนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึงกรมการจัดหางานขอรบราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้อง นายหลี หรือลี เชียงฟู ผู้ต้องหา ขอรบราบร่วมกันจัดหางานให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต นั้น

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 2 สำนักงานคดีอาญา ขอเรียนว่า คดีดังกล่าวพนักงานอัยการ ได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง นายหลี หรือลี เชียง ฟู ผู้ต้องหา ขอรบราบร่วมกันจัดหางานให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต เพราะเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ต้องหากับพวกรวม 4 คน มีเจตนาที่จะ หลอกลวงผู้เสียหายเพื่อเอาเงินค่าสมัครไปทำงานเท่านั้น การตั้งสำนักงานก็ไม่ได้เปิดเป็นสำนักงานถาวร หรือเปิดเป็นบริษัทให้เป็นหลักเป็นฐาน เพียงแต่เช่าบ้านที่เกิดเหตุไว้เป็นที่ดำเนินการ โดยบอกกับผู้ให้เช่าว่า เพื่อดำเนินการค้าขายเครื่องคอมพิวเตอร์จากต่างประเทศเมื่อดำเนินการอยู่เพียง 4 เดือน ก็หลบหนีไป การ กระทำดังกล่าวจึงไม่มีเจตนาที่จะดำเนินการประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางาน หรือหาลูกจ้างให้แก่ นายจ้างตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนงาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4 คดีมีพยานหลักฐานไม่พอพ้อง ผู้ ต้องหากับพวกรวม 4 คน ในข้อหานี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ชรัตน์ พัฒนพานิช

(นายชรัตน์ พัฒนพานิช)

อัยการผู้เชี่ยวชาญ รักษาการแทน

อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 2

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 2

โทร. 5412868

คู่มือการดำเนินคดี

406

ที่ อส (นว) 0031/8869

สำนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์
ถนนโกสีย์ใต้ นว 60000

23 กันยายน 2540

เรื่อง แจ่งคำสั่งไม่ฟ้อง

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

อ้างถึง หนังสือ (1) หนังสือที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

(2) หนังสือที่ อส 0001.1/13169 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง (1) ขอทราบข้อมูลและเหตุของการสั่งไม่ฟ้องจำอาภาคเอกสมชายและนางสุดใจ ทองลอย ผู้ต้องหา เรื่องฝ่าฝืน พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือที่อ้างถึง (2) ให้สำนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์แจ่งข้อมูลและเหตุของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองไปยังกรมการจัดหางานโดยตรงนั้น

สำนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์ ขอเรียนว่าเหตุที่พนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองก็เนื่องจากว่า พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ได้บัญญัติไว้ว่าคำว่า “จัดหางาน” หมายความว่าประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนงานหรือแก่ลูกจ้างให้แก่นายจ้างโดยเรียกหรือรับค่าบริการตอบแทนหรือไม่ก็ตาม โดยเหตุนี้กรณีที่จะเป็นการจัดหางานให้คนงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศตามคำจำกัดความจะต้องมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจซึ่งหมายถึงผู้นั้นมีอาชีพทางานให้คนทำงานเป็นปกติธุระหรือเป็นประจำ มิใช่หาเฉพาะงานใดงานหนึ่ง และประกอบธุรกิจในที่นี้ย่อมเป็นการประกอบธุรกิจในเรื่องจัดหางานเท่านั้น มิใช่ประกอบธุรกิจเรื่องอื่น แต่การที่จำอาภาคเอกสมชาย ทองลอย ผู้ต้องหาที่ 1 มีอาชีพรับราชการ ส่วนนางสุดใจ ทองลอย ผู้ต้องหาที่ 2 เป็นแม่บ้านของผู้ต้องหาที่ 1 ซึ่งไม่ใช่เป็นการประกอบธุรกิจในการจัดหางานแต่อย่างใด กรณีของผู้ต้องหาที่ 1 และ 2 ได้แนะนำให้นางนภาพร ทองชำ ผู้กล่าวหาไปทำงานที่ประเทศกรีซและได้งานทำตามประสงค์ จึงเป็นการทำงานของผู้กล่าวหาตามต้องการย่อมไม่มีความผิดในการจัดหางานให้แก่คนงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

เรืออากาศโทวิญญู วิญญูล

(วิญญู วิญญูล)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 6

รักษาการในตำแหน่งอัยการ จังหวัดนครสวรรค์

คู่มือการดำเนินคดี

ที่ อส(สผอ.6)0013/1811

สำนักงานคดีอาญา
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 6
สำนักงานอัยการสูงสุด
ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ 10900

12 กันยายน 2540

เรื่อง แจ้งข้อมูลและเหตุผลของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา
เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน
อ้างถึง หนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส. 0308/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการจัดหางานได้ขอทราบข้อมูลและเหตุผลของการสั่งไม่ฟ้องคดีเรื่อง นายสมชาติ นาคบรรจง กับพวกรวม 2 คน ผู้ต้องหา ต้องหาว่าร่วมกันจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ขอเรียนว่าคดีดังกล่าว กล่าวหาว่านายสมชาติ นาคบรรจง ผู้ต้องหาที่ 1 นางอังคณาพร ไชยพิเนตร ผู้ต้องหาที่ 2 นายดาร์ต ไม่ทราบนามสกุล ผู้ต้องหาที่ 3 และนายสมยศ ประดิษฐ์สิน ผู้ต้องหาที่ 4 กระทำผิดฐานร่วมกันจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตข้อเท็จจริงตามการสอบสวนได้ความว่า นายมีชัย เฟือกพูล ได้เคยรู้จักกับผู้ต้องหาที่ 1 มาก่อน เนื่องจากเคยไปทำงานต่างประเทศด้วยกัน เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2535 เวลากลางวัน นายมีชัย เฟือกพูล และ นายอำนาจ เฟือกพูล ได้ไปพบผู้ต้องหาที่ 1 ขณะพักอยู่กับผู้ต้องหาที่ 2 ซึ่งเป็นภรรยา ที่ห้องพักเพ็ญทิวารีพาร์ทเมนต์ ซอยลาดพร้าว 134 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร แจ้งความประสงค์ว่าอยากไปทำงานในต่างประเทศ ผู้ต้องหาที่ 1 ได้นัดหมายให้นายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล มาพบกับผู้ต้องหาที่ 3 ซึ่งเป็นเพื่อนกับผู้ต้องหาที่ 1 ในวันรุ่งขึ้นที่ห้องพักดังกล่าว ครั้นถึงกำหนดนัดเมื่อนายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล มาหาผู้ต้องหาที่ 1 ที่ห้องพักจึงได้แนะนำให้รู้จักกับผู้ต้องหาที่ 3 โดยให้พูดคุยกันเอง ส่วนผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ได้ออกไปธุระข้างนอก ครั้นกลับมาในตอนเย็นได้ทราบจากนายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล ว่าบุคคลทั้งสองได้ตกลงกับผู้ต้องหาที่ 3 ว่าจะไปทำงานที่ประเทศเกาหลี โดยผู้ต้องหาที่ 3 ได้เรียกค่าใช้จ่ายเป็นค่าติดต่อด่วนและค่าตัวเครื่องบินเป็นเงินคนละ 60,000 บาท ซึ่งนายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล ได้มอบเงินคนละ 60,000 บาท ให้ผู้ต้องหาที่ 3 รับไปแล้วและได้นัดหมายไปพบกับผู้ต้องหาที่ 3 ที่สนามบินดอนเมืองในวันที่ 2 ตุลาคม 2535 เมื่อถึงกำหนดนัดผู้ต้องหาที่ 3 ผู้ต้องหาที่ 4 นายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล ได้ไปพบกันที่สนามบินดอนเมือง และผู้ต้องหาที่ 4 เป็นผู้พานายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล เดินทางไปทำงานที่ประเทศเกาหลี ที่โรงงานขนมปัง ทำงานวันละ 12 ชั่วโมง เงินเดือนๆ ละ 10,000 บาท ทำงานอยู่ได้ 3 วัน นายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล เห็นว่างานดังกล่าวไม่ตรงตามที่ได้ตกลงกันไว้ จึงเดินทางกลับประเทศไทย นำความแจ้งกับนายจารุ มณีโลกย์ ผู้กล่าวหาและพาเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมตัวผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ส่งพนักงานสอบสวนสถานี

คู่มือการดำเนินคดี

ตำรวจนครบาลหัวหมาก ทำการสอบสวนดำเนินคดีต่อไป ส่วนผู้ต้องหาที่ 3 และผู้ต้องหาที่ 4 หลบหนียังจับกุมตัวไม่ได้

พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ตามข้อกล่าวหาเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ 3 และผู้ต้องหาที่ 4 ตามข้อกล่าวหา

พนักงานอัยการพิจารณาแล้ว คดีนี้นายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล ได้ให้การเป็นพยานว่าผู้ต้องหาที่ 1 แนะนำให้รู้จักกับผู้ต้องหาที่ 3 ซึ่งนายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล ก็ได้ตกลงกันเองกับผู้ต้องหาที่ 3 เรื่องไปทำงานในต่างประเทศ ขณะนั้นผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ไม่อยู่บ้านโดยได้ออกไปสุระนอกบ้านและไม่ปรากฏว่าหลังจากที่ผู้ต้องหาที่ 1 นัดหมายให้นายมีชัย เฟือกพูลและนายอำนาจ เฟือกพูล พบกับผู้ต้องหาที่ 3 แล้ว ผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ได้มีส่วนร่วมกันในการจัดการให้เดินทางหรือได้รับเงินใดๆ ทั้งสิ้น นายมีชัย เฟือกพูล กับนายอำนาจ เฟือกพูล ก็ได้เดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีโดยมีผู้ต้องหาที่ 4 เป็นผู้เดินทางไปส่ง ประกอบกับผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ให้การปฏิเสธว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับการจัดหางาน ข้อเท็จจริงฟังชัดเจนว่าผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 มิได้ร่วมตกลงหรือรับรองว่าจะส่งนายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล ไปทำงานในต่างประเทศเป็นเรื่องระหว่างผู้ต้องหาที่ 3 กับผู้ต้องหาที่ 4 กับนายมีชัย เฟือกพูล และนายอำนาจ เฟือกพูล เท่านั้น คดีสำหรับผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 หลักฐานไม่พอฟ้อง พนักงานอัยการจึงสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ในความผิดฐานร่วมกันจัดหางานให้คนหางานไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2528 มาตรา 83,30,82 และอธิบดีกรมตำรวจได้เห็นชอบในกรณีสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ดังกล่าวแล้ว

อนึ่ง สำหรับผู้ต้องหาที่ 3 และผู้ต้องหาที่ 4 คดีมีพยานหลักฐานพอฟ้อง พนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ 3 และผู้ต้องหาที่ 4 ในความผิดฐานร่วมกันจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2528 มาตรา 83,30,82 แต่ผู้ต้องหาที่ 3 และผู้ต้องหาที่ 4 หลบหนีจึงได้ส่งดำเนินรูปพรรณให้อธิบดีกรมตำรวจออกหมายจับผู้ต้องหาที่ 3 และผู้ต้องหาที่ 4 ภายในอายุความ 15 ปีแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

สุธี ณ พัทลุง

(นายสุธี ณ พัทลุง)

อัยการพิเศษฝ่าย สำนักงานคดีอาญา

ปฏิบัติราชการในหน้าที่

อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 6

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 6

โทร. 5412877

ที่ อส (กส) 0031/4159

สำนักงานอัยการจังหวัดกาฬสินธุ์
ถนนกาฬสินธุ์ กส 46000

9 กันยายน 2540

เรื่อง แจ้งข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

อ้างถึง หนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการจัดหางานขอทราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องนาย มารุต ด้านประการ ผู้ต้องหา ขอให้จัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 20,24,30,47,79,82 เหตุเกิดที่ ตำบลนาคู อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรณีที่พนักงานอัยการจังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีคำสั่งไม่ฟ้อง นายมารุต ด้านประการ ผู้ต้องหาในคดี ดังกล่าวนั้น เนื่องจากหลักฐานในสำนวนการสอบสวนคดีดังกล่าวมีพยานหลักฐานยืนยันว่า บริษัทจัดหางาน พี.เอส.86 จำกัด สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 670/399 ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้รับอนุญาตให้จัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง ตามใบอนุญาตที่ ต.466/2528 และให้จัดส่งคนหางานไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ระหว่างปี พ.ศ. 2529 ถึง พ.ศ. 2538 โดยถูกต้องตามกฎหมาย และนายมารุต ด้านประการ ผู้ต้องหากี้ได้รับการจดทะเบียนเป็นลูกจ้างของบริษัทจัดหางาน พี.เอส.86 จำกัด จากนายทะเบียนจัดหางานกลางโดยถูกต้องตามกฎหมายเช่นกัน ซึ่งสำนักงานพัฒนาแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการตรวจสอบทางทะเบียนผู้ได้รับอนุญาตจัดหางานให้คนหางานไปทำงานต่างประเทศแล้ว ยืนยันความถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีพยานบุคคลในคดีคือ นายแหวนทอง ยอดไชย นายสังวาล โสนาคุ และนายชนะ พลขยัน ซึ่งเป็นคนหางานได้ให้การเป็นพยานยืนยันด้วยว่า ผู้ต้องหานี้เพียงแค่มาทำการแนะนำให้เตรียมเอกสารหลักฐานและพาไปสมัครกับบริษัทดังกล่าวที่กรุงเทพฯ โดยผู้ต้องหาไม่ได้เรียกเก็บเงินค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดเอกสารหลักฐานที่ยึดได้เป็นของกลางคดีนี้ ก็เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจัดหางาน พี.เอส.86 จำกัดทั้งสิ้น และนอกจากนี้ยังมี นายสุชาติ โชคยางกูร ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาสมเด็จจันทน์ได้ให้การเป็นพยานยืนยันรับรองว่า ผู้ต้องหานี้เป็นเจ้าของบริษัทจัดหางาน พี.เอส.86 จำกัด มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับธนาคารฯ ให้การช่วยเหลือและความสะดวกในการทำสัญญาขอสินเชื่อจากธนาคารให้คนหางานที่บริษัทคัดเลือกแล้ว ฉะนั้น การที่ผู้ต้องหาซึ่งเป็นลูกจ้างของบริษัท มาดำเนินการประสานงานนำใบสมัครของบริษัทมาให้คนหางานกรอกข้อความแล้วพาไปสมัครงานกับบริษัทดังกล่าวยังไม่เป็นการจัดหางานและยังไม่เป็นการทำสัญญาจัดหางานกับคนหางานแทนบริษัทนายจ้างแต่อย่างใดด้วยเหตุผลและพยานหลักฐานดังกล่าวข้างต้น พนักงานอัยการจังหวัดกาฬสินธุ์จึงมีคำสั่งไม่ฟ้อง นายมารุต ด้านประการ ผู้ต้องหาตามข้อกล่าวหา

คู่มือการดำเนินคดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ภาณุรัตน์ ใจนาคำ

(นายภาณุรัตน์ ใจนาคำ)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 4

รักษาการในตำแหน่ง อัยการจังหวัดกาฬสินธุ์

อัยการ

โทร.กาฬสินธุ์ 043-811571

ที่ อส(ลบ)0031/3703

สำนักงานอัยการจังหวัดลพบุรี
ศาลากลางจังหวัดลพบุรี 15000

23 พฤษภาคม 2540

เรื่อง ขอทราบเหตุการณ์สั่งไม่ฟ้อง

เรียน จัดหางานจังหวัดลพบุรี

อ้างถึง หนังสือที่ลบ.0028/587 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า กองนิติการ กรมการจัดหางาน ขอทราบเหตุผลกรณีพนักงานอัยการจังหวัดลพบุรีได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง นายประชา ภัทรโสภณ ผู้ต้องหาที่ 1 นางวรารัตน์ ภัทรโสภณ ผู้ต้องหาที่ 2 ซึ่งต้องหาร่วมกันจัดหางานให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศ โดยมีได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง และร่วมกันฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อกรมการจัดหางานจะได้นำไปปรับปรุงแนวทางเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานอัยการจังหวัดลพบุรีได้ตรวจสอบสำนวนคดีดังกล่าวแล้ว คดีนี้มีนางสาวโคกนาพันธุ มะลิ เป็นผู้เสียหาย กล่าวหาต่อพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าหลวง จากการตรวจสอบและพิจารณาสำนวนการสอบสวนของพนักงานอัยการจังหวัดลพบุรีแล้ว เห็นว่า ในข้อหาความผิดฐานร่วมกันจัดหางานให้คนไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนนั้น ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า ผู้ต้องหาทั้งสองได้ร่วมกันจัดตั้งสำนักงานจัดหางานและมีการประกาศชักชวนคนงานไปทำงานในต่างประเทศ โดยการเรียกร้องทรัพย์สินเงินทองและข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เสียหายได้เป็นฝ่ายไปขอร้องให้ผู้ต้องหาทั้งสองพาไปทำงานที่ต่างประเทศ และผู้ต้องหาทั้งสองไม่ได้เรียกร้องค่าตอบแทนหรือค่าบริการนายหน้าจากผู้เสียหาย พฤติการณ์แห่งคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ต้องหาทั้งสองร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานเพื่อให้ไปทำงานในต่างประเทศ ส่วนข้อหาฉ้อโกงทรัพย์สิน นั้น ตามหลักฐานในสำนวนปรากฏว่าผู้ต้องหาทั้งสองมิได้มีพฤติการณ์หลอกลวงผู้เสียหาย คดีขาดองค์ประกอบความผิดและผู้เสียหายได้แจ้งคำร้องทุกข์เกินกว่ากำหนดสามเดือน คดีเป็นอันขาดอายุความร้องทุกข์ตามกฎหมาย พนักงานอัยการจังหวัดลพบุรีจึงได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองในข้อหาความผิดฐานร่วมกันประกอบธุรกิจจัดหางานให้คนไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง และร่วมกันฉ้อโกงทรัพย์สินตามความเห็นของพนักงานสอบสวน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

กิจจา จันทรโณทัย

(นายกิจจา จันทรโณทัย)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 1

รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดลพบุรี

คู่มือการดำเนินคดี

ที่ อส(มค) 0031/2642

สำนักงานอัยการจังหวัดมหาสารคาม
ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน มค 44000

9 มิถุนายน 2540

เรื่อง ขอรบสาเหตุการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา
เรียน จัดหางานจังหวัดมหาสารคาม
อ้างถึง หนังสือ ที่ มค 0028/657 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอรบสาเหตุการสั่งไม่ฟ้องนางประยูร ภูมดี, นายเกรียงศักดิ์ ภูมดี และคดีนายประประดิษฐ์ นามฤทธิ์, นายทวี แก้วกัน ผู้ต้องหา ข้อหา จัดหางานให้คนงานไปทำงานต่างประเทศโดยไม่รับอนุญาต เพื่อประกอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหรือผู้หลบหลีกต่อไป นั้น

เหตุที่สั่งไม่ฟ้องคดีนายประประดิษฐ์ นามฤทธิ์ กับพวก เพราะ คดีมีพยานบุคคลและตัวผู้กล่าวหาเองได้ให้การยืนยันว่า ผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ไม่มีเจตนาประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนงานที่จะไปทำงานในต่างประเทศ และอาชีพของผู้ต้องหาทั้งสามก็ไม่ใช่อาชีพจัดหางาน เป็นชาวนาที่เคยไปทำงานต่างประเทศมา และก็ไม่ได้ไปในฐานะคนหางานเป็นเพียงลูกจ้างของชาวสิงคโปร์ผู้ต้องหาทั้งสามไม่เคยไปบอกกับผู้อื่นว่าจะรับจัดหางานในต่างประเทศ คงมีแต่ผู้กล่าวหาผู้เดียวเท่านั้นที่ไปขอร้องผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 ให้ช่วยพาไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ ในฐานะเป็นคนที่ยอมรับกันเป็นส่วนตัวและเป็นญาติกัน และผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 ก็ได้ชี้แจงแก่ผู้กล่าวหาแล้ว ว่าการเข้าไปในประเทศสิงคโปร์เป็นการเข้าไปทำงานแบบผิดกฎหมายผู้กล่าวหาเข้าใจแล้วแต่ก็ต้องการให้ผู้ต้องหาช่วยพาไปทำงานเป็นส่วนตัวผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ไม่ได้หลบหลีก ไม่มีพฤติการณ์ที่เข้าลักษณะประกอบธุรกิจจัดหางานและไม่มีเจตนาจัดหางานเป็นธุรกิจ การกระทำของผู้ต้องหาทั้งสามจึงไม่เข้าลักษณะองค์ประกอบความผิด คดีมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง

คดีนางประยูร ภูมดี กับพวก การกระทำของผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 เป็นเพียงหาคนหางานไปสมัครงานทำงานกับบริษัทจัดหางาน พี.เอ.เอ.เจ.เจ. จำกัด ซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศจากนายทะเบียนกลาง ตามที่บริษัทแต่งตั้ง ส่วนการจัดส่งคนงานไปทำงาน เป็นเรื่องของบริษัทดังกล่าว แม้การจ่ายเงินค่าสมัครบางส่วนจะมอบให้ผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 คงเป็นเรื่องความสะดวกของคนหางาน ไม่ต้องไปจ่ายด้วยตนเองให้บริษัททั้งบริษัทก็จัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ก็มีได้หลบหลีกคนหางานแต่อย่างใด การกระทำของผู้ต้องหาที่ 1 ที่ 2 ยังไม่ถึงขั้นประกอบธุรกิจจัดหางานโดยตรง คดีมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้องผู้ต้องหาทั้งสอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ภาณุพงษ์ โชติสิน

(นายภาณุพงษ์ โชติสิน)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 4
รักษาการในตำแหน่ง อัยการจังหวัดมหาสารคาม

อัยการ

โทร (043) 711172

โทรสาร (043) 723723

คู่มือการดำเนินคดี

ที่ อส(พล) 0031/3635

สำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก
ถนนวังจันทร์ พล. 65000

9 มิถุนายน 2540

เรื่อง แจ้งสาเหตุกรณีมีคำสั่งไม่ฟ้อง

เรียน จัดหางานจังหวัดพิษณุโลก

อ้างถึง หนังสือที่ พล 0028/987 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้ขอทราบสาเหตุการสั่งไม่ฟ้องกรณีนี้ที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดพิษณุโลก ได้แจ้งความดำเนินคดี นางบังอร ชวนยิ้ม ตามคดีอาญาที่ 117/2537 และนายประทีป หมีบ้านใหม่ กับ นายโสณ ทับทิมทอง ตามคดีอาญาที่ 31/2538 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2538 รายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกได้ตรวจสอบแล้ว สำหรับคดีอาญา 117/2537 นั้นปรากฏว่าเป็นคดีอาญาที่ 177/2537 ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางระกำ ซึ่งมีนายทองย้อย ชวนยิ้ม นางบังอร ชวนยิ้ม และ นายหยด ไม่ทราบนามสกุล เป็นผู้ต้องหาที่ 1 ถึงที่ 3 ตามลำดับ ข้อเท็จจริงทางการสอบสวน ได้ความจากคำให้การของนายชรัภ จัยขึ้น ผู้เสียหาย ว่า ผู้เสียหายได้ไปในงานที่สำนักงานแรงงานจังหวัดพิษณุโลก ได้จัดให้บริษัทจัดหางานมารับสมัครคนงานไปทำงานในต่างประเทศเห็นว่า บริษัทจัดหางานในงานได้เรียกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศในอัตราสูง และได้มีชายคนหนึ่ง แนะนำผู้เสียหายว่า ถ้าอยากไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ ให้ไปหานายย้อย ชวนยิ้ม ผู้ต้องหาที่ 1 เนื่องจากเคยไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียง 20,000 บาท พร้อมทั้งบอกบ้านที่อยู่ของนายย้อย ชวนยิ้ม ให้ทราบเมื่อผู้เสียหายไปที่บ้านของผู้ต้องหาที่ 1 ปรากฏว่าชายคนหนึ่ง ซึ่งผู้เสียหายเข้าใจว่าเป็นนายย้อย ชวนยิ้ม ผู้ต้องหาที่ 1 จึงได้พูดคุยตกลงกับชายคนดังกล่าว ซึ่งจากการสอบสวนทราบชื่อภายหลัง คือ นายหยด ไม่ทราบนามสกุล ผู้ต้องหาที่ 3 ในคดีดังกล่าว โดยระหว่างพูดคุยตกลงกันนั้น นางบังอร ชวนยิ้ม ผู้ต้องหาที่ 2 ไม่ได้อยู่พูดคุยด้วย เมื่อพยานได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์แล้ว จึงทราบว่า เป็นการเดินทางเข้าไปทำงานโดยผิดกฎหมาย จึงได้หาทางเดินทางกลับประเทศไทย จึงได้เข้าแจ้งเรื่องต่อสำนักงานแรงงานจังหวัด และได้มีการเข้าแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ 1 และที่ 2 แต่เมื่อพนักงานสอบสวนได้จัดให้ผู้เสียหายดูตัวผู้ต้องหาที่ 1 แล้วปรากฏว่า ไม่ใช่คนเดียวกับชายที่อยู่ที่บ้านของผู้ต้องหาที่ 1 ในวันที่ผู้เสียหายไปพบ รูปคดีพยานหลักฐานจึงไม่อาจยืนยันได้ว่า ผู้ต้องหาที่ 1 และที่ 2 ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับผู้ต้องหาที่ 3 ประกอบกับเมื่อได้ตรวจสอบจากหนังสือเดินทางของผู้ต้องหาที่ 1 แล้วปรากฏว่า ในช่วงวันเวลาที่เกิดเหตุผู้ต้องหาที่ 1 ไม่ได้อยู่ในประเทศไทย จึงได้มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 และที่ 2 สำหรับผู้ต้องหาที่ 3 มีพยานหลักฐานยืนยันการกระทำความผิด ได้มีคำสั่งควรสั่งฟ้องและออกหมายจับนำตัวมาดำเนินคดีต่อไป

สำหรับคดีอาญาที่ 31/2538 ของสถานีตำรวจภูธรตำบลนิคมสร้างตนเอง นั้น ข้อเท็จจริงจากการสอบสวน ได้ความจากคำให้การของนายแขก ศรีลูกหมอก นายชิต คำเหล็ก นายเชิด พันจัน และนายอำนวย

คู่มือการดำเนินคดี

กล้าศรี ผู้เสียหายทั้งหมดว่า ในการตกลงเดินทางไปทำงานยังประเทศสิงคโปร์ นั้น นายทวีป หมีบ้านใหม่ และนางมณฑาทิพย์ หมีบ้านใหม่ หรือ ทับทิมทอง ผู้ต้องหาที่ 1 และ ที่ 2 ได้บอกแจ้งกับผู้เสียหายทั้งหมดแล้วว่า การเดินทางไปทำงานยังประเทศสิงคโปร์นั้น เป็นการลักลอบเข้าไปทำงานโดยจะเดินทางไปในลักษณะนักท่องเที่ยวและผู้ต้องหาทั้งสอง จะปลอมแปลงเอกสารการขออนุญาตเข้าทำงานในประเทศสิงคโปร์ ตามแต่ที่จะมีผู้มารับไปทำงานซึ่งอาจจะไม่มีงานทำและถูกส่งตัวกลับก็ได้ แต่ผู้เสียหายทั้งหมดเห็นว่ามันจะไปทำงาน เพราะมีรายได้ดี และในตอนเดินทางไปประเทศสิงคโปร์นั้น ผู้เสียหายทั้งหมดก็หลบซ่อนภายในเรือเดินทางเข้าไปยังประเทศสิงคโปร์ จนถูกเจ้าหน้าที่ทางการประเทศมาเลเซียจับกุมส่งตัวกลับประเทศไทย กรณีจึงถือได้ว่า เป็นเรื่องและผู้เสียหายทั้งหมด สมควรใจที่จะลักลอบเดินทางไปเพื่อหางานทำยังประเทศสิงคโปร์ ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ต้องหาทั้งสองได้หลอกลวงผู้เสียหายด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงอันควรบอกให้แจ้งว่าสามารถจัดหางานหรือสามารถส่งไปฝึกงานในต่างประเทศได้ ทั้งไม่ใช่เป็นกรณีประกอบธุรกิจจัดหางานโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ตามความหมายของพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน แต่เป็นเรื่องการพาลักลอบนำผู้เสียหายทั้งหมดเข้าไปเพื่อหางานทำยังต่างประเทศ โดยผู้เสียหายทั้งหมดได้เสียเงินเพื่อไปเป็นค่าดำเนินการดังกล่าว ซึ่งชอบที่ผู้เสียหายทั้งหมดจะไปดำเนินการในทางแพ่งกับผู้ต้องหาทั้งสองต่างหากจึงได้มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองในคดีดังกล่าวนี้จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ยุทธศิลป์ เสนานาญ
(นายยุทธศิลป์ เสนานาญ)
อัยการจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก
โทร. 244034-5

ที่ อส (กท) (อบ) 0031/4794

สำนักงานอัยการจังหวัดอุบลราชธานี

15 ตุลาคม 2540

เรื่อง ขอรบราข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรม การจัดการงาน

อ้างถึง หนังสือที่ รส.0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาเอกสารความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาบางคนของพนักงานอัยการจังหวัดอุบลราชธานี
จำนวน 4 แผ่น

2. สำเนาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 คดีหมายเลขแดงที่ 1460/2539

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอรบราข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดใน
ข้อหาฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 รายนายชวฤทธิ์ เนตรภักดีหรือนายวิชัย
นามวิเศษ ผู้ต้องหาที่ 1 นายบุญโท แสนชาติ ผู้ต้องหาที่ 2 นั้น

อัยการจังหวัดอุบลราชธานีขอเรียนว่า คดีนี้ได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนางบุญโท แสนชาติ ผู้ต้องหาที่ 2
เนื่องจากข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนปรากฏแต่เพียงว่า ได้มีการใช้บ้านพักอาศัยของผู้ต้องหาที่ 2 เป็นที่รับ
สมัครคนงานเท่านั้น ซึ่งทั้งผู้ต้องหาที่ 1 และ 2 ให้การสอดคล้องกันว่าผู้ต้องหาที่ 1 ได้มาหลอกลวงผู้ต้องหาที่ 2
เช่นกันว่าเป็นเพื่อนกับลูกชายของผู้ต้องหาที่ 2 จึงได้ให้พักอยู่อาศัยด้วย และผู้เสียหายในคดีนี้ทั้งสิ้น 8 คน ล้วนให้
การสอดคล้องกันว่าบุคคลที่หลอกลวงและเรียกรับเงินเป็นเพื่อนกับลูกชายของผู้ต้องหาที่ 2 จึงได้ให้พักอยู่อาศัยด้วย
และผู้เสียหายในคดีนี้ทั้งสิ้น 8 คน ล้วนให้การสอดคล้องกันว่าบุคคลที่หลอกลวงและเรียกรับเงินเพื่อไปทำงานต่าง
ประเทศนั้นมีเพียงผู้ต้องหาที่ 1 เท่านั้นที่ดำเนินการโดยลำพัง ผู้ต้องหาที่ 2 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยแต่อย่างใด ซึ่งผู้
ต้องหาที่ 2 ก็ให้การปฏิเสธตลอดมาทั้งชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนพนักงานอัยการจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้มีคำสั่ง
ฟ้องเฉพาะผู้ต้องหาที่ 1 สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 2 และให้กันไว้เป็นพยานด้วย และได้ให้นางบุญโท แสนชาติ เข้า
เบิกความเป็นพยานต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ซึ่งศาลจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีคำพิพากษาในคดีอาญา
หมายเลขดำที่ 1261/2536 คดีอาญาหมายเลขแดงที่ 1357/2538 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2538 ให้จำคุกจำเลย
ฐานฉ้อโกงประชาชน 3 ปี ฐานจัดตั้งสำนักงานหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจำคุก
3 ปี จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและสอบสวนลดโทษให้หนึ่งในสาม จึงให้จำคุก 5 ปี ริมของกลางจำเลย
อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2) จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิ
พากษาศาลอุทธรณ์ คดียังไม่ถึงที่สุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

सानติ ประสาทกุล

(นายสานติ ประสาทกุล)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 3

รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงานอัยการจังหวัดอุบลฯ

โทร. (045) 244756, 254049

โทรสาร (045) 255510

คู่มือการดำเนินคดี

416

ที่ อส(สฝคธ.3) 0014/1813

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาธนบุรี 4
ถนนเอกชัย เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150

23 กันยายน 2540

เรื่อง แจ้งรายละเอียดการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

อ้างถึง หนังสือของกรมการจัดหางานที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการจัดหางานได้มีหนังสือขอทราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา กรณีฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ซึ่งพนักงานอัยการได้มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา จำนวน 16 คดี โดยมีคดีหักหุ้นส่วนจำกัด นาริตะ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด โดยนายอรุณ กุมาร ในฐานะนิติบุคคล ที่ 1 นายอรุณ กุมาร ในฐานะส่วนตัว ที่ 2 นางสมบัติ นวลแสงเทียน ที่ 3 ผู้ต้องหาข้อหาร่วมกันจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต คดีที่ 589/2535 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2535 ของสถานีตำรวจนครบาลบุปผารามด้วย นั้น

คดีนี้ ข้อเท็จจริงการสอบสวนมีนายประทีป มะโทพาร ผู้เสียหาย กับนางพรทิพย์ มะโทพาร เป็นพยานให้การยืนยันว่า นายอรุณ กุมาร ผู้ต้องหาที่ 2 กับนางสมบัติ นวลแสงเทียน ผู้ต้องหาที่ 3 ได้ไปชักชวนให้นายประทีป มะโทพาร ให้ไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่น โดยบอกว่าเงินเดือนดีจนนายประทีป มะโทพาร หลงเชื่อยินยอมให้เงินแก่นายอรุณ กุมาร ผู้ต้องหาที่ 2 จำนวน 20,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการทำหนังสือเดินทาง และได้โอนเงินอีก 90,000 บาท เข้าบัญชีของนางสมบัติ นวลแสงเทียน ผู้ต้องหาที่ 3 จากคำให้การของพยานดังกล่าวไม่ปรากฏว่าผู้ต้องหาทั้งสามได้โฆษณาหรือแจ้งว่าจะจัดหางานอะไรให้ทำ ตรงกับความรู้ความสามารถของนายประทีป มะโทพาร หรือไม่ก็ไม่มีเป็นการชักชวนด้วยวาจา ไม่มีเอกสารหรือสิ่งอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหาทั้งสามจัดหางานให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศ โดยเฉพาะหักหุ้นส่วนจำกัดนาริตะเอ็นเตอร์ไพรส์ ผู้ต้องหาที่ 1 เป็นหักหุ้นส่วนจำกัดจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล แต่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการจัดหางานแต่อย่างใด นายประทีป มะโทพารได้ไปยังสำนักงานของผู้ต้องหาที่ 1 หลายครั้ง ก็ไม่ปรากฏว่าพบเห็นการโฆษณาของผู้ต้องหาทั้งสามว่าเป็นผู้รับจัดหางานให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศ แต่กลับปรากฏว่านางสมบัติ นวลแสงเทียน ผู้ต้องหาที่ 3 เป็นพี่สาวแท้ๆ ของนางพรทิพย์ มะโทพาร ซึ่งเป็นภรรยาของนายประทีป มะโทพาร และนางสมบัติ นวลแสงเทียน ผู้ต้องหาที่ 3 เป็นภรรยาของนายอรุณ กุมาร ผู้ต้องหาที่ 2 กรณีนี้เชื่อว่า นายประทีป มะโทพาร กับนางพรทิพย์ มะโทพาร ทราบดีอยู่แล้วว่า

คู่มือการดำเนินคดี

ผู้ต้องหาทั้งสามไม่ใช่ผู้จัดหางานให้คนงานไปทำงานต่างประเทศ และหากผู้ต้องหาทั้งสามมีเจตนาจะจัดหางานให้คนงานไปทำงานต่างประเทศจริง ก็น่าจะมีการโฆษณาหรือชักชวนประชาชนคนอื่นบ้าง แต่ก็ไม่ปรากฏผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ก็ให้การปฏิเสธตลอดข้อหา จากพยานหลักฐานกรณีเชื่อได้ว่า ผู้ต้องหาที่ 2 และ 3 มีเจตนาเพียงหลอกลวงเอาเงินจากนายประทีป มะโทพาร กับนางพรทิพย์ มะโทพาร เท่านั้น ซึ่งเป็นความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83,341 ไม่ได้มีเจตนาร่วมกันจัดหางานให้คนงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศแต่อย่างใด เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง จึงเห็นควรสั่งไม่ฟ้องห้วงหุ้นส่วนจำกัด นาริตะเอ็นเตอร์ไพรส์ ผู้ต้องหาที่ 1 นายอรุณ กุมาร ผู้ต้องหาที่ 2 นางสาวสมบัติ นวลแสงเทียน ผู้ต้องหาที่ 3 ฐานร่วมกันจัดหางานให้คนงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2528 มาตรา 8,30,82

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

แมน เลยวานิชเจริญ

(นายแมน เลยวานิชเจริญ)

อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญานบุรี 3

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญานบุรี 3

โทร. 4151046

ที่ อส(บร) 0031/6861

สำนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนจิระ อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ 31000

12 กันยายน 2540

เรื่อง ข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

อ้างถึง หนังสือที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือดังกล่าวอ้างถึง ท่านได้มีหนังสือถึงอัยการสูงสุดขอทราบข้อมูลและเหตุ โดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา อัยการสูงสุดได้มีหนังสือถึงอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ ให้ดำเนินการแจ้งข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้อง นางวันเพ็ญ ศิริเวช ผู้ต้องหาและให้แจ้งผลไปยังกรมการจัดหางานโดยตรง

สำนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ ขอเรียนชี้แจงเหตุผลการสั่งไม่ฟ้อง นางวันเพ็ญ ศิริเวช ผู้ต้องหา โดยมีเหตุผลของการสั่งคดีว่า “ไม่ปรากฏว่าผู้ต้องหาที่ 1 ได้ร่วมกระทำผิดด้วยแต่อย่างใด เพียงแต่ร่วมไปกับผู้ต้องหาที่ 2 (นายอุดม ศิริเวช) เพียงครั้งเดียว แม้จะมีการพูดส่งเสริมบ้าง เพียงเท่านั้นยังไม่พอเพียงพอที่จะเจตนาร่วมกระทำผิด”

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

วรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา

(นายวรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 3

รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์

โทร. 044-611582,612526

โทรสาร. 044-612568

ที่ อส (สผอ.4) 0013/1658

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 4
สำนักงานอัยการสูงสุด
ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ 10900

10 กันยายน 2540

เรื่อง แจ้งข้อมูลและเหตุในการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรมการเจ้าหน้าที่

อ้างถึง หนังสือกรมการเจ้าหน้าที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอทราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องนางลำไย แซ่มช้อย นายลิขิต แซ่มช้อย และบริษัท วี.เอส.พี เทรดิง จำกัด ผู้ต้องหา ที่ 1 ถึง 3 ตามลำดับ ของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 4 ตามคดีอาญาที่ 3275 และ 3365/2536 ของสถานีตำรวจนครบาลดินแดง นั้น

ขอเรียนว่า คดีนี้ พนักงานอัยการพิจารณา มีคำสั่งไม่ฟ้อง นางลำไย แซ่มช้อย ผู้ต้องหาที่ 1 และนายลิขิต แซ่มช้อย ผู้ต้องหาที่ 2 เพราะคดีไม่มีประจักษ์พยานหรือพยานหลักฐานใดที่จะชี้ยืนยันให้เห็นได้ว่าผู้ต้องหาที่ 1 และ 2 มีส่วนร่วมกับ นายมนตรี แซ่มช้อย ผู้ต้องหาที่ 4 ซึ่งยังหลบหนีอยู่ ในการจัดหางานให้แก่คนหางานเพื่อไปทำงาน ในต่างประเทศแต่อย่างใด นายสุพจน์ ชะนะโม ผู้เสียหายก็ให้การยืนยันว่า ในการติดต่องานได้ติดต่อและเจรจาพูดคุยกับผู้ต้องหาที่ 4 เพียงคนเดียวเท่านั้น ส่วนสัญญาจ้างเงินที่ผู้เสียหายทำไว้กับผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ให้กู้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการไปทำงานที่ประเทศฝรั่งเศส นั้นผู้เสียหายได้ให้การยืนยันว่า ขณะทำสัญญาฉบับดังกล่าว ผู้ต้องหาที่ 1 ไม่ได้เข้าเกี่ยวข้องกับ โดยเมื่อผู้ต้องหาที่ 4 เขียนสัญญาเงินกู้ และให้ผู้เสียหายกับนายแขก บิดาของผู้เสียหาย ลงชื่อเสร็จแล้ว ผู้ต้องหาที่ 4 จึงเรียกให้ผู้ต้องหาที่ 1 ซึ่งกำลังทำงานบ้านอยู่ ให้มาลงชื่อเป็นผู้ให้กู้และผู้ต้องหาที่ 1 ก็ได้จ่ายเงินที่กู้ให้แก่ผู้เสียหายแต่อย่างใด และแม้ในขณะที่เจ้าพนักงานตำรวจเข้าตรวจค้นบ้านพักของผู้ต้องหาที่ 4 จะพบผู้ต้องหาที่ 1 และ 2 อยู่ในบ้านนั้นด้วยก็ตาม แต่ผู้ต้องหาที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นภรรยาและบุตรของผู้ต้องหาที่ 4 ก็พักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวมาโดยตลอดอยู่ก่อนแล้วพยานหลักฐานจึงไม่พอฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 และ 2 ตามข้อกล่าวหา

ส่วนบริษัท วี.เอส.พี เทรดิง จำกัด ผู้ต้องหา ที่ 3 ซึ่งพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องนั้น เนื่องจากคดีนี้ เจ้าพนักงานตำรวจยึดได้เอกสารของกลางคือ หนังสือขอทำหนังสือเดินทาง 1 ฉบับ ซึ่งระบุว่า ผู้ต้องหาที่ 3 เป็นผู้ออกหนังสือ และจดหมายแจ้งการเดินทาง 1 ฉบับ ได้ที่บ้านของผู้ต้องหาที่ 4 แต่หนังสือขอทำหนังสือเดินทางดังกล่าวมีเพียงข้อความขอให้กองหนังสือเดินทางเร่งออกหนังสือเดินทางให้ นายสุรศักดิ์ เกษมมงคลวัฒน์ โดยไม่มีความใดที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นการจัดส่งคนงานไปทำงานในต่างประเทศ และไม่ปรากฏว่าได้มีการส่งบันทึกดังกล่าวให้แก่ผู้รับแต่อย่างใด ส่วนจดหมายแจ้งการเดินทางดังกล่าว ปรากฏว่า ที่อยู่ตามที่ระบุไว้ในหนังสือมิใช่สถานที่อยู่ของผู้ต้องหาที่ 3 และชื่อบุคคลที่ระบุไว้ในหนังสือก็มีไม่ใช่ชื่อของกรรมการหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ต้องหาที่ 3 และคดีไม่มีพยานหลักฐานอื่นที่จะชี้ให้เห็นว่าผู้ต้องหาที่ 3 มีส่วนร่วมในการทำผิดคดีนี้คดีจึงมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้องผู้ต้องหาที่ 3 เช่นกัน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

สุเวช จิตมทวงศ์

(นายสุเวช จิตมทวงศ์)

อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 4

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 4

โทร. 5412873

คู่มือการดำเนินคดี

420

ที่ อส (กท.) (สท) 0031/3688

สำนักงานอัยการจังหวัดสุโขทัย
ถนนนิกรเกษม สท 64000

15 กันยายน 2540

เรื่อง ขอทราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

อ้างถึง หนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส 0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอทราบข้อมูลและเหตุผลแห่งการสั่งไม่ฟ้องในคดีที่ นางแฉล้ม ฤทธิ์แก้ว ผู้ต้องหา ซึ่งต้องหาว่าจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ขอเรียนว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงได้ความว่าเมื่อประมาณเดือนสิงหาคม 2537 นางประมวล จันสิงขรณ์ นายสุชาติ อันภู และนางสุเรศ มีพัก ได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศเกาหลีใต้ แต่ไม่ได้ทำงานจึงเดินทางกลับ นางประมวล จันสิงขรณ์ และนายสุชาติ อันภู อ้างว่า นางแฉล้ม ฤทธิ์แก้ว ผู้ต้องหาเป็นนายหน้าติดต่อไปหาบริษัทจัดหางานที่ กรุงเทพมหานคร และเรียกค่าใช้จ่ายในการเดินทางจาก นางประมวล จันสิงขรณ์ และนายสุชาติ อันภู คนละ 60,000 บาท โดยผู้ต้องหาได้ให้ทั้งสองลงชื่อไว้ในสัญญาด้วย ส่วนนางสุเรศ มีพัก ให้การว่าเดินทางไปทำงานพร้อมกับ นางประมวล จันสิงขรณ์ และนายสุชาติ อันภู ในการทำงานครั้งนี้ผู้ต้องหาไม่ได้เกี่ยวข้องในการเดินทางไปทำงานที่ประเทศเกาหลีใต้แต่อย่างใด นางสุเรศ มีพัก นางประมวล จันสิงขรณ์ และนายสุชาติ อันภู เดินทางไปติดต่อกับ บริษัทจัดหางานที่กรุงเทพมหานครกันเอง

จากคำให้การของนางประมวล จันสิงขรณ์ และนายสุชาติ อันภู ต่างก็ยอมรับว่าในคดีนี้ได้มี นางสุเรศ มีพัก ร่วมเดินทางไปด้วย รูปคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าคำให้การของนางประมวล จันสิงขรณ์ กับนายสุชาติ อันภู จะมีน้ำหนักเพียงพอ เนื่องจากขัดกับคำให้การของนางสุเรศ มีพักอย่างขัดแย้ง นอกจากนี้ตามคำให้การของนางประมวล จันสิงขรณ์ และ นายสุชาติ อันภูเองก็ยังมีพยานสงสัย กล่าวคือหลังจากที่บุคคลทั้งสองกลับจากประเทศเกาหลี แล้วก็มิได้กระทำการใดๆ กับบุคคลที่อ้างว่าส่งตนไปทำงานในต่างประเทศ กลับปล่อยให้ล่วงเลยไปถึง 3 เดือนเศษจนผู้ต้องหามาทวงค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งแทนที่บุคคลทั้งสองจะปฏิเสธกลับให้เงินผู้ต้องหาไปอีก 1,000 บาท จึงเป็นการผิดวิสัยอย่างยิ่ง จนกระทั่งผู้ต้องหายื่นฟ้องให้ชำระหนี้ตามสัญญาเงินกู้ นางประมวลกับนายสุชาติจึงได้ไปร้องต่อสำนักงานจัดหางานจังหวัดสุโขทัย ภายหลังจากเวลาได้ล่วงเลยไปถึง 10 เดือน รูปคดีจึงทำให้มองไปได้ว่าพยานทั้งสองไปร้องขอให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา เพื่อเป็นการแก้แค้นเกี่ยวกับที่ถูกฟ้องให้ชำระหนี้เงินกู้ได้ รูปคดีไม่มีพยานหลักฐานที่มั่นคงเพียงพอผู้ต้องหาเองก็ให้การปฏิเสธแม้จะค้นพบหลักฐานในการจัดหางานที่บ้านผู้ต้องหา แต่ก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดีนี้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

วันชาติ สันติกฤษ

(นายวันชาติ สันติกฤษ)

อัยการจังหวัดสุโขทัย

สอ.จ.สุโขทัย

โทร. (055) 613365

โทรสาร 610061

คู่มือการดำเนินคดี

ที่ อส(ชน) 0020/4322

สำนักงานอัยการจังหวัดชัยนาท
ถนนพรหมประเสริฐ ชน 17000

3 ตุลาคม 2540

เรื่อง ขอทราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา
เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน
อ้างถึง หนังสือที่ รส.0303/8212 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึงกรมการจัดหางานขอทราบข้อมูลและเหตุโดยละเอียดของการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหากรณีฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 รายนายถาวร หรือทิม นิมวิศิษฐ์ นายสง นิมวิศิษฐ์ และนางทุน นิมวิศิษฐ์ ตามคดีอาญาที่ 39/2537 ของสถานีตำรวจภูธรตำบลหางน้ำสาคร อำเภอโมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท นั้น

สำนักงานอัยการจังหวัดชัยนาท ขอเรียนว่านายถาวรหรือทิม นิมวิศิษฐ์ ผู้ต้องหาที่ 1 นายสง นิมวิศิษฐ์ ผู้ต้องหาที่ 2 และนางทุน นิมวิศิษฐ์ ผู้ต้องหาที่ 3 ชักชวนนายสมหมาย รอดพรหม นายสุรศักดิ์ อ่อนสอาด นางสำเนียง จิวเรือง และนางณัชชา คำเสียง ให้ไปทำงานประเทศฝรั่งเศส อันเป็นความผิดฐานจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง ซึ่งนายณัฐวุฒิ กลั่นจิตร เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดหางานจังหวัดชัยนาทได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรตำบลหางน้ำสาคร และพนักงานสอบสวนก็ได้ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งสาม ส่งสำนวนให้กับพนักงานอัยการจังหวัดชัยนาท ซึ่งพนักงานอัยการจังหวัดชัยนาทก็ได้ดำเนินการยื่นฟ้องผู้ต้องหาทั้งสามดังกล่าวต่อศาลจังหวัดชัยนาท ในข้อหาพร้อมกันจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง ตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ 897/2537 และในระหว่างพิจารณาคดีดังกล่าว นายณัฐวุฒิ กลั่นจิตร ก็ได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรตำบลหางน้ำสาคร กับผู้ต้องหาทั้งสาม ตามที่นางสำเนียง จิวเรือง นางณัชชา คำเสียง ได้มาแจ้งต่อสำนักงานจัดหางานจังหวัดชัยนาทอีกคดีหนึ่ง เป็นคดีที่ 39/2537 ซึ่งพนักงานสอบสวนก็ได้ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งสามอีกในข้อหาเดียวกันกับคดีแรก และได้ส่งสำนวนให้กับพนักงานอัยการจังหวัดชัยนาทดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งสามดังกล่าวอีก ซึ่งพนักงานอัยการจังหวัดชัยนาทได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องหาทั้งสามกระทำความผิดฐานร่วมกันจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาต มีผู้เสียหายหลายคน แม้ผู้ต้องหาทั้งสามจัดหางานให้ผู้เสียหายในเวลาที่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นการต่อเนื่องติดต่อกันเป็นคราวเดียวกันมีเจตนาที่จะดำเนินการในการจัดหางานคราวเดียวกับการกระทำของผู้ต้องหาทั้งสาม เป็นความผิดกรรมเดียวกัน ซึ่งพนักงานอัยการจังหวัดชัยนาทได้ยื่นฟ้องผู้ต้องหาทั้งสามต่อศาลจังหวัดชัยนาทไว้แล้ว ตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ 897/2537 และถ้า

คู่มือการดำเนินคดี

พนักงานอัยการจังหวัดชัยนาทยื่นฟ้องคดีหลังเข้าไปอีก ก็จะเป็นการฟ้องซ้อน อันเป็นการต้องห้าม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ประกอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 173 จึงสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทั้งสาม ฐานร่วมกันจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนกลาง ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 4,30,82 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ในคดีหลัง (คดีที่ 39/2537)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ศุภพงษ์ วงศ์รัตนานุกุล

(นายศุภพงษ์ วงศ์รัตนานุกุล)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 1

รักษาการในตำแหน่ง อัยการจังหวัดชัยนาท

สำนักงานอัยการจังหวัดฯ

โทร (056) 411584

ที่ อส(มค) 0031/2785

สำนักงานอัยการจังหวัดมหาสารคาม
ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน มค 44000

17 มิถุนายน 2540

เรื่อง ขอทราบสาเหตุการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

เรียน จัดหางานจังหวัดมหาสารคาม

อ้างถึง หนังสือ ที่ มค 0028/685 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2540

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอทราบสาเหตุการสั่งไม่ฟ้องนายบรรเลง มูลบุตร,นายชัย เหล่าชัย ตามคดีอาญาที่ 142/2538 ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอกันทรวิชัย และสั่งไม่ฟ้องนายฮวด ไวยะ กับนายบุญมี แฝ้วชมพู ตามคดีอาญาที่ 166/2538 ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านไผ่ นั้น

คดีนายบรรเลง มูลบุตร และนายชัย เหล่าชัย ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอกันทรวิชัย พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนายชัย เหล่าชัย ผู้ต้องหาที่ 2 มีคำสั่งควรสั่งฟ้องนายบรรเลง มูลบุตร ผู้ต้องหาที่ 1 ได้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด ออกหมายจับภายในอายุความ 15 ปี ตามหนังสือที่ อส(มค) 0020/2914 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2538 สั่งไม่ฟ้องนายชัย เหล่าชัย เพราะมิได้มีส่วนร่วมจัดหางานให้คนหางาน เช่น พุดจาซิกขวน รับเงินจากคนหางาน พาคนหางานไปทำงาน เพียงแต่เป็นญาติผู้ต้องหาที่ 1 ซึ่งมาพักอาศัยที่บ้าน และที่บ้านผู้ต้องหาที่ 2 มิได้มีการปิดประกาศหาคนงานแต่ประการใด ส่วนที่ผู้ต้องหาที่ 2 ร่วมกับผู้ต้องหาที่ 1 พาคนงานไปก็มีหลักฐานที่ผู้ต้องหาที่ 2 ไปทำงานต่างประเทศเช่นเดียวกับคนหางานอื่นๆ โดยผู้ต้องหาที่ 1 เป็นผู้ดำเนินการ คดีมีหลักฐานอ่อนสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 2

คดีนายฮวด ไวยะ และนายบุญมี แฝ้วชมพู พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนายฮวด ไวยะ เนื่องจากเห็นว่าผู้เสียหายให้การยืนยันว่า ได้ไปหาผู้ต้องหาที่ 1(นายฮวด) ที่บ้านเอง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการไปทำงานที่ต่างประเทศ ซึ่งผู้ต้องหาที่ 1 ก็เพียงแต่แนะนำให้ไปติดต่อกับผู้ต้องหาที่ 2 เท่านั้น หลังจากนั้นผู้ต้องหาที่ 1 มิได้มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องแต่อย่างใด การเรียกร้องรับเงินค่าบริการจากผู้เสียหายทั้งหมด ผู้ต้องหาที่ 2 เป็นผู้พูดคุยเรียกร้องและรับเงินจากผู้เสียหายด้วยตนเอง โดยผู้ต้องหาที่ 1 ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำผิดด้วย ประกอบกับผู้ต้องหาที่ 1 ให้การปฏิเสธ คดีมีหลักฐานอ่อนไม่ฟ้องนายฮวด ไวยะ ผู้ต้องหาที่ 1 แต่มีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ 2 ได้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดออกหมายจับ ภายในอายุความ 15 ปี ตามหนังสือ ที่ อส(มค) 0020/422 ลงวันที่ 29 มกราคม 2539

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ภาณุพงษ์ โชติสิน

(นายภาณุพงษ์ โชติสิน)

อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานอัยการเขต 4
รักษาการในตำแหน่ง อัยการจังหวัดมหาสารคาม

อัยการ

โทร (043) 711172

โทรสาร (043) 723723

คู่มือการดำเนินคดี

ที่ นร 0601/347

สำนักงานกรรมการกฤษฎีกาทำข้างวังหน้า
กรุงเทพมหานคร 10200

17 เมษายน 2541

เรื่อง ทาหรือการตีความตามมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528
เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน
อ้างถึง (1) หนังสือกรมการจัดหางาน ด่วนมาก ที่ รส 0303/15712 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2540
(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด นร 0601/ ป 0170 ลงวันที่ 14 มกราคม 2541

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกร เรื่อง อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการระงับการเดินทางของผู้ที่จะเดินทางออกนอก
ราชอาณาจักรตามมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน
พ.ศ. 2528

ตามหนังสือที่อ้างถึง (1) กรมการจัดหางานขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่า
บทบัญญัติของมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ซึ่งแก้ไขเพิ่ม
เติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 มีเจตนารมณ์อย่างไรและ
ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางาน พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนเข้าเมือง
ในการระงับการเดินทางของบุคคลออกนอกราชอาณาจักรเพียงไร และต่อมาสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาได้มีหนังสือตามที่อ้างถึง (2) ขอให้กรมการจัดหางานจัดตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว
ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้าง
ต้นแล้ว เห็นว่า มาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เป็นบท
บัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการควบคุมตรวจสอบบุคคลที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศโดยผ่าน
ขั้นตอนตามกฎหมาย รวมถึงตรวจสอบบุคคลที่ลักลอบไปทำงานในต่างประเทศ โดยให้อำนาจแก่พนักงาน
เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและระงับการเดินทาง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกเหตุที่ต้องระงับการเดิน
ทางไว้ให้ชัดเจน ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานนั้นย่อมมีอำนาจตามมาตรา 63 ใน
การตรวจสอบและระงับการเดินทางบุคคลที่ประสงค์จะไปทำงานในต่างประเทศโดยผ่านขั้นตอนตาม
กฎหมายรวมถึงตรวจสอบบุคคลตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนเข้าเมืองซึ่งมีอำนาจตรวจ
บุคคลซึ่งเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
 และได้ส่งบุคคลซึ่งสงสัยว่าจะลักลอบไปทำงานในต่างประเทศมายังด่านตรวจคนหางาน โดยในการตรวจ
สอบเพื่อระงับการเดินทางผู้ที่จะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคน

คู่มือการดำเนินคดี

ทำงานจะต้องมีความแน่ใจหรือมีหลักฐานเพียงพอที่เชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นคนทำงานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน หากพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานเพียงแต่สงสัยว่าบุคคลนั้นจะลักลอบออกไปทำงานในต่างประเทศ ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะระงับการเดินทางของบุคคลนั้น

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาร่วมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้มีผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (กรมการจัดหางาน) และผู้แทนกรมตำรวจ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

อักราท จุฬารัตน

(นายอักราท จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม
โทร 2220206-9 ต่อ 107
กลุ่มกฎหมายที่ 11
โทร 2220206-9 ต่อ 229
โทรสาร 2266201

บันทึก

เรื่อง **อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการระงับการเดินทางผู้ที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรตาม
มาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528**

กรมการจัดหางานได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ รส 0303/15712 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2540 ถึงสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 มาตรา 63¹ บัญญัติ
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจระงับการเดินทางผู้ที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้เท่าที่จำเป็นตาม
พฤติการณ์แห่งกรณี เมื่อตรวจพบว่าผู้นั้นไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศตาม
ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุที่ต้องระงับการเดินทางไว้อย่างชัดเจน

เนื่องจากปัจจุบันมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ประสงค์จะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อ
แสวงหางานทำ โดยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528
และในการไปทำงานของบุคคลดังกล่าวบางรายต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก บางรายถูกหลอกลวงไม่
สามารถเข้าไปในประเทศที่ประสงค์จะไปทำงานได้ ซึ่งวิธีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของบุคคลดัง
กล่าวจะไปในฐานะเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับคณะทัวร์หรือเดินทางเพื่อไปเยี่ยมญาติในต่างประเทศ กรมการจัด
หางานจึงประสานงานกับกรมตำรวจ หากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองพบว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มี
ลักษณะพฤติการณ์เป็นที่น่าสงสัยว่าจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ ให้เจ้า
หน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองแจ้งให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหา
งานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งหากพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานสอบข้อเท็จจริงแล้ว
ปรากฏว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ เหล่านั้นประกอบอาชีพในประเทศไทยที่มีลักษณะไม่มั่นคงและแน่นอน
หรือกล่าวอ้างว่าไปเยี่ยมญาติแต่ไม่ทราบที่อยู่ของญาติตน เป็นต้น พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคน
หางานจะระงับการเดินทางของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติการณ์ดังกล่าว โดยมีเวลาสอบข้อเท็จจริงน้อย
และเป็นเวลาที่กระชั้นชิดกับกำหนด เวลาที่บุคคลดังกล่าวจะต้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ข้อเท็จ
จริงจึงปรากฏว่าได้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ เช่น เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตใช้อำนาจ
ระงับการเดินทางโดยทุจริต และเจ้าหน้าที่ถูกร้องเรียนบ่อยครั้งว่าใช้อำนาจระงับการเดินทางขัดต่อเสรีภาพ
ในการเดินทาง ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน กรมการจัดหางานจึงใคร่ขอทราบเจตนารมณ์ของมาตรา 63²

¹ มาตรา 63 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าผู้ใดไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจระงับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของผู้นั้นได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุที่ต้องระงับการเดินทางไว้ให้ชัดเจนด้วย

ค่าเสียหายที่เกิดจากการสั่งระงับการเดินทางของคนหางานตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเป็นผู้เสียในกรณีที่คนหางานมิได้เดินทางโดยการจัดการของผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศให้คนหางานเป็นผู้เสีย

² โปรดดูเชิงอรรถที่ 1, ข้างต้น

แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และขอหารือถึงขอบอำนาจหน้าที่แนวทางดำเนินการของเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางาน ด่านตรวจคนเข้าเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาที่ขอหารือมาโดยรับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (กรมการจัดหางาน) และผู้แทนกรมตำรวจ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง) แล้วมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมดูแลการจัดหางานของผู้ประกอบธุรกิจจัดหางานทั้งในประเทศและต่างประเทศและคุ้มครองแรงงานไทยที่ออกไปทำงานในต่างประเทศ โดยพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวมีบทบัญญัติที่กล่าวถึงการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานในประเทศ เพื่อที่จะขจัดปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศและให้ความคุ้มครองแก่แรงงานไทยในต่างประเทศให้ได้มากที่สุด โดยได้บัญญัติมาตรการในการควบคุมการจัดหางานและมาตรการในการควบคุมคนหางานไว้เป็นหมวดหนึ่งต่างหาก ซึ่งมาตรการในการควบคุมคนหางานนั้นมาตรา 62³ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 กำหนดให้คนหางานตามพระราชบัญญัตินี้อันหมายถึงบุคคลซึ่งประสงค์จะทำงานโดยเรียกหรือรับค่าจ้างเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่น⁴ หากประสงค์จะเดินทางออกไปทำงานในต่างประเทศจะต้องเดินทางผ่านทางด่านตรวจคนหางาน⁵ นอกจากนี้คนหางานดังกล่าวจะต้องยื่นแบบรายการการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร⁶ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ฉะนั้นบุคคลใดก็ตามที่ประสงค์จะไปทำงานในต่างประเทศ แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามมาตรา 62 ย่อมถือว่าเป็นบุคคลที่ลักลอบออกไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นความผิดและต้องรับโทษตามมาตรา 87⁷ และเพื่อให้การควบคุมบุคคลที่ลักลอบออกไปทำงานในต่างประเทศตามมาตรา 62⁸ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพกฎหมายจึงให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและระงับการเดินทาง โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 63⁹ ว่าหากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าผู้ใดไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงานตามที่กฎหมายบัญญัติ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจระงับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของผู้นั้นได้ ฉะนั้น บทบัญญัติของมาตรา 63 จึงเป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการควบคุมตรวจสอบบุคคลที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศโดยผ่านขั้นตอนตามกฎหมาย รวมถึงตรวจสอบบุคคลที่ลักลอบไปทำงานในต่างประเทศ โดยให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและระงับการเดินทาง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกเหตุ

³ มาตรา 62 คนหางานซึ่งเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางออกไปโดยผ่านทางด่านตรวจคนหางานและต้องยื่นรายการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด ณ ด่านดังกล่าว

ด่านตรวจคนหางานตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

⁴ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “คนหางาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประสงค์จะทำงานโดยเรียกหรือรับค่าจ้างเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่น

⁵ ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ลงวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2538 เรื่อง การควบคุมการเดินทางออกไปทำงานนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 4)

⁶ ประกาศกรมการจัดหางาน ลงวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2538 เรื่อง กำหนดแบบรายการการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร

⁷ มาตรา 87 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 62 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁸ ประตูดุเชิงอรรถที่ 3, ข้างต้น

⁹ ประตูดุเชิงอรรถที่ 1, ข้างต้น

ที่ต้องระงับการเดินทางไว้ให้ชัดเจนด้วยอย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจระงับการเดินทางของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ¹⁰แล้ว จะเห็นว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญเนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานได้กำหนดหลักปฏิบัติดังกล่าวขึ้นโดยมุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้

สำหรับปัญหาข้อหาหรือที่ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานจะมีอำนาจระงับการเดินทางของบุคคลออกไปนอกราชอาณาจักรเพียงใด นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) มีความเห็นว่า มาตรา 63 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานในการตรวจสอบบุคคลที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศโดยปฏิบัติตามขั้นตอนกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานจะตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงานของบุคคลนั้นตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งหากตรวจสอบแล้วพบว่าบุคคลที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศมีหลักฐานต่างๆ ไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานย่อมมีอำนาจที่ระงับการเดินทางของบุคคลนั้นได้ ส่วนในกรณีบุคคลที่ลักลอบไปทำงานในต่างประเทศโดยไปในฐานะอื่นไม่ใช่ในฐานะคนหางาน เช่น บุคคลที่ประสงค์จะไปทำงานแต่อ้างว่าจะไปท่องเที่ยว เยี่ยมญาติ ฯลฯ นั้น ในกรณีนี้จะต้องมีการประสานการปฏิบัติงานระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนเข้าเมือง โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนเข้าเมืองมีอำนาจในการตรวจบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 18¹¹ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ซึ่งหากมีกรณีที่สงสัยว่าจะมีการลักลอบออกไปทำงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจตรวจคนเข้าเมืองก็มีอำนาจที่จะส่งบุคคลที่สงสัยว่าจะลักลอบไปทำงานในต่างประเทศมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานตรวจสอบในกรณีเช่นนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานย่อมมีอำนาจที่จะตรวจสอบจากพฤติการณ์แห่งกรณีว่า บุคคลนั้นเป็นคนหางานและประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน ดังนั้นในกรณีนี้ จึงต้องตรวจสอบจากหลักฐานข้อเท็จจริงการเดินทางของบุคคลนั้นประกอบกับพฤติการณ์ต่างๆ ที่บุคคลนั้นแสดงออกมา หากพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานตรวจสอบแล้วมีความแน่ใจหรือมีหลักฐานเพียงพอที่เชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นคนหางานที่มีความประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานย่อมมีอำนาจระงับการเดินทางของบุคคลนั้นได้ แต่

¹⁰ มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

¹¹ มาตรา 18 พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตรวจบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร

เพื่อการนี้บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงาน เจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น

ต้องกระทำอย่างระมัดระวังภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ และกระทำได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณีหากพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานเพียงแต่สงสัยว่าบุคคลนั้นจะลักลอบออกไปทำงานในต่างประเทศ ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะระงับการเดินทางของบุคคลนั้น

อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน 2541

คำวินิจฉัยข้อหาหรือ สำนักงานอัยการสูงสุด

เรื่อง ทาหรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาคุณค่าบริการและค่าใช้จ่ายแก่คนหางาน

กรมการจัดหางานได้มีหนังสือ ที่ รส 0303/668 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2537 ขอหาหรืออัยการสูงสุด เกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าบริการและค่าใช้จ่ายแก่คนหางานตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

1) ข้อเท็จจริง

กรมการจัดหางานได้รับคำร้องทุกข์จากนายทองแดง มีเศษ บิดานายพงษ์กล้า มีเศษ คนหางานว่า นายพงษ์กล้า มีเศษ เดินทางไปทำงานที่ประเทศไต้หวันเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2536 โดยการจัดส่งของบริษัทจัดหางานโปรเฟสชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟแมนเพาเวอร์ จำกัด แต่เมื่อเดินทางไปถึงประเทศไต้หวัน นายจ้างส่งนายพงษ์กล้า มีเศษ เข้ารับการตรวจสุขภาพตามระเบียบของทางการประเทศไต้หวัน ผลการตรวจสุขภาพ พบว่านายพงษ์กล้า มีเศษ เป็นโรคพยาธิ ซึ่งต้องส่งกลับประเทศไทย เมื่อนายพงษ์กล้า มีเศษ ทราบเรื่องได้ หลบหนีนายจ้างไปทำงานกับนายจ้างใหม่ และบริษัทจัดหางาน โปรเฟสชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟ แมนเพาเวอร์ จำกัด ผู้จัดส่งไม่ยอมคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่นายทองแดง มีเศษ บิดา ผู้รับมอบอำนาจ นายทองแดง มีเศษ จึงยื่นคำร้องทุกข์ผ่านทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น ขอให้กรมการจัดหางานดำเนินการให้บริษัทจัดหางานโปรเฟสชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟ แมนเพาเวอร์ จำกัด คืนค่าบริการให้นายพงษ์กล้า มีเศษ

กรมการจัดหางานได้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจนได้ข้อยุติดังนี้

1. บริษัทจัดหางานโปรเฟสชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟ แมนเพาเวอร์ จำกัด ปฏิบัติตามความในมาตรา 36(1) จนได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางาน ให้จัดส่งนายพงษ์กล้า มีเศษ ไปทำงานกับนายจ้าง MAO CHEN ENTERPRISE CO.,LTD. ภายใต้สัญญาจ้างงาน และสัญญาจัดหางานแล้ว

2. บริษัทจัดหางานโปรเฟสชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟ แมนเพาเวอร์ จำกัด ปฏิบัติตามมาตรา 36(4) ส่งนายพงษ์กล้า มีเศษ เข้ารับการอบรม ณ สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2536 และในวันดังกล่าว บริษัทจัดหางานโปรเฟสชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ ออฟ แมนเพาเวอร์ จำกัด ได้แสดงผลการตรวจสุขภาพของนายพงษ์กล้า มีเศษ ออกโดยโรงพยาบาลรามาริบัติ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่อธิบดีประกาศกำหนดเป็นสถานตรวจสุขภาพคนหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศตามมาตรา 36(2) ไม่พบโรคพยาธิ

3. เมื่อนายพงษ์กล้า มีเศษ เดินทางไปถึงประเทศไต้หวัน นายจ้างได้รับนายพงษ์กล้า มีเศษ เข้าทำงานในตำแหน่งคนงานอุตสาหกรรมผลิต ผลิตภัณฑ์หินอ่อนตามสัญญาจ้างงานและสัญญาจัดหางาน หลังจากทำงานกับนายจ้างได้ 5 วัน นายพงษ์กล้า มีเศษ ถูกส่งเข้ารับการตรวจสุขภาพ ณ โรงพยาบาลของรัฐบาลไต้หวันตามระเบียบของทางการประเทศไต้หวัน หลังจากวันตรวจ 10 วัน นายพงษ์กล้า มีเศษ ได้รับแจ้งผลการตรวจสุขภาพจากนายจ้างว่านายพงษ์กล้า มีเศษ เป็นโรคพยาธิ ซึ่งเป็นโรคที่ทางการประเทศไต้หวันห้ามอยู่ในประเทศ ต้องส่งกลับประเทศไทย ในช่วงรอการส่งกลับนายพงษ์กล้า มีเศษ ได้หลบหนีนายจ้างไป และขณะนี้ยังคงหลบหนีอยู่ในประเทศไต้หวัน

4. กรมการจัดหางานได้ประสานงานกับโรงพยาบาลรามาริบัติ ได้ข้อเท็จจริงว่าในวันที่นางพงษ์กล้า มีเศษ เข้ารับการตรวจ ผลออกมาไม่พบโรคพยาธิจริงตามที่ปรากฏในหนังสือรับรอง พร้อมกับให้ความเห็นว่าการเดินทางหรือเดินทางไปแล้วก่อนตรวจโรคที่ประเทศไต้หวันหากคนงานไม่ระมัดระวังในการรับประทานอาหารอาจเป็นพยาธิในช่วงนั้นได้

2. ข้อหารือ

กรมการจัดหางานจึงหารืออัยการสูงสุดว่า

1. กรณีที่นายพงษ์กล้า มีเศษ ไม่ยอมเดินทางกลับประเทศไทยแต่หลบหนีทำงานอยู่ในประเทศไต้หวันจะมีสิทธิได้รับค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนหรือไม่ และนายทองแดง มีเศษ จะใช้หนังสือมอบอำนาจประกอบการร้องทุกข์ขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนแทนนายพงษ์กล้า มีเศษ ได้หรือไม่

2. กรณีที่คนหางานเดินทางไปถึงประเทศไต้หวันแล้วนายจ้างรับคนหางานเข้าทำงานตามสัญญาจ้างทันที เมื่อทำงานไปได้ 5-10 วัน นายจ้างส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพ ผลปรากฏว่าคนหางานเป็นโรคที่ทางการประเทศไต้หวันไม่อนุญาตให้อยู่ในประเทศต่อไป นายจ้างต้องส่งคนหางานนั้นกลับประเทศไทยโดยนายจ้างออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ เมื่อคนหางานเดินทางถึงประเทศไทยมาร้องทุกข์ขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืน คนหางานมีสิทธิจะได้รับค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนหรือไม่

3. กรณีคนหางานเดินทางไปถึงประเทศไต้หวัน นายจ้างส่งเข้ารับการตรวจสุขภาพก่อนเริ่มทำงาน ผลปรากฏว่าคนหางานเป็นโรคที่ทางการประเทศไต้หวันห้ามอยู่ในประเทศ นายจ้างต้องส่งคนหางานกลับประเทศไทยตามกฎหมายของประเทศไต้หวัน โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับให้ตามสัญญาจ้าง เมื่อเดินทางถึงประเทศไทยคนหางานมาร้องทุกข์ขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืน คนหางานนั้นมีสิทธิได้รับค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนหรือไม่

3. ข้อพิจารณา

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณา โดยมี นางสาวกฤษภินท์ นิตยะนันทะ นิติกร 7 กรมการจัดหางาน ไปชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาแล้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ได้แยกการควบคุมการจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการจัดหางานในประเทศ โดยในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้อง

(1) มาตรา 36 ในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

(1) ส่งสัญญาจัดหางานที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานในต่างประเทศ หรือตัวแทนจัดหางานทำกับคนหางานต่ออธิบดีตลอดจนเงื่อนไขการจ้างแรงงานที่นายจ้างในต่างประเทศหรือตัวแทนซึ่งได้รับมอบอำนาจจากนายจ้างดังกล่าวทำกับคนหางานและหลักฐานอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด เพื่อพิจารณาอนุญาตก่อนส่งคนหางานไปต่างประเทศ

(2) ส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ณ สถานพยาบาลที่อธิบดีประกาศกำหนด

(3) ส่งคนหางานเข้ารับการทดสอบฝีมือตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด

(4) ส่งคนงานที่ผ่านการคัดเลือกและทดสอบฝีมือแล้วเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศที่คนหางานจะไปทำงานตลอดจนสภาพการจ้าง ณ สำนักงานทะเบียนจัดหางานกลาง สำนักงานทะเบียนจัดหางานจังหวัดหรือสถาบันอื่นใดที่อธิบดีประกาศกำหนด

(5) ส่งบัญชีรายชื่อและสถานที่ทำงานในต่างประเทศของคนหางาน พร้อมทั้งสำเนาสัญญาจ้างแรงงานให้แก่ นายทะเบียนจัดหางานกลางภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คนหางานออกเดินทาง

(6) แจกเป็นหนังสือโดยแนบบัญชีรายชื่อและสถานที่ทำงานในต่างประเทศของคนหางานตาม (5) ให้สำนักงานแรงงานไทยในประเทศที่คนหางานไปทำงานทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คนหางานเดินทางไปถึง ในกรณีที่ไม่มีสำนักงานแรงงานไทยในประเทศดังกล่าว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นหรือสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยหรือผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลคนไทยในประเทศนั้นทราบภายในระยะเวลาดังกล่าว

(7) รายงานให้นายทะเบียนจัดหางานกลางทราบภายในวันที่สิบของเดือนถัดไปเป็นประจำทุกเดือน ในกรณีที่ยังมีคนหางานไม่ได้เดินทางไปทำงานตามสัญญาจัดหางานความใน (3) ไม่ใช้บังคับกับคนหางานที่มีใบรับรองการทดสอบฝีมือในสาขาที่จะไปทำงานอยู่แล้ว

การรายงานตาม (7) ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

คู่มือการดำเนินคดี

ปฏิบัติตาม มาตรา 36¹ ซึ่งส่วนหนึ่งที่กำหนดไว้ตามมาตรา 36 ที่เกี่ยวข้องกับที่กรมการจัดหางานหรือมานี้ ได้แก่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศต้องส่งสัญญาจัดหางานในต่างประเทศตลอดจนเงื่อนไขการจ้างแรงงานต่ออธิบดีกรมการจัดหางาน และส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ณ สถานพยาบาลที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด กล่าวคือ การจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศจะมีสัญญาตามกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ 2 สัญญา คือ สัญญาจัดหางานระหว่างผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศกับคนหางาน และเงื่อนไขการจ้างแรงงานหรือสัญญาว่าจ้างงานระหว่างผู้ว่าจ้างและคนหางานหรือผู้รับจ้างอีกฉบับหนึ่ง แม้การจัดส่งคนงานไปทำงานในประเทศได้หวั่น ผู้รับอนุญาตต้องส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพตามแบบหนังสือรับรองการตรวจสุขภาพแบบ ข. แต่สำหรับประเทศได้หวั่นแล้วเมื่อคนหางานเดินทางไปถึงประเทศได้หวั่นแล้วคนหางานจะต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพอีกครั้งหนึ่ง โดยเงื่อนไขการตรวจสุขภาพดังกล่าวนี้ก็ปรากฏว่าในเงื่อนไขของสัญญาว่าจ้างงานว่า “ผู้ว่าจ้างมีสิทธิจะยกเลิกสัญญา และมีสิทธิส่งผู้รับจ้างกลับประเทศไทยหากพบว่าผู้รับจ้างไม่ผ่านการตรวจร่างกายจากโรงพยาบาลของรัฐหลังจากเดินทางถึงประเทศได้หวั่น” ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเมื่อได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ มาตรา 36 กำหนดไว้แล้ว ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศก็ยังคงมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อคนหางานตามสัญญาจัดหางานและพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน กล่าวคือผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องดำเนินการให้คนหางานได้งานตามที่กำหนดในสัญญาจัดหางานซึ่งในกรณีที่กรมการจัดหางานหรือมานี้ สัญญาจัดหางานระบุไว้ว่าผู้ว่าจ้างคือ MAO CHEN ENTERPRISE CORP. ตำแหน่งคนงานอุตสาหกรรมผลิต ผลิตภัณฑ์หินอ่อนได้รับค่าจ้างในอัตรา 13,350 เหยียญได้หวั่นต่อเดือน มีระยะเวลาการจ้าง 1 ปี ในกรณีที่คนหางานเดินทางไปถึงประเทศที่จะไปทำงานแล้วไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับคนหางานดังนี้ คือ

1. ตามมาตรา 39(1)⁽²⁾ ต้องจัดการให้คนหางานเดินทางกลับประเทศไทย โดยออกค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นให้แก่คนหางานจนกว่าคนหางานจะเดินทางกลับถึงประเทศไทย เมื่อได้จัดการตามมาตรา 39(1) แล้ว ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ อาจยื่นคำขอตาม

⁽²⁾ มาตรา 39 ในกรณีที่คนหางานเดินทางไปถึงประเทศที่จะไปทำงานแล้วไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดการให้คนหางานเดินทางกลับประเทศไทย โดยออกค่าพาหนะ ค่าที่พักค่าอาหารและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นให้แก่คนหางาน จนกว่าคนหางานจะเดินทางกลับถึงประเทศไทย

(2) แจกเป็นหนังสือให้สำนักงานแรงงานไทยในประเทศนั้นทราบภายในสิบห้าวัน ถ้าไม่มีสำนักงานแรงงานไทยให้แจ้งสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น หรือสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่รับผิดชอบในการดูแลคนไทยในประเทศนั้นทราบ และส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้สำนักงานทะเบียนจัดหางานกลางทราบด้วย

⁽³⁾ มาตรา 41 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่จัดการให้คนหางานเดินทางกลับประเทศไทยตามมาตรา 39 หรือมาตรา 40 ได้จัดการให้คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้ว ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศอาจยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อรับเงินชดเชยจำนวนกึ่งหนึ่งของเงินค่าใช้จ่ายต่างๆที่ตนต้องจ่ายไปตามมาตรา 39(1) จากกองทุนได้ และถ้าอธิบดีพิจารณาเห็นว่าคนหางานไม่ได้งานทำหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่าหรือตำแหน่งงานหรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานนั้น ไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้รับอนุญาตและผู้รับอนุญาตได้พยายามอย่างเต็มที่แล้วที่จะให้คนหางานได้งานทำหรือได้ค่าจ้างหรือตำแหน่งงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือผู้รับอนุญาตได้พยายามอย่างเต็มที่แล้วในการจัดการให้คนหางานเดินทางกลับประเทศไทยโดยเร็วที่สุดให้อธิบดีอนุมัติให้จ่ายเงินชดเชยจากกองทุนผู้รับอนุญาตได้

มาตรา 41⁽³⁾ เพื่อรับเงินชดเชยจำนวนกึ่งหนึ่งของเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ตนต้องจ่ายไปจากกองทุนได้หากผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไม่จัดการตาม มาตรา 39(1) ก็ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในหมวด 6 บทควบคุมมาตรา 80⁽⁴⁾

2. มาตรา 46 วรรคแรก⁽⁵⁾ ในกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานและคนหางานไม่ประสงค์ที่จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายใน 30 วัน นับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย โดยไม่มีบทกำหนดโทษในหมวด 6 บทควบคุมแต่อย่างใด

ตามที่กรมการจัดหางานได้หารือมานั้นเห็นสมควรพิจารณาเสียก่อนในประเด็นที่ 2 และ 3 เกี่ยวกับสิทธิของคนหางานในการร้องขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนกรณีคนหางานเดินทางไปถึงประเทศได้ทันท่วงทีแล้วนายจ้างรับคนหางานเข้าทำงานตามสัญญาจ้างทันที เมื่อทำงานไปได้ 5-10 วันก็ตี หรือนายจ้างส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพก่อนเริ่มทำงานก็ตี แต่ผลปรากฏว่าคนหางานเป็นโรคที่ทางการแพทย์ประเทศได้ทันท่วงทีห้ามอยู่ในประเทศ นายจ้างต้องส่งคนหางานกลับประเทศไทยตามกฎหมายของประเทศได้ทันท่วงที โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับให้คนหางานตามสัญญาจ้าง เมื่อคนหางานไม่ได้ทำงานกับผู้ว่าจ้างตามระยะเวลาการจ้าง 1 ปี ดังที่ระบุไว้ในสัญญาจัดหางาน โดยทำงานไปได้เพียง 5-10 วัน หรือยังไม่ได้ทำงานเลยก็ถูกส่งกลับประเทศไทย ดังนี้ ย่อมเห็นได้ว่าคนหางานได้เดินทางไปถึงประเทศที่จะไปทำงานแล้วไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน เพราะผู้รับอนุญาตจัดหางานเมื่อดำเนินการจัดหางานให้แก่คนหางานก็ย่อมจะต้องทราบได้ล่วงหน้าแล้วว่าทางการของประเทศได้ทันท่วงทีได้กำหนดเงื่อนไขในการตรวจร่างกาย

⁽⁴⁾ มาตรา 80 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา 28 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 39(1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁽⁵⁾ มาตรา 46 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไม่สามารถจัดให้คนหางานเดินทางได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือในกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่าหรือได้ตำแหน่งงานหรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน และคนหางานไม่ประสงค์ที่จะทำงานนั้นผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คนหางานไม่สามารถทำงานได้จนสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน เพราะถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุจากคนหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้ว เป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีที่คนหางานไม่สามารถทำงานได้จนสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน เพราะถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุจากคนหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีที่คนหางานได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานแต่คนหางานยังประสงค์จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่คนหางานได้รับจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้นายทะเบียนจัดหางานกลางหักค่าบริการและค่าใช้จ่ายดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้ตามมาตรา 31(7) คืนให้แก่คนหางาน

เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการตามวรรคสี่แล้ว ให้แจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบโดยเร็ว

ไว้อย่างไรที่คนหางานจะอยู่ทำงานได้ การที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานมิได้สนใจต่อสภาพร่างกายของคนหางานว่าเหมาะสมที่จะทำงานในประเทศได้หรือไม่ การที่ส่งคนหางานไปแล้วคนหางานไม่ผ่านการตรวจร่างกายก็ย่อมมีผลเท่ากับว่าผู้รับอนุญาตจัดหางานไม่อาจจัดหางานให้แก่คนหางานได้ตามสัญญาจัดหางาน การที่คนหางานยังไม่ผ่านการตรวจร่างกายแม้จะทำงานไปแล้ว 5-10 วันก็ตาม ก็มีใช่เป็นการได้งานตามสัญญาจัดหางานแต่อย่างใด ฉะนั้น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องดำเนินการจัดให้คนหางานเดินทางกลับประเทศไทย โดยออกค่าพาหนะและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 39(1) และแจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานแรงงานไทยในประเทศที่คนหางานเดินทางไปภายในสิบห้าวันตามมาตรา 39(2) และเมื่อคนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้ว ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เรียกเก็บไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทยตามมาตรา 46 วรรคแรก

สำหรับประเด็นที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับสิทธิของคนหางานในการขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนจากผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ ในกรณีคนหางานไม่ยอมเดินทางกลับประเทศไทยแต่หลบหนีทำงานอยู่ในประเทศไต้หวันนั้น สิทธิของคนหางานในการเรียกคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนกำหนดไว้ในมาตรา 46 วรรคแรก คือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ซึ่งส่วนหนึ่งก็คือเนื่องจากเมื่อคนหางานเดินทางไปถึงประเทศที่จะไปทำงานแล้วหากเกิดปัญหาขึ้นมักจะหลบหนีไปอยู่ที่สำนักงานแรงงานไทยหรือสถานทูตไทยทำให้เกิดปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย อาหาร และค่าพาหนะเดินทางกลับประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีคนหางานบางรายซึ่งไปกระทำความผิดอาญาในต่างประเทศอีก ทำให้ทางราชการต้องเข้าไปช่วยเหลือ และตกเป็นภาระแก่งบประมาณของประเทศ จึงได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ขึ้นเพื่อควบคุมการจัดหางานให้คนหางานไปทำงานต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งต่างหากในพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่ากฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมให้คนหางานได้ทำงานตามที่ระบุไว้ในสัญญาจัดหางาน สัญญาจ้างงาน โดยไม่ให้เกิดปัญหาใดๆ ขึ้นในระหว่างการทำงานในต่างประเทศ หากเกิดปัญหาใดๆ ขึ้นก็มีมาตรการควบคุมในการจัดส่งคนหางานกลับประเทศไทยเพื่อมิให้คนหางานก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในต่างประเทศ ซึ่งก็คือเมื่อมีกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามสัญญาจัดหางาน คนหางานก็ต้องเดินทางกลับประเทศไทย มาตรา 46 วรรคแรก จึงได้บัญญัติให้สิทธิคนหางานในการรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขหนึ่งว่าเมื่อคนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้ว หากคนหางานซึ่งปฏิบัติครบถ้วนตามมาตรา 46 วรรคแรก แล้ว ประสงค์จะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมาร้องขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนโดยให้หนังสือมอบอำนาจ ก็ชอบที่จะกระทำได้โดยหลักกฎหมายตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797⁽⁶⁾

4) คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดจึงมีความเห็นว่า

1. กรณีคนหางานเดินทางไปถึงประเทศไต้หวันแล้ว แม้นายจ้างรับคนหางานเข้าทำงานตาม

(6) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797 อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้บุคคลหนึ่ง เรียกว่า ตัวแทน มีอำนาจทำการแทนบุคคลอื่นคนหนึ่ง เรียกว่า ตัวการและตกลงจะทำการดั่งนั้น

อันความเป็นตัวแทนจะเป็นไปโดยตั้งแต่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ย่อมได้

สัญญาจ้างทันที โดยที่คนหางานยังไม่ผ่านการตรวจร่างกายตามสัญญาว่าจ้างงาน ครั้นเมื่อคนหางานทำงานไปได้ 5-10 วัน นายจ้างส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพก็ดี หรือนายจ้างส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพก่อนเริ่มทำงานก็ดี ผลปรากฏว่าคนหางานเป็นโรคที่ทางการแพทย์ได้หวั่นไม่อนุญาตให้อยู่ในประเทศต่อไป นายจ้างจึงส่งคนหางานกลับประเทศไทย โดยนายจ้างออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้คนหางานไม่ได้ทำงานตามระยะเวลาการจ้างในสัญญาจ้างงาน จึงเป็นกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างงาน เมื่อคนหางานเดินทางถึงประเทศไทยแล้วย่อมมีสิทธิจะได้รับค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนจากผู้รับอนุญาตจ้างงาน เพื่อไปทำงานในต่างประเทศได้ตามมาตรา 46 วรรคแรก

2. สิทธิของคนหางานในการเรียกคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืน กรณีคนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างงานตามมาตรา 46 วรรคแรก สามารถกระทำได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย ซึ่งคนหางานที่เดินทางกลับประเทศไทยแล้วอาจใช้หนังสือมอบอำนาจประกอบการขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนแทนคนหางานได้ตามหลักกฎหมายตัวแทน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 797 ดังนั้น คนหางานที่ไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างงาน ตามมาตรา 46 วรรคแรก หากไม่ยอมเดินทางกลับประเทศไทยแต่หลบหนีทำงานอยู่ในประเทศได้หวั่นย่อมไม่มีสิทธิในการเรียกค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนจากผู้รับอนุญาตจ้างงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศได้

คณิต ณ นคร
(นายคณิต ณ นคร)
อัยการสูงสุด

ข้อแนะนำกรณีท่านต้องไปเป็นพยานศาล

พยานบุคคลที่จะเป็นพยานในศาลมีอยู่ 2 กรณีคือ

1. พยานที่คู่ความนำไปเอง หรือที่เรียกว่า พยานนำ
2. พยานที่ศาลหมายเรียก หรือที่เรียกว่าพยานหมาย

หลักเกณฑ์และข้อควรปฏิบัติสำหรับบุคคลที่จะไปเป็นพยานศาลทั้ง 2 กรณี

1. ตรวจหมายเสียก่อนว่าศาลไหนมีหมายเรียกมา

เมื่อได้รับหมายเรียก ให้พยานตรวจดูในหมายเรียกว่าศาลใดเป็นผู้ออกหมาย อยู่ที่ไหน ให้พยานไปเบิกความในวัน เดือน ปีอะไร เวลาใด ชื่อคู่ความระหว่างโจทก์ จำเลย

2. ไปศาลตามวันเวลาดนัดและถ้าไปถึงก่อนจะเป็นการดี

พยานควรไปถึงศาลให้ตรงเวลาดนัด เพราะถ้าถึงเวลาดนัดแล้วพยานยังไม่พร้อมอาจเลื่อนการสืบพยาน และพยานอาจต้องไปศาลใหม่อีก ทำให้เสียเวลาเพิ่ม

3. หาท้องพิจารณาและรอการเบิกความ เมื่อไปถึงศาล ควรนำหมายเรียกไปสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หรือตรวจดูจากประกาศของศาลว่าคดีที่จะต้องเบิกความเป็นพยานนั้นศาลจะออกพิจารณาที่ห้องพิจารณาเลขที่เท่าไร แล้วไปรอที่ห้องพิจารณานั้น เพื่อคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหรือเจ้าหน้าที่ศาลจะได้ทราบพยานมาแล้ว

พยานคนใดจะเบิกความก่อนหลัง สุดแล้วแต่ศาลหรือคู่ความฝ่ายที่อ้าง ผู้ที่ยังไม่ถึงคราวจะเบิกความต้องรอนอกห้องพิจารณาหรือที่ห้องพักพยาน

4. การปฏิญาณหรือสาบานตน

ก่อนเบิกความพยานจะต้องปฏิญาณ หรือสาบานตามลัทธิศาสนาของตนเว้นแต่

- (1) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี หรือหย่อนความรู้สึกรับผิดชอบ
- (2) ภิกษุสามเณรในพุทธศาสนา
- (3) บุคคลที่คู่ความตกลงกันว่าไม่ต้องปฏิญาณหรือสาบาน

5. การถามพยาน

เมื่อปฏิญาณหรือสาบานตนแล้ว พยานจะต้องตอบคำถามศาลเกี่ยวกับชื่อ อายุ อาชีพ ที่อยู่ และความเกี่ยวพันระหว่างพยานกับคู่ความ

จากนั้นคู่ความหรือทนายความฝ่ายที่อ้างพยานมา จะซักถามเรื่องราวจากพยานเมื่อฝ่ายที่อ้างพยานมาถามเสร็จแล้ว คู่ความหรือทนายอีกฝ่ายหนึ่งจะถามค้าน พยาน เสร็จแล้วฝ่ายที่อ้างพยานมาอาจจะถามตักพยานอีกครั้งหนึ่ง

กฎหมายห้ามมิให้ถามพยานด้วยคำถามที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีหรือคำถามที่อาจทำให้พยานหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญาหรือคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาทพยาน หากมีคำถามเช่นนี้ศาลจะเตือนให้พยานรู้ตัวก่อนหรืออาจห้ามใช้คำถามเช่นนั้น

6. การเบิกความ

การเบิกความศาลจะให้พยานเบิกความโดยวิธีเล่าเรื่องตามที่ตนได้รู้ได้เห็นหรือได้ยินมา หรืออาจจะให้เบิกความโดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือคู่ความ พยานจะต้องเบิกความด้วยวาจา ห้ามอ่านข้อความที่จดหรือเขียนมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ อาทิเช่น ผู้มีความชำนาญพิเศษในการใดๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยการ การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ห้ามไม่ให้พยานเบิกความต่อหน้าพยานอื่นที่จะเบิกความภายหลัง

7. พยานเบิกความเสร็จ

เมื่อเบิกความเสร็จแล้ว ศาลจะอ่านคำเบิกความที่บันทึกไว้ให้พยานฟัง ถ้าพยานเห็นว่า ข้อความส่วนใดไม่ตรงกับที่ตนเบิกความไว้ ก็คัดค้านได้ ศาลจะได้แก้ไข เมื่ออ่านจบ ศาลจะให้พยานลงลายมือชื่อไว้ต่อจากนั้นเป็นอันว่าพยานหมดหน้าที่ที่จะอยู่ในศาลเว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

8. เลื่อนการสืบพยาน

ในกรณีที่มีการเลื่อนการสืบพยานออกไป ศาลอาจสั่งให้พยานลงชื่อรับทราบวันนัดครั้งต่อไปไว้ กรณีเช่นนี้พยานต้องบันทึกจดจำวันเวลานัดให้ดี เพราะศาลจะไม่ออกหมายเรียกไปอีก และจะถือเสมือนว่าพยานได้รับหมายเรียกในนัดต่อไปไว้แล้ว

9. ค่าพาหนะและค่าป่วยการพยาน

(1) ในคดีแพ่ง พยานที่มาศาลตามหมายเรียก ศาลจะกำหนดค่าป่วยการพยานตามรายได้และฐานะของพยานแต่ไม่เกินวันละ 150 บาท กับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของพยานที่เสียไปด้วยตามสมควร

(2) คดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพาหนะแก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริง ไม่เกินสมควร ส่วนในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ โจทก์จะต้องเสียค่าพาหนะให้แก่พยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร

10. ความผิดทางอาญา

(1) การขัดขืนหมายเรียกของศาลที่ไปให้ถ้อยคำหรือเบิกความเป็นพยานมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) การขัดขืนคำสั่งศาลให้สาบานปฏิญาณ ให้ถ้อยคำหรือเบิกความ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 171 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) การเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท